

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Dispvtationvm De Censvris In Commvni,
Excommvnicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

Sectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

effectus degradationis: nam quoad causam efficien-
tem habet eandem, quam depositio. Solumque o-
portet aduertere quod Concilium Tridentinum
declaravit, depositionem verbalem posse fieri ab E-
piscopo per se, vel per Vicarium suum; realem vero
solum per seipsum. In causa vero subjectiva conve-
nit haec degradatio cum depositione, & suspensi-
one, ut dictum est. De materia vero, circa quam, seu
fine, propter quem priuatio haec fit, & de forma &
modo serendi illam, satis etiam est dictum. Quod
vero spectat ad effectus, iudicem sunt effectus degra-
dationis, qui depositionis, addita priuatione eleri-
calis privilegij, cum maiori quadam infamia, ac de-
deore, ex qua priuatione tanquam ex caula per ac-
cidens remouente prohibens, sequi solet seculare B
iudicium circa talen personam, & penam, qua per
illuc imponuntur: illi tamen non possunt dici effec-
tus degradationis, nisi valde remote, & per acci-
deus.

¹⁰
De ablatio-
ne se-
misione pa-
nis degra-
dationis.

De huius autem pena solutione, & remissione, aut de causis, per quas fieri possit, nihil dicere ope-
ret; quia per se repugnat institutioni, & quasi nature
talim penam, cum perpetua sit. Ideoque iure ordina-
rio à nemine tolli potest. Summus vero Pontifex
per potestatem absolutam poterit illam auferre: rati-
o tamen, vel nunquam id facit. Imo iuxta præsen-
tem Ecclesiæ confutacionem non datur huic remis-
sionis locus nullus enim degradatur, nisi brachio se-
culari statim tradatur, a quo pena mortis inflata-
tur. Olim vero frequenter videtur fusse vsus huius
degradationis; & ideo aliquando dabatur locus re-
stitutioni, quando scilicet postea constabat, degra-
dationem fusse iniuste factam: & tunc restitutio ad
pristinum ordinem futura erat non tantum verba-
lis, sed etiam realis, per extiorem traditionem re-
sum, seu instrumentorum, & vestium, quæ in uno-
quoque ordine tradi solent. Ita enim statuit in
Concilio Toletano quarto, cap. 27. & refertur in ca-
pit. Episcopus, i. quæst. 4. Numcautem, vt dixi, hoc loco
cum non habet; quia post degradationem statim se-
quitur mors. Tamen si contingeret post degra-
dationem constare de falso testimonio, sicut esset
mors suspendenda; ita post declarationem nullita-
tis prioris sententie pristinus gradus esset restituendus,
dictaque forma seruanda esset. Idemque esset, si
Pontifex de absoluta potestate aliquam degrada-
tio penam mortis remitteret, eumque vellat ad pri-
stinum statum restituere propter magnam fidem, aut
contritionis ostensionem, verbi gratia, & spem ali-
cuius magni fructus; quamvis etiam posset tunc
Pontifex si vellet, in prædicta forma restitutio dispensare, cum non sit de substantia ordinis, vt per
se constat.

DISPUTATIO XXXI.

*De suspensionibus in particulari, quæ ipso iure
late sunt.*

AC T E N V S explicimus gene-
ralem doctrinam de suspen-
sione: supereft, vt sicut de excom-
municatione fecimus, ita hic
suspensiones omnes, quæ ipso iure late sunt,
explicemus. De suspensionibus autem, quæ
ab homine feruntur, nihil dicendum occur-
rit: quia nihil addunt speciale, quod certum
sit, & sub scientiam cadat, præterea, quæ o-
mnibus suspensionibus generalia sunt. Ne-
que etiam in eis, prout sunt in vsu, aliquid
occurrit, quod speciali declaratione indi-

geat. Circa suspensiones autem à iure latas
aduertendum est, quædam esse communes
omnibus Clericis, vt sic: alias vero quorun-
dam Clericorum proprias, vt Episcopo-
rum, vel Sacerdotum secularium, vel regu-
larium. Rurkus quæ communes sunt omni-
bus, quædam in ipsa ordinatione contra-
hundur, alia post ordinationem. De quibus
figillatim dicendum est.

SECTIO I.

*Quibus modis, seu propter quas causas Clericus sus-
pensus maneat in ordinatione sua.*

SVPPONENDUM EST IN HAC MATERIA,
VERUM HABERE PRINCIPIUM ILLUD IN
IRREGULARITATE TRITUM, SUSPENSIONEM
NONQUAM INCURRI IPSO FACTO, HISI
CAIBUS A IURE EXPRESIS. CUIUSRATIO
EST EVIDENS, QVIA HÆC PENA NON INCURRIT IPSO FA-
CTO EX NATURA REI TANTUM, VT PER SE NOTUM EST; NEQUE
EX VI SENTENTIÆ AB HOMINE LATÆ, VT NUNE SUPPO-
NIMUS: ERGO DEBEAT ESSE VIRTUE ALICUIUS IURIS POSITU:
ERGO OPORET, VT IN IPSO IURE SATIS FUTA EXPRESA TALIS
PENA, ALIOQUI SI RES FIT DUBIA, ERIT IN MITIORE PAR-
TEM INTERPRETANDA, IUXTA COMMUNEM REGULAM LE-
GIS POENALIS.

Prima suspensiō in ordinum susceptione contracta.

HOC SUPPOSITO VARIJ CASIBUS RECENSERI SOLENT, IN
QUIBUS CLERICUS SUSPENSUS MANET, EO QUOD NON
RECTE ORDINES SUSCIPIT. PRIMUS EST DE ILO, QUI OR-
DINES SUSCIPIT AB EPISCOPO, QUI NON POTEST LICITE IL-
LAS DARE, EO QUOD IAM EPISCOPATU: RENUNCIAVIT. QUE COLLIGITUR EX CAPIT. I. DE ORDINAT AB EPISCOPO,
QUI RENUNCIAT EPISCOPATU: VBI NON SIMPLICITER,
SED CUM VARIIS DISTINCTIONIBUS, & LIMITATIONIBUS
LOQUITUR PONTIFEX. PRIMO ERGΩ DISTINGUIT DE EPIS-
COPO, QUI RENUNCIAVIT LOCO TANTUM, VEL QUI RENUN-
CIAVIT ETIAM DIGNITATI. DICITUR AUTEM RENUNCIARE
LOCU: QUI EPISCOPATUM DIMITTIT; QUOD EST OFFICIU:,
SEI POTESTATEM IURISDICTIONIS OMITTERE: DIGNITATI
AUTEM RENUNCIARE DICITUR, QUI QUANTUM EST IN SE, ET
IAM POTESTATEM ORDINIS EPISCOPALIS DIMITTIT, VEL
POTIUS EIUS VSU LE PRIUAT: SUPPOSITO PONTIFEX POS-
SE EPISCOPUM ETIAM HOC MODO RENUNCIARE EPIS-
COPATU:, & POST FACTAM RENUNCIATIONEM, & ACCEP-
TAM EUSIDEM PONTIFICIS SUMMI AUTHORITATE (HOCE
NCESSARIUM EST) NON POSSIT EPISCOPUM LICITE
PROPRIOS ACTUS EPISCOPALIS ORDINIS EXERCERE: HANCE-
NIM VIM HABET ACCEPTATA RENUNCIATIO. DIXI AUTEM
E TOTUS PONTEFEX ETIAM HOC MODO RENUNCIARE EPIS-
COPATU:, & POST FACTAM RENUNCIATIONEM, & ACCEP-
TAM EUSIDEM PONTIFICIS SUMMI AUTHORITATE (HOCE
NCESSARIUM EST) NON POSSIT EPISCOPUM LICITE
PROPRIOS ACTUS EPISCOPALIS ORDINIS EXERCERE: HANCE-
NIM VIM HABET ACCEPTATA RENUNCIATIO. DIXI AUTEM
E INDELEBILIS, IN QVO CONSISTIT POTESTAS ORDINIS, QUAEAD
VALOREM ACTUS SUFICIET, QUI EX IURISDICTIONE NON PEN-
DET; QUANquam VLTRE HAT, DEBEAT SECUNDUM IUS
FIERI.

De priori ergo membro huius distinctionis ait
PONTIFEX, ORDINATUM AB EPISCOPO, QUI TANTUM LOC
RENUNCIAVIT, NULLAM SUSPENSIONEM INCURRERE; QVIA
TALIS EPISCOPUS ROGATUS AB ALIO RECCE POTEST ORDI-
NAT, & IDEO ALTER LICITE RECIPIT ORDINES, &
VSUM CORUM. NON DECLARAT AUTEM IBI PONTIFEX,
QUID DICENDUM SIT, SI TALIS EPISCOPUS ORDINES CONF-
FRATI LICENTIA ROTGATUS AB ALIO, SED VSURPANDO IURISDICTIONE
NEM, QUI RENUNCIAVIT. ET IDEO MULTI INTELLIGUNT IBI
RECCE, SEU A CONTRARIO SENSI DICI, ORDINATUM IN EO
CASU MANERE SUSPENSUM; QVIA ILLAM CONDITIONEM
VIDETUR PONTIFEX PONERE, VLTRE NECESSARIAM AD NON IN-
CURRENDUM.

currēdā illam suspensionem. Sed certe si talis suspensio tunc incurritur, non est ex hoc speciali capite, sed quatenus redundat in aliud generalius, scilicet, de ordinato ab Episcopo non suo, de quo infra dicemus. Et ideo fortasse melius dicitur, causum illum merito ibi omisum esse, quia non specialiter ad Episcopum, qui renunciavit Episcopatum, sed communis est omnibus Episcopis usurpariibus iurisdictionem in ministerio ordinatioriis, de quibus postea dicemus, & de ordinatis ab eis, an habeant suspensionem ipso iure impositam.

seo suspensionem hanc ad casum illum esse exten-
dendam.

Denique circa hanc partem aduerto, Summum Pontificem non addidisse in illa eam limitationem, quam posuit in primo membro, scilicet, si talis Episcopus rogatus ab alio minores ordines conferat, non quidem, quia illa non sit æque necessaria in hoc secundo membro sicut in primo, ut talis ordinatio licite fiat, quandoquidem iurisdictione, vel licentia proprii Episcopi necessaria est ad quoslibet ordinates, etiam minores conferendos, vel recipiendos: constat autem eum, qui renunciat Episcopatu

quoad dignitatem, à fortiori renunciasset quoad locum; ideoque iurisdictionem non retinere: indiget ergo facultate proprii Episcopi, ut ordinatio licite fiat. Sed omisit Pontifex illam declarationem, propter rationem supra taetam, scilicet: quia ad illum titulum non spectabat: nam si ex illo alio capite or- dinatio peccaminosus fiat, & inde contrahatur aliqua censura, illa non prouenit ex eo, quod ordinans renunciauerat Episcopatu[m] etiam quoad dignita- tem, de qua re ibi agebatur: sed quia fine debita iurisdictione actum Pontificalem exercuit.

Tertio loco addit. Summus Pontifex, eum, qui suscipit ordinem sacram ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatui, quad dignitatem, non habitu-⁹
rum executionem officij: & indicat hoc ita esse, siue
scienter, siue ignoranter ordines suscepit, tamen
duero modo: nam si scienter, absolute dicitur ca-
rere executione ordinis tanquam indignus, ita ut
solus Pontifex Summus posset cum illo dispensare, quam p^e
vt sequentia indicant: nam de altero membro sub-
iungitur. Si ignoranter id factum sit potest, nisi craſha,
Succipiens
sacros ordinis
sabz Ep. b.
scio, qui
lo. Et di-
citatire
numinante,
nam inca-
ra, T. 1.

Iungitur, Signorani ius accutum in spoliis, et supina fuerit ignorantia, discretus Pontifex dispensare,

et ordinarius Episcopus: nam Summus Pontifex in quolibet casu potest dispensare. Circa quem, textum oportet in primis exponere, qualis sit haec pena in illo imposita, scilicet, an irregularitas sit, vel suspensio: quod utile erit ferre ad omnia alia, que de suspensionibus iuris dicemus. Solum autem potest esse dubium inter illa duo, quia executio officij non tollitur nisi per alteram ex his penas, quando non intercedit excommunicatio: et ita tollitur ipso iure, ut dispensabilis sit, ut depositionem, & degradationem excludamus. Videux ergo potius ibi ferrari irregularitas, quam suspenso: primo propter illa verba, Quia indigenum fecerit sex cunctem officij non habebit, quae videntur significare omnimodam priuationem, qua proprie fit per irregularitatem, non per suspensionem: unde suspensio non videtur carere executione officij, sed solum detineri, ne illam exerceat, quamvis illam habeat. Vnde in cap. Inquisitionis, de Accusationib. per illa verba irregularitas de homicidij significatur. Secundo, ibi Pontifex vtitur nomine dispensacionis, qua proprie cadit in irregularitatem, in suspensionem autem minime: nam a suspensione datur absolutio, non dispensatio. Accedit quod ibi Pontifex dat potestatem Episcopo dispensandi in illa pena, quando ordo non fuit scienter receptus a tali Episcopo: quod erat necessarium in irregularitate, non autem in suspensione, quia haec hoc ipso, quod non reservatur, concessa est Episcopo, iuxta ea. Nuper de sententia excommunicatio.

Nihilominus **censo**, praem in illo textu latam esse propriam suspensionem, & non irregularem. Ita sentimus **Glossa** ibi, **Panormitanus**, & alij, **Uicinus**. Et suaderur primo, quia illa verba, **Executionem officij Glossa**, non habebit, propriissime conuenient suspensioni: **abba** nam reuera lupsens pro eotempore, quo suspensus est, non habet officij executionem : nihil est enim aliud non habere executionem , quam esse prohibitum, seu impeditum à tali executione. Vnde in dicto cap. **Inquisitionis**, per verba similia significatur suspensus, que incurritur ob ordinem suscep-
tum ab excommunicato Episcopo, vt infra dice-

li modo , & concession
nunciatur dignitas Epis-
quoad maiores ordine
tatem habens confere

tur. Quapropter licet sub eadem voce includatur: & irregularitas homicidij, quatenus irregularitas, & suspensio hunc effectum communem habent; tamen propriissime videtur conuenire suspensioni, qua per se respicit usum ordinis iam suscepiti: irregularitas enim per se primo impedit susceptionem ordinis, executionem autem ordinis suscepiti solum consequenter, ut infra suo loco dicetur. Ergo in praesenti textu merito sub ea voce suspensionem intelligimus. Confirmatur, quia haec est mitior poena, & lex penalis mitiori modo interpretanda est, si aliud non cogat. Maxime, quia irregularitas videtur esse poena valde improportionata propter factum, quod uox videtur esse ad eo graue. Vnde propter familiam non solet in iure imponi maior poena, quam suspensio, ut videbimus. Accedit quod sic ordinatus nos manet impeditus ab executione omnium ordinum, quos habet; sed ab illo, vel illis, quos a tali Episcopo suscepit: ita enim omnes intelligent illam particulam, executionem officij, respectu, seu iuxta subiectam materiam, scilicet ab officio suscepto per ordinatem a tali Episcopo: quia in eo punitur, in quo deliquerit: & solum censetur, illam executionem non habere, quam alius dare non potuit, iuxta generalia principia in superioribus posita, & ex sequentibus magis constabit. At vero irregularitas priuat executionem omnium ordinum simpliciter: non est ergo sermo ibi de irregularitate. Et haec rationes applicandas sunt fere ad omnes suspensiones sequentes: nam eadem est de illis controversia, & authores varie loquuntur, sed nobis videntur sub hac specie collocandas.

⁸ Nique etiam obstat verbum dispensandi: nam licet suspensio, que est censura, per absolutionem tollatur: suspensio autem, que est tantum poena, vel impedimentum, per dispensationem tollitur: & hoc habet commune cum irregularitate, ut supra dictum est, & dicitur sepe in sequentibus. Et patet ex capit. 2. eiusdem tituli, de Ordinatis, &c. Et ex Concilio Tridentino, sess. 24. capit. 6. de Reformat. Dices: licet suspensio perpetua, vel ad certum tempus intra illud per dispensationem tollatur: tamen illa, que indebet tolli, imitatur eam, que est propter contrumaciam, & ita per absolutionem tollitur: talis autem videtur suspensio ibi allata, quia simpliciter dicitur, Executionem officij non habebit. Respondeo, iam supra dictum est, hanc formam esse dubiam, & ex circumstantiis illius textus colligi esse perpetuam, tum ex illo verbo, quia indignum se fiet: tum quia in particulari casu conceditur dispensatio Episcopo. Addo etiam (quod notandum est pro omnibus supra dictis) duplum esse suspensionem: nam, quae tollit usum iam aliquando habitum, & de hac loquitur haec tenus sumus, & procedit obiectio: aliam, que impedit a principio ne recipiatur; & hec natura sua est perpetua, & referuata Pontifici iure ordinario, & simillima irregularitati, & talis est suspensio illius textus. Quae omnia ex dicendis patebunt.

⁹ Iuxta haec enim expediendum est aliud dubium, quod oritur circa concessionem, quae ibi fit in casu ignorantiae, de qua intelligenda sit, vincibilis, vel inuincibilis. Nam si de vincibili, obstat illa verba: Nisi crassa, & supina fuerit ignorantia. Si autem dicamus sermonem esse etiam de ignorantia inculpabilis, obstat textus in cap. penult. de Clerico excomm. ministr. à paritate rationis obstat item textus in cap. *Vt animarum*, de Constitut. in 6. vbi dicitur, ignorantia non ligari, nisi eorum ignorantia crassa fuerit, vel supina. Obstat denique, quod supra dictum est, suspensionem non incurri nisi propter culpam; ignorantia autem inuincibilis excusat à culpa.

¹⁰ Quidam dixerunt, intelligendum esse illum textum de ignorantia culpabili. Quod sensit Innocentius ibi: & posset explicari vel iuxta opinionem eo-

rum, qui dicunt, dari ignorantiam culpabilem sufficientem ad peccatum mortale, quae minor est, quam grassa, vel supina ignorantia, & de tali ibi esse sermonem, vel de ignorantia venialiter tantum culpabili. Secundum opinionem Caietani afferentis ad suspensionem sufficere peccatum veniale. Sed quia neutrae his opinionebus nobis probata est in superioribus, ideo neque haec interpretatio probari potest. Et sane iuxta usum Pontificij iurius constat, sub ignorantia crassa, & supina omnino ignorantia simpliciter culpabilem comprehendendi, & ignorantiam, quae ab his distinguitur, esse inculpabilem, ut patet ex citato capit. *Vt animarum*, & ex dicto capit. penult. de Clerico excomm. ministr. & aliis similibus. Ex ideo communis interpretatio Glossæ, Abbatis, & aliorum est, textum illum intelligendum esse de ignorantia probabili. Dicunt vero aliqui, excusationem talis ignorantiae in illo casu non admittit ad impedientiam suspensionem, quia supponit alia culpa recipiendi ordines ab Episcopo non suo. Ita Glossa ibi in prima responsione. Sed non placet, tum quia diuinat: nam textus indistincte loquitur de eo, qui bona fide à tali Episcopo ordinem sacrum suscepit, sive alias peccet, sive non: tum etiam, quia illud aliud genus culpæ sufficere poterit ^{Tertia} ad aliud genus poena, vel censuræ, si ratione illius ^{tertia} lata est, non vero ad illam suspensionem, de qua disputationatur.

Aliter ergo dici potest: primo, ibi esse sermonem de ignorantia inuincibili. Secundo, cum illa non incurri hanc suspensionem: quia textus hoc expresso non dicit, & obiectio in contrarium vrgent. Tertio, in eo casu non requiri propriissimam dispensationem; nec necessarium est, textum illum interpretari de dispensatione proprie, & rigorose sumpta, quia vinculum, & obligationem supponit; sed intelligi latius de interpretatione, publica auctoritate, & honestate facta: haec enim illius vocis acceptio non est inuictata, ut donec illa excusatione legitime conferri per sui Prelati declarationem, non posuit suscepto ordine vti. Et ita vtque ad talem declarationem potest dici sic ordinatus quadammodo manere suspensus, non quia propriam censuram aut poenam incurrit, sed quia indiget quadam publica satisfactione, seu quasi purgatione, priusquam publicum illud ministerium usurpet. Et ideo etiam dicitur Praelatus dispensare, quia tollit illud qualcumque impedimentum, & cum auctoritate declarat illum non esse suspensus. Et hic modus dicendi, quoniam authores non habeant, non videtur improbabilis.

Communis ergo interpretatio cum Glossa ibi est, textum loqui de ignorantia inculpabili, & propria dispensatione; quia illa suspensio sine culpa contrahitur, quia non est priuatio usus iam aliquando habiti, sed impedimentum ne recipiatur. Priori enim modo nemo suspenditur proprie, nisi ob culpam propriam, si suspensio habet rationem poenæ, vel ob causam etiam propriam, & in ipsam inuentam, si suspensio solum sit per modum ciuilium inhabilitatis, seu irregularitatis ob aliquem defectum, ut citatis locis explicatum est. Posteriori autem modo potest quis manere suspensus, solum propter defectum dantis; quia scilicet non habuit potestatem dandi talem usum, seu executionem ordinari.

ordinis: nam tunc illa suspensio non est pena, nec privatio superueniens; sed quasi defectus quidam i-
psigenerationi coniunctus, qui sepe protenit ex fo-
to defectu virtutis in causa efficienti. Et ita est in
presenti casu; nam Episcopus sicut indiget chara-
cterem, vt characterem imprimat, ita requirit quod
habeat illum characterem habilem (vt sic dicam) ad
operandum, vt conferat alteri characterem simili-
ter habilem, & expeditum ad suam operationem.
Sicut ergo eximius Episcopus, si re ipsa non ha-
beret characterem Episcopalem, non conferret ordi-
natorem characterem, ex diuina institutione; ita vt
Ecclesiastica, si Episcopus habeat characterem absq;
habitu, seu habilitate ad suum ministerium, confe-
ret quidem characterem, quia hoc Ecclesia impedi-
re non potest: non tamen conferet characterem ha-
bilem ad operandum: ideoque qui illum recipit,
manebit ab executione suspensio, etiam si culpa ca-
riuerit. Que suspensio reuera est similium irregulari-
tati: & ideo mirum non est, si interdum sine culpa
contrahatur. Neq; contra hoc procedit cap. penult.
de Clerico excom. minist. nam ibi est sermo de ir-
regularitate solum ob culpam imposita. Et similiter c.
Ut animarum periculis, loquitur de vinculo quoad
penam, præterquam quoad ibi non de Pontificis
legibus, sed de statutis ordinariorum sermo est. A-
liud solutum iam est, ideoque sententia hæc tan-
quam communior, sectior, & magis consentanea
proprietati verborum illius textus sequenda vide-
tur. Et practice fere non differt a superiori interpre-
tatione, cum fatendum sit, si ordinatum non pos-
se exercere ordines sine Episcopi dispensatione, qua-
lisunque illa sit, & Episcopum teneri ad dispensan-
dum, si sati ei de ignorantia conseruit.

*Secunda suspensio ob ordinationem ab alieno
Episcopo sine licentia proprij con-
tracta.*

Secunda suspensio contrahi dicitur ab eo, qui ab
Salieno Episcopo sine licentia proprij ordinatur.
Citatur capit. Eos qui, de Tempore ordin. in 8. Sed i-
bi non declaratur pena ordinati, sed ordinantis.
Afferuntur etiam capit. 1. & 371. dist. & alia ex 9. qu.
2. vbi sic dicitur: *Tali ordinatio rata non habebit, sci-
licet, quoad executionem.* Sed hæc verba indiffe-
rentia sunt, vt de suspensiō ipso iure late, vel fe-
renda intelligantur. Nam licet in dicto capit. 3. dicatur,
Irrita sit, in ipso Concilio Nicæno, ca. 17. dicitur,
*Irrita erit, vel secundum alias translationem, Irrita
habeatur.* Quod recte intelligitur per sententiam.
Vnde in capit. *Quod translationem, de Temporibus
ordin. in simili casu dicitur. Interdicenda illa est ordi-
narii si suscepit executionem.* Verbum enim, *interdicenda, plena*
*significat actum hominis, atque adeo penam fe-
tendam, non latam.*

Et ergo difficultas, qualis sit hæc suspensio,
Nam Glosa in dict. capit. *Eos qui, dicit, huiusmodi*
Clericum non incurrit ipso facto suspensiōne,
qua sit propria censura, ita vt ministrando in suo
ordiniū fiat irregularis addit tamē esse aliquo modo
suspensiō ipso iure. Et afferat proxim Romanæ
Cūfīæ: nam quando Pontifex cum his dispensat,
dicere solet dispenseare cum Petro ipso iure ab
ordinum executione suspensiō: quis autem sit ille mo-
dus suspensionis, non declarat. Potest tamen expli-
car ex Hostiene, & aliis, vt illa dicatur suspensiō,
non censurā, sed culpā; quia ille grauiter peccat
ministrando in ordine sic suscepit prius, quam E-
piscopus proprius talem ordinatiō ratam ha-
beat: nam sicut non poterat talis persona suscipere
illum ordinem ab alieno Episcopo sine facultate
proprii, ita etiam non potest licite illum exercere
hanc eiusdem facultate, & approbatione. Et quoad

Fr. Suarez tom. 5.

A hanc partem sententia hæc mihi videtur vera: hæc
enim obligatio nascitur ex subiectione, & debita
subordinatione Praelato. Quod significatur etiam
Armilla verbo *Ordo, numer. 16.* Quoad priorem ve-
ro partem negatiuum licet sententia illa secundum
antiquum ius sustineri possit, tamen ex iure novo
Pij II. in Extrauagante, Cum ex facrorum, quæ est 6.
illius in Bullario, hæc suspensiō est vera censura
proper tale crimen ipso iure imposta: ideoque sic
ordinatus ante absolutionem in suo ordine mini-
strans irregularis efficitur. Ita Nauarrus capit. 27.
numer. 155. & numer. 241. Vbi etiam negat hanc esse
irregularitatem, & Bernardus Diaz in Prædicta cap.
26. Couarruicias, Soto, & alij, quos ibi refert Sal-
zedo.

Armill.

Pius II.

Nauarr.
Bern. Diaz.
Couarr.
Soto.
Salzedo.

Aduertendum est autem, hanc suspensiōne nō
incurriri nisi propter culpam eius, qui sic ordinatur:
solum enim vt pena ei imponitur, neque aliud po-
test ex citatis iuribus colligi: & ideo quacunq;
ratione suscepit talis ordinis sine culpa sit, non
incurreret talis suspensiō. Potest autem excusari à
culpa primo propter bonam fidem, si ex ignorantia
inculpabilis puer tales Episcopum habere facultate
ordinandi, vel tales literas dimissoriæ esse suf-
ficientes. Ita sumitur ex Nauarro, dicto numer. 155.
qui refert seipsum in capit. *Recepta de Restitutione
spoliatorum, propositione 8. numer. 32.* Et ad hoc
ponderat in dicta Extrau. verbo. *Presupserit.* Quod
dolum, vel malitiam indicat. Deinde à fortiori non
incurreret talis suspensiō in eis casibus, in quibus

*C*potest aliquis legitime ab alieno suscipere ordines
sine licentia proprij Episcopi. Sunt autem hi casus:
primo, si proprius Episcopus suspensiō sit ob huius-
modi crimen ordinandi alienos sine legitima fa-
cultate: tunc enim si eius suspensiō manifesta fuerit;
ipso iure conceditur eius subditis, vt possint ab alte-
ro ordinari sine licentia sui Praelati: id enim statui-
tur in dicto capit. Is qui, de Tempore ordin. in 8. Se-
cundo, qui per triennium commoratur cum alio E-
piscopo tāquam familiaris ei, seu de familia eius, ab
eo potest ordinari sine licentia alterius proprij, ex
concessione Concilii Tridentini sess. 23. capit. 9. In *Conc. Trident.*
fessione autem 14. capit. 2. decreuerat hoc non lice-
re Episcopis titularibus, etiam prætextu cuiuscun-
que familiaritatis: vnde cum hoc expresse, & in spe-
cie non revocet in alio decreto, in illo sine dubio
loquitur de Episcopis ordinariis. Quibus etiam
conditionem apponit, *Summodo dent illis statim be-
neficium.*

Tertio, solet excipi casus, in quo unus Episco-
pus ordinat subditum alterius sub sp. ratihabitio
neiūs: tunc enim illa ratihabitio consetur vim le-
gitimam facultatis habere. Quod sumi potest ex ca-
pit. vltimo, 9. quæst. 2. vbi etiam allegatur factum E-
piphani, qui hoc modo ordinavit in Diœcesi Sán-
cti Ioannis Chrysostomi absque expressa eius facul-
tate: quod sanctus vir facturus non fuisset, nisi spem
ratihabitionis, seu consensus Chrysostomi haberet,
& illam sufficeret existimaret. Atque ita sentiunt
E Raymundus in Summa, tit. de Forma consecratio-
nis, & Maiolus libr. 4. de Irregularitate, capit. 2. nu-
mer. 7. qui alios refert. Hic tamen casus minus est
certus, quam præcedentes; quia in his, que sunt
contra ordinarium ius, & contra alterius iurisdi-
ctionem, non est facile huiusmodi ratihabitio ad-
mittenda: alioquin daretur occasio multarum per-
turbationum, si Episcopi hac occasione alienos or-
dinarent sine licentia proprij. Item, quia quando
non intercedat facultas expressa, non potest alienus
Episcopus ordinare alienum nomine proprij: ergo
nec potest postea proprius Episcopus talem ordi-
nationem ratam habere: tum quia nemo potest
ratum habere, quod ipsius nomine non est gestum;
vt dicitur in regula 9. de Regulis iuris, in 6. & in ca-
pit. *Cum quibus, de Sententia excommuni, in 6. tum*

16
Tertiu.

*Cap. vii. 3.
quæst. 2.*

Raymund.
Maiol.

SS etiam

etiam quia talis ordinatio à principio fuit irrita secundum canones: quod autem ab initio vitiosum est, non potest trahit temporis conualefcere, vt dicitur in regula 30. ff. de Regulis iuris. Propter quæ multi Doctores predicant exceptionem admittendam non existimant, quos refert, & sequitur Salzedo supra, qui varie interpretantur dictum capit. vii. 9. question. 2. Et sane ibi non omnino videtur approbari talis ratihabitione, quandoquidem congrua penitentia, & satisfactio sic ordinatis impendenda dicitur, propter Ecclesiam, quam offendebant, & miserationis intuitu in suo honore, id est, ad ordinis executionis admittendi dicuntur.

¹⁷ Sed nihilominus non censeo dictam exceptionem omnino esse reiciendam, quia factum Episcopum plurimum vrget, vt dicamus non peccare Ego casus ad p̄sp̄b̄pum, qui simili ratihabitione aliquando vtitur, praesertim cum in dict. capit. Si quis, de Sentent. excommunic. in sexto, & in regula 10. de Reg. iur. in sexto dicatur, ratihabitionem retrotrahi, & manda to comparari ergo, si in aliquo c̄ sū hoc principali ter verificari potest maxime in præsenti, vbi facultas proprii Episcopi non est necessaria ad substantiam seu valorem actus ordinandi, seu ad convenientem modum & subordinationem. Vnde, quando ordinatio hoc modo fit, potest dici facta aliquo modo nomine proprii Episcopi, cum sub probabili & prudenti spe consensus eius, facta fuerit. Et ideo non potest etiam dici irrita à principio etiam iuxta modum loquendi canonum, quia si licite facta est prædicto modo, vt contendimus, nulla suspensio in suscepito ordine contracta est: ergo ordinatio non fuit irrita. Fatoe tamen huiusmodi ratihabitione non esse facile admittendam: sed vbi tam persona ordinantis quam ordinati cognita est; & extra omnem suspicionem ob vitæ integratatem, sapientiam, ac prudentiam, quæ maxime spectari debent ex parte ipsius ordinantis. Quapropter, siis qui ordinatur (de quo nunc agimus) abesse malitia & deceptio bona fide procedat, credens ordinanti Episcopo alieno dicenti se habere satis cognitam, vel præsumptam sui Episcopi voluntatem seu ratihabitionem, ideoque sibi licere eum ordinare, id factis erit ad eum excusandum à culpa & consequenter à suspensione. Quod si postea proprius Episcopus ordinationem nolit ratam habere, poterit forte suspensio ferre: suspensio autem illa, quæ ipso iure incurritur, non fuit contracta, quia hæc non pendet ex futuro eventu. Imo etiam ipsa suspensio ab homine lata, quamvis in foro exteriori timenda sit, tamen in conscientia non poterit esse valida in ratione pœnæ, & censuræ, si constat bona fide processum esse, ita vt fuerit sufficiens ad excusandum à culpa, quamvis in ratione prohibitionis seu denegationis facultatis ad utrumque suscepto, valida esse possit, quia hæc tunc pendet ex ipsius Episcopi voluntate, quam tamen aliqua iusta ratione fundatam esse necesse est.

¹⁸ Quartu in quod ab glie no p̄fet quo ordina rīm in cur rendo base suspen.

Quarto excipitur à prædicta suspensione incurrenda, qui tantum minores ordines ab alieno Episcopo suscipiunt, non tantum si bona fide, sed etiam si peccado id faciat. Non est enim dubium, quin mortaliter peccet is, qui minores ordines suscipit ab alieno sine licentia proprij, quia id est contra sacros canones, & contra debitam subordinationem, & iurisdictionem proprij Episcopi, & materia non est leuis, cum sit suscepit grauissimi Sacramenti, & status clericalis. Quo sit, vt postea non posset licite tali ordine vti, nisi prius proprius Episcopus talem ordinationem ratam habeat, & facultatem concedat, iuxta superioris dicta. Nihilominus tamen propriam suspensionem ipso iure non incurrit; nec si in suscepito ordine ministrer, irregularis fiet. Ratio est, quia Pius Secundus in dict. Extrauagante expresse loquitur de sacris ordinibus, & constitutio-

A maxime pœnalis, non debet ultra propios terminos extendi. Imo expressio vnius, alterius exclusum est: nam, si omnes ordines comprehendere volueret, de sacris in particulari locutus non fuisset, argument. cap. Non me, de Præsumpt. & ca. Ad audiendum, de Decimis. Ita Rebuffus in præctica beneficia. R. li. tit. de Clericis ad sacros ordines male promotis, Glossa 3. numer. 1. Nauarr. in Summ. ca. 25. numer. 70. & lib. 1. Confil. titul. de Temp. ordin. confilio 31. num.

Ibi tamen eodem modo exponit capit. 1. de temp. ordinat. in sexto, in quo specialiter fuerat latae suspensiōnē ipso iure, & Summo pontifici referuata contra Ultramontanos, qui in Italia ab alia Coepiscopo ordines suscipiunt, absque sui Episcopi, vel Summi Pontificis speciali licentia: vult autem Na uarrus etiam textum illum limitandum esse ad sacros ordines, quia in principio, specialis mentio illocum sit. Tamen in casu illius textus magis dubia res est, quia, licet in principio explicando rationem motiuam P̄t̄ifix loquatur de sacris ordinibus, tamen postea in ipsa legē solū dicit, vt nullus clericus ordinari præsumat, & infra, eos qui contraria premissa contigerit ordinari, manere volumus abque dispensationis super hoc à Sede Apostolica obtinenda suspensos, &c. Vnde Glossa ibi generalius textum illum intellegit, quam sequitur Sylvest. verb. Irregularitas 99. Mihique laet sententia placet, quia textus absolute loquitur de omnibus clericis, qui ordinantur, nec quoad ordines limitationem adhibet. Quia vero de clericis loquitur, non comprehendet eum, qui pri ma tonsuram accipit, quia clericus non est, nec prima tonsura in rigore est ordo. Item, quia est lex pro locis definitis non extenditur ad alia: in ceteris ergo locis & casib⁹ restriktio Pij Secundi seruanda est. Poterit autem sic ordinatus suspensiōnē à proprio Episcopo iuxta iura antiqua, & iuxta Trident. fess. 1. 4. cap. 3. de Reformatione, vbi addit, præterim a curia ordinibus. Vnde constat alios etiam comprehendere: nam in fine expresse addit, ne in aliquo ordine ministrer, in iudicere potest. Ibi autem non solum loquitur de indebita ordinatione, sed etiam de dignitate personæ, & ideo dicit iudicium illud faciendum esse prævio examine, quando legitima approbatio proprij Episcopi non præcessit. At vero! dem Concilium fess. 23. capit. 8. de Reformat. propter hanc culpam aperte ponit suspensio ipso facta dicens, A susceptorum ordinum executione suspenſus fit: addit autem limitationem, Quamdiu proprio Ordinario videbitur. Et ideo congregatio Cardinalium declarauit hunc fieri irregularem, si antelicitam suu Episcopatu in suscepto ordine ministrer. Vnde obiter aperte constat hanc esse suspensioem & non irregularitatem, vt sensit Maiol. libr. 4. de Irregularit. capit. 20. Et licet Concilium in principio capituli de sacris ordinibus loqui videatur, potest absolute loquitur, & ita minores etiam cōprehendit, vt eadem congregatio declarauit.

Tertio hic addi potest suspensio lata ipso iure ab eo eodem Concilio Trident. fess. 7. cap. 10. de Reformat. in ordinem, qui vacante Episcopatu, & non arcta tione occasione beneficij recepti, vel recipiendi, infra annum cum literis dimissoriis à capitulo receptis, ordinatur in sacris. Et ibi etiam additur limitatio ad beneplacitum futuri Prælati. Pro suscipientibus vero minores ordines additur alia pœna, scilicet vt non gaudeant præiuglio clericali, præstern in criminalibus: Quæ diuersa pœna est, & ideo hi non suspenduntur, vt etiam congregatio Cardinalium declarauit.

Quarto hic potest adiungi suspensio, quæ incurrunt is, qui à proprio etiam Episcopo in aliena dioecesi sine licentia Episcopi loci ordines conserente, eos receperit iuxta Concl. Antiochenum ca. 22. & capit. Episcopum, 9. quæst. secund. vbi talis ordinatio

Sect. I. De suspensionibus in Ordinatione contractis. 483

natio irrita esse dicitur: quibus verbis significari solet iniure ordinatio illa, per quam executio ordinis non confertur: que suspensio innouata est, & clarissimata in Concil. Trid. sess. 6. capit. 5. de Reformat. & sess. 14. capit. 2. Quo fit, ut si quis sine licentia sui Episcopi ab alio Episcopo in aliena diocesi absque debita licentia ministraret, ordines suscipiat, duas suspensiones incurrat: vnam, quia sine literis dimissoriis, aliam, quia a tali Episcopo in tali loco ordines suscipit: postea enim una ab altera separari, & a conuerso; ideoque non se impeditum quominus simul contrahantur.

Quinta suspensio ob ordinationem ante legitimam etatem contracta.

Quinta suspensio lata est in eum, qui ante legitimam etatem ordinatur. Quae sit legitima etas ordinandorum, supponendum nunc est ex Concil. Trident. sess. 23. cap. 12. de Reformat. vbi sacris ordinibus suscipiens, non vero minoribus certa etas assignatur. Quo fit, ut hie causus intelligendus sit de suscipiente aliquem sacram ordinem ante etatem legitimam: nam ad inferiores ordines non est certum tempus etatis lege prescriptum, præter hoc, quod pueri tempore infantiae, id est, septimo etatis anno, & nonantea possunt ad clericatus officium per primam consuram mancipari, & ab eo tempore usque ad vigesimum secundum etatis annum posse reliquos ordines minoribus arbitrio Episcopi recipere, ut colligitur ex capit. De iis, 28. dist. & ex capit. In singulis, 77. d. Vbi tempora quædam & interstitia designantur, que iam in viu non sunt, sed arbitrio Episcopi commissum est, ut de interstitiis expresse habetur in Trident. sess. 23. capit. 11. de Reformat. & de etate insinuantur in capit. 12. quatenus de illis ceteri, & capit. 6. aperte supponitur ante decimum quartum annum posse aliquem suscipere omnes minores ordines. in cap. vero, §. quamvis de eorum etate qui minores ordines suscipere volunt, inquitendum esse dicatur, non tamen certa etas prafigitur, sed id fieri videtur: ut Episcopus possit prudenter arbitrii. Vnde quod hoc potest quispiam aliquo modo peccare, si per deceptionem, vel dolu- se faciat ordinari in minori etate, quam Episcopus veler: ramen propter hoc nulla est specialis pena imposita: quia res est minoris momenti: quia talis etas, vedi xii, non est certa lege prescripta.

Conclusio ergo posita solum procedit de sacris ordinibus: & probari solet ex cap. *Vel non est compos.* de temp. ord. vbi de quadam ordinato in Diaconum in etate tridecim annorum, ait Pontifex, ipsum ab executione officij Diaconi usque ad etatem legitimam suspensus. Sed ex illo textu non colligitur, cum, qui sic ordinatus sit, esse ipso iure suspensum, sed suspendendum, ut Glossa, & omnes interpretes notant, tum ibi, tum etiam in Clementina, Generalem, de etate, & qualit. Antonius 3. p. titul. 14. capit. 16. §. 15. Maior in 4. dist. 24. quæ stion. 1. in fine, quamvis E non satis clare, & alij, quos referunt, & sequitur Co- uarr. in Clementina. *Sifuriosu*, p. 1. §. 1. num. 4. Bernard. Diaz in Prædicta crimin. capit. 16. Quæ sententia est vera: vt tamen explicitur aduertendum est, duobus modis posse intelligi, ordinatum ante legitimam etatem manere suspensum. Primo ex vi illius prohibitionis generalis, quia tenetur non suscipere talenm ordinem usque ad etatem: nam in ea includitur, ut non possit tale ministerium exercere usque ad etatem etatem; ut perse notum est; que prohibitus non tollitur, propterea quod aliquis ante legitimam etatem illicite & sine dispensatione ordinatus sit: non enim debet commodum ex sua malitia, vel exactu illico reportare: & quod hoc fatentur omnes etiam ex vi antiqui iuris mantere

A huiusmodi ordinatum suspensum, vel potius prohibicu ipso iure, ne in suscepito ordine ministret ut que ad legitimam etatem. Hæc autem non est proprie loquendo suspensio ut dicit censuram, seu pœnam Ecclesiasticam: nam preceptum illud, quo omnes prohibentur, ne ante etatem etatem talem ordinem suscipiant, non est suspensio, sed irregularitas, à qua dictum impedimentum provenit. Quo fit, ut si quis ante etatem legitimam ministret in ordine suscepto, licet grauiter peccet contra dictam prohibitionem, non tamen sit irregularis ex vi illius, si non est aliter suspensus, quia non ager contra speciem censuram.

Alio modo intelligi potest, sic ordinatum manere suspensum propria suspensionis censura, qua optime explicatur ex illo effectu, ut si post illam contractam ministret ex officio, fiat irregularis & galatia ex vi si probabilis est, ex vi antiqui iuris sic ordinatum non contrahere ipso facto suspensionem. Probatur, quia ex nullo iure antiquo colligitur haec suspensio, nisi ex dict. capit. *Vel non est compos.* Nullum enim aliud referunt, aut inveniuntur: in illo autem non dicit Pontifex, declaratum suspensum, sed *suspendimus in iniuriam ordinantum*. Propria scilicet suspensione, quam Pontifex additæ ultra aliam prohibitionem iam declaratam, alias nihil de novo faceret: non ergo recte diceret, *suspendimus*, iam enim ille per se suspensus erat illo modo. Item non recte dicere t. in iniuriam ordinantum: quia illud genus prohibitionis ex alio principio nascitur, ut vidimus: loquitur ergo de propriâ suspensione, & illam de novo efficit ergo signum est, quod antea talis suspensio non incurreretur ipso facto. Nec vero ex vi illius iuris posse incurrir, quia ibi Pontifex non est locutus ut legislator, sed ut iudex in illa causa; ergo licet in illa talem sententiam tulit, non propterea ipso iure similis sententiam latam esse voluit contra omnem ordinatum ante legitimam etatem. Inde igitur solum colligitur, Pontificem suo facto constituisse veluti exemplar quoddam, quod alij iudices possint, aut debeant imitari: vel certe, Pontificem tulisse sententiam secundum ordinarium ius antiquum, quod alij a fortiori seruare tenentur: colligitur autem illud ius ex capit. *Subdiaconus*, 77. dist. vbi sicut dicitur: *Si quis in alio ordine sacerdotiali præter constituta tempora ordinatus fuerit, disponatur*. Loquitur autem aperte de temporibus quoad etatem legitimam, nam immediate præmisserat, ut nullus ante vigesimum annum Subdiaconus ordinetur: depositionis autem nomine suspensionem comprehendit, quod visitatum est in iure.

Addendum vero est iam nunc exiure nouo hanc suspensionem ipso facto incurri per Extrauagantem Pij Secundi superius citatam. Quam Pius V. & Sixtus V. auxerunt, & Clemens VIII. confirmavit in constitutionibus infra citandis. Duo autem dubia circa illam occurunt. Vnum est, an qui bona fide ordinatur ante legitimam etatem, inculpabilitate existimans se iam illam attigisse, nihilominus maneat suspensus, ita ut absolutione indigeat, si posse intelligat se ante tempus fuisse ordinatum. Et ratio dubitati est potest, quia ex vi illius Extrauagantis incurritur suspensio ipso iure in eo casu, in quo secundum ius antiquum aliquis esset suspendendus ab ordine: sed secundum antiquum ius suspendendus esset sic ordinatus, etiam si non peccasset in sua ordinatione: ergo nunc etiam est suspensio ipso iure.

Nihilominus contrarii tenet Nauarrus in Summa, cap. 27. numer. 155. & mihi videtur vera sententia. Ad maiorem tamen explicationem distinguere hic possumus de ignorantia facti vel iuris: Nauarrus enim loquitur de ignorantia facti, scilicet ipsius etatis. Et sic videtur res clara: quia ex verbis illius Extrauagantis constat, intentionem Pontificis suis-

Fr. Suarez tom. 5.

SS. 2. februarii

se punire excessus (sic enim loquitur) qui in hac parte sunt, & scandal a qua inde generantur. Vnde sic ait, Nos corundem severitatem tali configuratione reprimentes, &c. quia omnia cessant interueniente predicta ignorantia. At vero si loquamur de ignorantia iuris, primum moraliter fieri non potest, neque ordinarie admitti debet, quod aliquis ordinetur ante legitimam etatem ex ignorantia inculpabili, vel quia existimat nullum esse ius, quod talen tatem requirat, vel putet verbi gratia, nunc sufficere vigesimum annum &c. ad Subdiaconatum: quia, qui ad suscipiendos ordines accedit, tenetur hoc ius scire: & ad eum est commune & Vulgare, ut vix possit inculpabiliter ignorari, cum facile posset a peritis interrogari. Nihilominus tamen, si fingeremus casum, in quo haec ignorantia iniunctibilis interueniret, excusat a culpa, & consequenter etiam excusat a praedicta suspensione iuxta fundamentum postulum. Imo sentit Nauarr. sufficere quod interueniat ignorantia excusans a presumptione, & temeritate, etiam si non omnino excusat a culpa, quia in Extrauagacione punitur verbum *Praesumperit*: quod quidem milio probabile videtur iuxta principia positâ.

27 Secus vero esset, si talis ignorantia iuris non esset
generalis de toto iure prohibente ordinationem
ante talem etatem, sed specialis de iure imponente
hanc penam: facile enim potest aliquis sine culpa i-
gnorare totum hoc nouum ius, per quod imposita
est suspensio ipso facto in predicto casu, quamvis
non ignoret talem etatem esse iure praescriptam ac
talem ordinem suscepit. In eo ergo casu dicen-
dum est, talem ignorantiam non impedire, quomodo
nisi incurritur hac suspensio: quia illa non excusat
culpam in tali ordinatione, ut per se notum est; i-
gnorantia autem solius peccata non excusat, quomodo
nisi peccatum incurritur. Maxime in hac pena, quae non
pro contumacia, sed pro delicto fertur: quod deli-
ctum semper includit aliquam inobedientiam con-
tra præceptum Ecclesiæ: ergo quamvis non scian-
tur omnia præcepta, quæ circa hoc lata sunt; &
specialiter ignoretur illud, per quod talis pena
imponitur, nihilominus ratione delicti tali sus-
pensio incurritur, iuxta doctrinam generalem
superius datam de Censuris in communione. Confe-
ret tamen dicta ignorantia ad excusandam irregu-
laritatem, si quis in ordine sic suscepto mini-
stret: nam licet ille re ipsa suspensio maneat, tamen
inincibiliter ignoret esse suspensum ipso facto,
ut supponimus, ergo sic ministrando non peccat
ergonomus incurrit irregularitatem, quia haec ir-
regularitas non imponitur, nisi in peccata delicti
ut satis indicat verbum *presumferis*, in prædicta Ex-
travagante postulam. Id est confirmari potest ex ges-
terial doctrina superius data de Censuris: & eam
etiam approbat Nauarrus supra, & in cap. *Accepta*,
Refutatio Ipolitorum, propositio 8. num. 32.
& sequentibus, & Couarru. in Clement. *Si furiosus*,
p. 1. num. 4. in fine.

Ratione ad rationem autem in contrarium responderunt;
in primis non esse similem rationem, nam suspen-
sio, quæ nunc incurritur ipso iure in hoc casu, est ex
se perpetua, quæ non tollitur nisi per absolucionem
Pontificis: nam Pius II. simpliciter, & sine vlla tem-
poris limitatione fert huiusmodi suspensionem. At
vero suspensio illa, quæ iure antiquo ferenda erat,
solum durabat usque ad legitimam ætatem, iuxta
dict. capit. *Vel non est compos,* atque ita fere nullum
nouum onus imponebat, sed illud ipsum, quod ex
ipso defectu ætatis sequebatur iuxta sacros cano-
nes, maiori quadam obligatione, & fortasse etiam
sub noua peccata irregularitatis incurrenda, si eo re-
pore ministraret. Et ideo mirum non est, quod tunc
illa suspensio imponi posset, etiam illi, qui sine cul-
pa sua sic ordinatus est. Praesertim, quia, ut dicitur
in eodem cap. *Vel non est compos;* imponebatur etiam

A in iniuriā ordinantis, nunc autem ea suspensio, quā ipso iure imposita est, peculiariter fertur ob delictū ipsius ordinati, ut ex Extravaugantij II. ponderandum est. Nec mirandum est illum suspensio nem ab homine posse imponi sine culpa ordinari, quia non priuata illum ypsi, quem iam haberet, pro illa enim etate non habebat ysum ordinum, yd dictum est; sed additur solum ad maiorem securitatem, & ad aliquam poenam ordinantis.

Aliud dubium est, An hæc pena locum habeat
ipso qui ante legitimam etatem Episcopus con-
secratur. Nam in sacris Canonibus certum eriam
etatis tempus ad Episcopatum prescribitur, scilicet
triginta annorum: consecratio etiam Episcopi
Biuxta communem latitudo probabilem sententiam
ordo quidam est, & consequenter inter sacros or-
dinis numerandus: ergo suspensio lata in eum, qui
suscepit ordinem sacram ante legitimam etatem,
comprehendet eum, qui ante trigendum annum
fuerit consecratus Episcopus. Nihilominus dicen-
dum est, illam penam, & constitutionem non ex-
tendi ad Episcopos. Primo, quidem ob illud prin-
cipium generale quod suspensio generatim lata non
comprehendit Episcopos, nisi coram fiat specialis
mentio, iuxta cap. Quia periculum, de fent. excom-
municie, in sexto. Secundo, quia ex multis circum-
stantiis constat illam Extrauagatio loqui de Episco-
po, tum quia licet Episcopatus sit ordo, tamen eius
collatio propter excellentiam consecratio dicitur
potius, quam ordinatio. Tum etiam quia illæ particu-
lares litteræ dimissoria, extra tempora, & similes non
accommodantur Episcopatu*s*.

*Sexta suspensio ipso iure latet in eum, qui extratem-
pora ordinatur.*

Sexta suspensio lata est in eum, qui ordines suscep-
pit extra tempora ab Ecclesia ad illud opus defi-
gnata, absque legitima dispensatione. Hæc est rece-
pta sententia, quæ probari solet ex capit. secund. ad
Tempor. ordin. Verba tamen illius textus, quæ ad
rem præsentem faciunt, hæc sunt. Taliter ordinatis non
deberent permissi in suscepisis ordinibus ministrare: nam
Dapud nos sic ordinatis deponerentur. Quæ omnia verba
solum indicare peccatum imponendum non ipso iu-
re latam. Et similia habentur in capit. Cum quidam,
eod. tit. In capit. autem Consultationi. dicitur digna
penitentia imposita, hos permissi posse ministrare,
vbi non videtur significari suspensionem iam con-
tractam post tolli, sed suspensionem, quæ ferenda
erat, potuisse non ferri, & in aliam penitentiam com-
mutari. Citatut etiam in capit. Litteras, eod. titul. sed ne-
que ibi est sermo de hoc casu, sed de alio infra tra-
stanto, scilicet de suscepiente plures ordinis sacros
eodem die. Præterea in ca. viiiimo 75. dist. designan-
tur quidem tempora ad ordinandum definita, non
tamen pena aliqua transgressoribus imponitur.
Vnde licet Sylvester, & Angel. verb. Irregularitas,
E cum nonnullis Canonistis dicant, hanc suspensionem
ipso iure latam, nobis tamen somnis ferenda
ab homine colligi videtur ex iure antiquo. Quæ fuit
etiam sententia Innocentij. Host. Panormit. & alio-
rum, quia nullus est textus, quo sufficienter probe-
tur. Nunc vero talis suspensio expresso polita est
propter hoc crimen in dicta Extraugant. Pij Ilagij
etiam quoad hanc partem suam vim habet, & co-
dem modo exponenda est. Loquitur enim tantum
in sacris ordinibus, ac merito, quia minores ordines
non habent determinata tempora, vt constat ex ca.
Deo. de temp. ordinat.

Vt autem talis suspensio incurritur, necessarium est vt præcedat culpa graui^s, sicut de duabus præcedentibus dictum est: nam de his tribus calibus eodem, verborum tenore loquitur illa constitutioⁿ. ^g
^{difficiliter ha}
^{plus ab ob}
^{p. graui}

Sect. I. De suspensionibus in Ordinatione contractis. 485

Vnde si quis bona fide extra tempora ordinetur, vel credens se habere legitimam facultatem, vel Episcopum illam habere, vel ex alia simili ignorantia inculpabili; tunc, sicut excusatetur a culpa, ita etiam a suspensione. Rursum suspensio haec semper intelligitur esse proportionata culpa; vnde licet verba illius Extraagant, sine haec. A suis ordinum executione ipsi so iure suspensi sunt: Nihilominus ea cetero intelligentia & ordinibus sic male, & extra legitima tempora suscepit: nam in eis tantum deliquerit. Consequenter vero etiam erit impeditus, ne vltius ascendet, non vero ne inferiori ordine vtatur, si illum legitime suscepit. Nec refert, quod illa Extrahat dicit, à suis ordinibus, in plurali, nam loquitur etiam in plurali de omnibus sic ordinatis, & eos dicit suspendi à suis ordinibus, & intelligitur accommodare, scilicet, vnuusquisque ab eo ordine, quem male suscepit: quod verba sequentia magis declarant. Si suspensione durante in eisdem ordinibus ministraverint irregulares fact, in eisdem, scilicet, male suscepit, à quibus suspensioni sunt.

Tandem interrogare aliquis potest, quis valeat in hac suspensione dispensare. Nam quidam putant proprie Episcopum, si non sit participes illius delicti, posse in hoc dispensare ex cap. Consultatione, de temp. ordin. Sed, vt supra dixi, ibi non est sermo de solutione a censure suspensionis ipso iure lata, sed de communicatione suspensionis ferenda in aliam personam. Rursum in cap. Cum quidam, eod. tit. significatur solum Papam posse hanc suspensionem tollere: sic enim dicitur: Ordinatus a suscepis ordinibus tandem reddere debes expertes, donec apud vos restitutione gratiam consequantur. Vbi significatur suspensionem fuisse ponendam ab Episcopo, semel autem posita solum Papam posse illam auferre. Atque ita Glossa ibi sentit ex vi illius textus, licet in cap. Consultatione, censeant ibi esse moderatam restitutionem illam & potestatem Episcoporum ampliatam. Utque vero Abbas ibi dicit, Episcopum quād ponit suspensionem suo iure ordinario, eodem posse illam tollere: ibi tamen reseruari Papaz, quia Episcopus ipse ordinarius deliquerat male ordinando, & non ipse imponit personam; sed Papa praecepit Metropolitanu ilam impone: ideoque sibi dispensationem referauit: quia neque Episcopus erat dignus ratione sue culpe, nec Metropolitanus erat iudex ordinarius, sed delegatus: quia commissa fuit punitio, non liberatione ad maiorem delicti punitionem, & fortasse in iniuriam ordinantis. Quæ recte procedunt de cōtempore, quo haec suspensio imponebatur ab homine, & non à iure. Nunc autem aliqui existimant Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 8. commissum ordinario determinationem temporis pro quo duratura est talis suspensio, & consequenter etiam eius ablationem illi commisit. Tamē ibi non loquitur Concilium de eo, qui ordinatur extra tempora, sed sine legitimis literis dimissoriis: nam verba illa. Si fecis fias, &c. Tantum referuntur ad ea, quæ in proxima clausula continentur, & non ad capitulū initium, ubi fit mentio de ordinibus, statutis temporibus, faciendis: quod euidenter patet ex contextu. Huic ergo questione ex doctrina superioris data est respondentem: nam haec suspensio indefinite ponitur, & ita iuxta probabilem opinionem post sufficienter punitionem, & emendationem ab Episcopo tolli poterit.

Septima. *Suspensio ipso iure lata in eos qui facto titulo pronouentur.*

Sumptuosa suspensio in eum fertur, qui facto, & èmulo titulo ordinatur. Colligi, 11. ex capit. Nemini, & capit. Sanctorum, 70. d. Nam in priori sufficitur is, qui absolute ordinatur: dicitur autem ab eo. Fr. Suarez tom. 5.

A late ordinari, id est, sine titulo, vt ibi Glossa. & omnes Cap. Sanctio exponunt: & est sermo ibi de omnibus ordinibus, rum ibidem. etiam minoribus; nam verba textus absoluta sunt. Glossa.

Turcrem.

Et ita exponunt Glossa, Turcrem, & alij: In posteriori autem cap: expresse dicitur, vt sine titulo facta ordinatio irrita habeatur: per quæ verba non satis significare sui pensionem ipso iure, nam perinde videatur esse dicere, irrita habeatur, ac suspendatur. Tamen quia non dicitur irritanda; sed irrita habenda; ideo probabilias est illam suspensionem fuisse ipso iure latam: & verba superioris cap: sunt satis clara, scilicet, Decretum sancta synodus vacuan esse etiam manuum impositionem, & nullum tales statim valere. Quantum autem ex illis decretis colligitur, ita erat impedita ordinatio illa suspensione, ut etiam si quis absque peccato ita ordinaretur ad praecettum, verbi gratia, sui Episcopi; suspensus maneret in iniuria ordinantis, vt ibi dicitur:

Ita vt fuerit Episcopo ablata potestas conferendi executionem ordinum; si absque sufficiente titulo ordines conferret. Veruntamen hoc mutatum est, seu moderatior ab Innocentio III. in cap. Cum secundum Apostolum, de Presb. vbi ab ipsis sic ordinatis suspensionem ab aliis videtur, & ordinantibus unus impotuisse illos alendi; donec per eos Ecclesiastica beneficia consequantur. Quod etiam confirmatum, & explicitum est in cap. Si Episcopus, de Præben. in cap. Cum Sexto. In Concilio vero Lateran: sub Alexandro III. secundum p. 1. cap. 5. addita est limitatio, Nisi u. qui ordinatur, de prob. de sua vel paterna hereditate suspensum possit habere. Qua tamen nunc seruanda est iuxta prescripta in Concil. Conc. Lat. Conc. Trid.

Triden. fess. 21. cap. secund. de Reformatione. Præterea intelligentia hoc videtur, si absque fraude, & deceptione vel malitia quispiam se permittat ab Episcopo ordinari: vel ab alio ordinis petat, syncere confitendo non habere titulum beneficii, aut patrimonij: tunc enim, si nihilominus Episcopus illum ordinet, se voluntarie obligat ad alienum illum, donec de beneficio prouideatur, iuxta dict. cap. Cum secundum Apostolum. Ipse vero ordinatus tunc non manet suspensus, qui neque vlo iure cautum est; neque est illa sufficiens ratio, cum ipse non delinquat, & alioqui satis prout sum fit illi per dictum ius. Vnde congregatio Cardinalium expensis illa verba Canonis super hoc inno- uando, ait, intelligi de preciosis, dict. ca. Cum secundum, non antiquiorum.

At vero, quando is, qui sic ordinatur, aliquo dolo, vel fraude viritur, vt ordines obtineat, difficultas est, an suspensionem incurrit. Potest autem multo complexus gentis peccati in hoc interuenire. Primum est si cum ipsomet Episcopo ordinante, vel cum alio qui ipsum ad ordines presentat, pacificatur & cum iuramento, vel alio modo firmo se obligat ad nonquam petendam sustentationem, aut beneficium, vel alii quid aliud, vnde ali possit. Et in eo casu est expressa decisio textus in cap. penult. de Simonia. illum sic ordinatum manere suspensus ab executione ordinis sic suscepit, donec dispensationem à Sede Apostoli- ta obtinere mereatur. Idem habetut in cap. Per tuas nobis, de Simonia: & additur ibi, hanc suspensionem incurrit, etiam si quis ex ignorantia iuris pactum illud fecerit, ita vt se in hoc nihil illicitum agere existimat, ibidem dicitur. Sed hoc intelligendum existimo, quia illa ignorantia, cum sit iuris, & in re a deo clara non presumitur probabilis. Si autem esse contingeret, videtur excusare, quidquid sit de presumptione iuris. Argumento ea. Si qui a simonia- cu, quæst. 1.

Aliud gentis pacti seu peccati esse potest, si quis factum titulum patrimonij conficiat, aut mentione- do, aut falso probando habere, quod non habet; vel plus habere, quam habet, cum tamen id, quod ha- batur, ad sustentationem non sufficiat: vel si ab aliquo factam donationem accipiat; vel certe si cum eo pa- renteretur.

59 3 Cum

etum faciat, quod nunquam talibus bonis fruetur, aut ab eo substantiationem petet: & tunc multis videtur sic ordinatum non manere ipso iure suspensum, quia hic casus non comprehenditur in dict. ca. penult. de Simonia: quia ibi tantum est sermo de illo, qui pactum efficit cum ipsomet ordinante, vel presentante ad ordines: quia ibi quedam simonia species interuenire videtur: quae in alio casu non intercedit: neque in his rebus valet argumentum à simili, nec dum à re adeo dissimili ad extendendam illam pœnam. Nihilominus contraria sententiam docet Nauarrus in Summ. capit. 27. numer. 158. & fundatur solum in dict. cap. penultimo de Simonia ex paritate rationis. Quod fundamentum plene videtur in validum ob rationem factam. Sed dici potest, saltem procedere decisionem illius textus quædo: Quis ab aliquo accipit titulum patrimonij sub pacto occulto iterum dandi; quia tunc ille, qui patrimonium conferit habet vicem præsentatoris ad ordines; & ideo comprehenditur sub altero membro illius capit. & sub cap. *Per tuas nobis*, de Simonia. Quod maxime videtur habere locum, si donatio illa, vel assignatio patrimonij specialiter facta sit ad hunc finem suscipiendi ordines illo titulo. Sitamen simpliciter sit, quamvis alter postea illa vtratur ad effectum suscipiendi ordines, non propter ea vere ac proprie die potest præsentari ab alio ad ordines suscipiendos: & ideo difficile est legem pœnalem ad illum casum extendere. Quapropter ex alio probabiliori fundamento opinor, hunc, qui per colum & fraudem quamcumque facto titulo ordinatur, manere suspensum, scilicet ex vi antiquorum canonum, quos ex d. 70. citavimus: nam illi nō sunt reuocati, quo ad has personas per constitutionem Innocent. III. obligant Episcopum ad alendum sic ordinatum sine titulo, vt rete dixit Nauarr. Conf. 45. de temp. ordin. quia in eo casu non potest rationabiliter obligari Episcopum ad alendum sicut dominatos: ergo quoad illum necesse est, vt ius antiquum integrum maneat. Consequentia videtur clara, quia ius nouum non derogat antiquum, nisi quantum ad id, in quo obligare potest: & quia illi non debent relinquere extra omnem iuris dispositiōnem. Antecedens vero patet, tum quia fraus & dolus non debent aliqui patrocinari: tum etiam, quia fine causa imponeretur Episcopo ordinantis onus alegendi huiusmodi deceptores, quandoquidem absque sua culpa potuit ita decipi. Vnde à Sexto V. in Motu proprio, qui incipit, *Sanctum & salutare, contra clericos male promotos, hæc suspensione lata est contra omnes, qui fine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij se faciunt ordinari, illis verbis, Eodem clericos polphas male priuoros ab executione ordinum suscepiorum & ab omni spe, & facultate ascendendi ad altos superiores perpetuo suspensos declaramus; quam suspensionem inferius tibi reseruat: nemo autem dicit, aut habere sufficienter titulum, aut non esse male promotum eum, qui his fraudibus vituit ad titulum fingendum. De illa tamen constitutione, quas vires nunc habeat, infra dicam.*

An qui literas dimissorias habuit, incurrit etiam suspensionem, latam contra eos qui sine literis dimissoriis ordinantur. Circa hoc Nauarr. tractans in speciali de eo, qui ordinatur cum facultate sui Episcop. impetrata ad titulum patrimonij donati, & ante ordinationem renunciati, ait, illum non incurrire prædicta suspensionem, quia illa renunciatio inutila est, etiamque esset iurata, iuxta communem sententiam, quam referit in dicto capit. penult. de Simonia: si autem renunciatio est inutila, donatio patrimonij, & consequenter facultas titulo eius impetrata, validæ erunt: ergo, qui sic ordinatur, non potest dici ordinari absque literis dimissoriis: ergo non incurrit alteram sus-

pensionem, quæ in hoc titulo fundabatur. Ex qua ratione per argumentum à contrario, colligo, quod am. ties quis imperat ab Episcopo suo literas dimissorias ementito titulo, qui re vera nullus est, sed falsis testimoniosis comprobatur, vel quolibet alio modo fingitur, si postea ordinetur duplum suspensionem incurrere: vnam, quia sine validis dimissoriis literis; aliam, quia sine vero titulo ordinatur: constat enim illas literas, subreptitie impetratas, invalidas esse. Et ita in dicto motu Proprio Sexti V. illæ due causæ suspensionis distincte ponuntur, absque veris dimissoriis literis sui ordinarij, vel absque titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij ordinanti; quibus multiplicatis, multiplicantur censurae, quando vnaqueque illarum censurarum per se sufficiens erat ad suspensionem inducendam, iuxta dicta supra de censuris in communi.

In illo autem particulari casu, quem Nauarrus attigit, quamvis probabilis sit excusatio eius, res tamen ipsa satis dubia mihi viderur. Nam esto illa renunciatio fit inutila, videtur tamen sufficere ad dimissorias literas irritas faciendas, quia sunt subreptitæ, & contra iustam Episcopi voluntatem: quia ipse minime concederet talem facultatem, si enarraret talis titulo conditione plena ei narratio facta fuerit. Quod ita etiam declaro, quia ille titulus spectatus secundum omnia quæ includit, non est sufficientis neque in iure talis reputatur: cuius argumentum est, quia, qui cum solo illo ordinatur, suspensionem incurrit eo nomine, quod absque titulo sufficienti ordinatus est. At vero quando talis titulus proponitur Episcopo, vt facultatem concedat, pronuntiat ut sufficientis, & sub ea fide ipse concedit literas: ergo sunt subreptitæ, atque adeo nullæ. Additio, non esse ita certum, renunciationem illam esse inutilam, nam donatio non videtur fieri nisi sub illa conditione, & tunc conditione non impleta, potius donatio ipsa videtur inutila. Quanquam si donatio prius absolute sit; & postea renunciatio subequatur, probabile sit, hanc esse inutilam: tunc autem aliae rationes procedunt, quæ apud mevientes videntur: & ideo securius existimo in absolutione tali suspensionis utramque causam aprire. Harum enim suspensionum multiplicatio nullum aliud effectum habet, vel obligationem inducit, vt ex supra dictis constat: & ideo, cum ad absolutionem obrinendam insufficienti tituli aprienda sit, facilissimum erit simul explicare sub illo titulo literas dimissorias obtinuisse, & sic ordinatus sumisse.

*Hic vero potest vltius dubitari, an si hæc patrimonij renunciatio (& idem est de beneficio) sit quæ post ordinationem, incurrit suspensione ipso iure, motu. Respondeo, de hac nonnullam esse antiquo iure propositum, aut hibitionem factam, nec suspensionem impositam, amissam. Concilium autem Trident. dicta sess. 21. capit. 2. titulum, prohibuit alienari hæc bona, aut remitti fini dictione Episcopi, donec aliunde habeat ordinatus, vnde viuere possit. Quod præceptum graue est, & sine dubio obligat in conscientia, & sub mortali ex suo genere: non tamen habet suspensionem, vel aliquam alienam pœnam ipso iure impositam. An vero per illa verba, *Alienari nonnullum posuit*, talis alienatio ipso facto irrita sit, necne, alterius est confederationis. Si tamen spectemus diuersum modum, quo Concilium de renunciatione beneficij, & de renunciatione patrimonij loquitur intelligemus, illam irritari ab ipso Concilio, hanc vero solum prohiberi. Et denique circa illud decreto Concilii Tridentini obseruandum, Pium V. Morni proprio anni 1568, qui incipit, *Romanus Ponit*, *sifex, extendisse decretum illud, quatenus titulum beneficij, vel patrimonij requirit etiam ad clericos religiosos, vel religiosorum more viuentes, qui professionem, & solennia vota non emiserunt;**

Sect. I. De suspensionibus in Ordinatione contractis. 487

runt, & eos aliter ordinatos ipso iure suspendit, & si ministrarent: irregulares efficit. Veruntamen hic Motus proprius, quantum ad Societatem IESV pertinebat, reuocatus est per Gregorium XIII. in Ballis quibus institutum eiusdem Societatis postea confirmavit.

Vtlimo interrogari potest circa hunc casum, an si quis abesse vero titulo Diaconus, vel Subdiaconus factus est, & postea à suspensione est absoltus, possit sine novo titulo patrimonij vel beneficij ad superiorum ordinem ascendere sine periculo incidenti iterum in eandem suspensionem. Videatur enim posse, quia postquam aliquis habet unum ordinem sacram, ille est sufficiens titulus ad superiorum suscipiendum: imo ex vi unius ordinis habet quispam B ius ad suscipiendum aliud, & ideo ablatio impedimento suspensionis nihil aliud videtur requiri. Maxime, quia, nullum nouum incommodum, aut indecentiam incurri videatur ex eo, quod aliquis non habens, vnde sustentetur, Diaconus potius quam Subdiaconus existat. Nihilominus dicendum est, illum non posse sine vero titulo aliud ordinem suscipere. Ratio est, quia iura non prohibent suscipere tantum Subdiaconatum sine vero titulo, sed simpliciter prohibent suscipere quenlibet ordinem sacram: nec distinguunt inter ordinatum vel non ordinatum inferiori ordine: ergo nec nos distinguere debemus, ut sumitur ex capit. *Solutio de Maior. & obed. & in L. Imperator, ff. de Postulando.* Præterea non loquuntur illa iura quasi collectiue, id est, ut nullus ascenda ad statum sacerorum ordinum sine vero titulo, alias clarius diceretur, nemo Subdiaconus fiat sed loquuntur distributiue, vel (quod idem est) in plurali, *ad sacros ordines promoueatur*, vt patet ex iuriis citatis, & præfertim ex Trid. Et ita constat, rationem in contrarium factam nullius esse momenti, nec facere illam sententiam practice probabilem: quia unusordo non dat ius ad suscipiendum aliud nisi debito modo, fernataque canonibus Ecclesiasticis. Quapropter: qui aliter ordinatus fuerit, dicatum suspensionem incurret. Et hoc confirmat quoddam responsum Cardinalium, quod sibi habet, *Si quis ante Concilium erat promotus Subdiaconus abesse titulo, poterit abesse titulo promoueri, modo ad iustum patrimonii promoueatur.*

Octaua suspensiō ipso iure lata in promotoſ non refer- uatis temporum interſtitii.

Octaua suspensiō lata censemur in eum, qui non referuntur interstitii temporum ab Ecclesia præscriptis ordinatur. Qui lapsus variis modis contingit, quos oportet distinguere, ut constet quid iuria antiqua ve noua de hac suspensione disponant. Primus ergo modus est, quando plures ordines sacerdotii eodem die recipiuntur, quod etiam antiquo iure prohibuitur, est, ut constat ex capit. *Dilectu. & capit. Literas de Temp. ordin. vbi non solum uno die ordinario seu naturali, verum etiam die uno fictio- ne canonica, hoc non licere asseritur*, id est non esse licitem die sabbathi unum accipere ordinem sacram, & mane Dominici die alterum, etiam continuato ieunio sabbathi vsque ad diem Dominicam: quo casu fictione iuris canonici vespera sabbathi, & mane diei Dominicci continuato ieunio tanquam unus dies reputatur, ut ibide dicitur. Et sumitur ex Leone Papa epist. 79. capit. 1. Et habetur in capit. *Quod à Pa- tribus. 75. distinet.* De suspensione vero ordinati sic dicitur in dict. capit. *Literas ab executione officiis sacerdo- tali, tamdu volumus manere suspensum, donec de illo ali- ter disponamus.* Vnde constat talem suspensionem solum esse ab illo ordine, qui posteriori loco suscep- tus est, scilicet merito, nam prior legitimate susceptus fu-

A erat: vnde si tres sacri ordines fuerint eodem die suscep- tis, suspensiō erit à duobus ultimis, quia illi fu- Episcopatus
suscep-
to. *Episcopio nota
comprehen-
duntur hacte-*

reunt illegitime suscep-
ti. Et autem hic etiam aduer-
tendum, Episcopatum non numerari in his iuribus
inter ordines sacros: & ideo non incurri hanc sus-
penſionem, etiam si quis die sabbathi & Dominica
continuato ieunio ordinaretur sacerdos, & conse-
craetur Episcopus, ut notarunt Ioannes Andreas in
dicto capit. *Quod à patribus, & Abbas in dicto capit.*

Ioan. Andre.

Abbas.

*Literas, vbi refert alios etiam addidisse, quod licet
in Dominica prius sacerdotalem ordinem (quod fieri potest continuato ieunio sabbathi) & postea
consecrationem Episcopalem suscipere, non face-
re contra hanc prohibitionem.*

Dubium autem est inter auctores, an illo ca. *Lite-
ras*, continetur suspensiō ipso iure lata, vel ferenda:
de quo Gloſſa ibi nihil dicit, & Panormitanus rem
dubiam reliquit. Considerando tamen proprietate
rem illorum verborum, & quæ supra diximus de in-
terpretatione similiū legum poenitium, videtur
inde non colligi sufficiens suspensiō ipso iure lata,
quia verba illa, *Tamdu volumus manere suspensum, fa-
ctum, & sententiam in eo casu latam: & confe-
quererendam in aliis similibus indicant: non vero
continent ius ferens suspensionem ipso facto incur-
rendam. Nihilominus alii videtur hanc suspensionem
ipso facto incurri.* Quod tenet Nauarrus in
Summa cap. 25. numer. 71. & videtur plurimum
suaderi ex dict. cap. & ex cap. *Innotuit, de eo qui furt.
ordin. suscipi, ibi, In susceptis ordinibus: de iure rigore
ministrare non debat.* Quamvis ibi non solum hoc
delictum, sed multa alia concurrent, ut infra dice-
mus: ideoque neque ex illo texto satis probatur: &
ideo non careres dubitatione. Concilium etiam *Conc. Trid.*
Tridentinum nullam pro hoc delicto poenam im-
posuit, licet fest. 23. cap. 13 de Reformat. prohibuerit
ne duo sacri ordines eodem die etiam regularibus
conferantur, non obstantibus quibuscumque pri-
uilegiis, ac indultis quibuscumque concessis. Congrega-
tio tamen Cardinalium hoc habet ibi respondit:
*Qui ex confuetudine illius religionis quatuor minores ordi-
nes & Subdiaconatum eodem die suscepereant, non sunt
suspensi. Vbi clare supponit, recipiendo plures ordi-
nes sacros, eodem die esse suspensos. Fortasse tamen
loquitur iuxta constitutionem Sixti V. in qua erat
hæc suspensiō clara: tamen illa reuocata est. Est au-
tem aduentum, etiam esse grauter prohibitum
suscipere eodem die minores ordines & subdiacono-
natum non solum ex eodem Concilio Tridentino
fession. 23. capit. 1. sed etiam ex capit. 2. de Eo qui
furt. ordin. suscipi, vbi suspensiō etiam fertur: quam
Nauarrus etiam putat esse ipso iure, sed re vera non
est, quia Pontifex in dict. capit. 2. solum ait, *Manda-
mus ut eum ministrare non permittas, &c.* Ethoc vide-
tur supponere Congregatio in illa declaratione, nisi
explicetur loqui vbi confuetudo ita prævaluit, ut le-
gem illam abrogauerit: potest enim sine dubio id
facere, ut Nauarrus supra dicit cum communione
cap. 3. de Temp. ordin. & capit. 2. de eo qui furt.
ordin. suscip. per textum ibi, qui licet loquatur de
confuetudine recipiendi plures ordines eodem die,
potest extendi ad aliam, quia etiam illa tantum est
contra legem humanam, quam vincere potest. Ne
Concilium talem confuetudinem peculiarem ali-
cuius regionis reuocat, cum id non exprimat, iuxta
cap. 1. de Constitut. in sexto, licet oppositum contra
Nauarrum sentiat Salzedo in Scholio ad Practicam
Bernardi cap. 25. in fine cum Maiolo libr. 4. de Ir-
regularitat. capit. 11. Quod licet esset verum, nihilominus etiam Cardinalium responsum esset ve-
rum, quia non tantum concedit ob abrogationem,
sed quia lex illa non est latæ sententia. In alio au-
tem casu duorum ordinum sacerorum licet res sit
dubia, nihilominus iura supra citata attente per-
pensa videntur hanc suspensionem ipso iure im-
ponere.*

ponere. Aduerto tandem Nauarrum ca. 27. nu. 241. A po designatis: tunc erit male promotus quoad cul-
pam, non quoad censuram.

Nona suspensio ipso iure lata in promoto per saltum.

42
*De suspen-
sione duo-
rum ordi-
num sacro-
rum eodem
die.*

43
*De suspen-
sione duo-
rum ordi-
num sacro-
rum diuersis
diuersis non refe-
runtur interstii-
tia.*

*De dispen-
satione, in-
terstitia.*

*Qua regu-
luntur in-
terstitia in
ter suscep-
tionem mino-
ris ordinis*

Post prædictam violationem interstitorum alia illi proxima est, si quis continuatis diebus plures ordines sacros suscipiat. De quo casu nihil inuenio iure antiquo expresse traditum: neque imerito, quia iam hoc erat satis prohibicium & punitum per illa decreta, in quibus certa ieuniorum tempora seu sabbatha ad ordines conferendos, & suscipiendos definita sunt: non potest enim aliquis suscipere duos sacros ordines continuatis diebus, nisi vel utrumque vel alterum illorum extra tempora recipiat. Si enim unum die sabbatho, & alterum die Dominico recipiat, aut id sit continuato ieunio, aut interrupto: si primum, uterque quidem ordo recipitur intra tempora: tamen in eodem die: si vero secundum, iam secundus ordo recipitur extra tempora, & ex eo capite id prohibicium est, & suspensionem habet illi prohibitioni annexam, supra explicatam, non vero aliam, quantum est iure antiquo: nam iuxta constitutionem Sixti Quinti, aliud esset dicendum. Sed illa iam non obligat, & ideo eius declarationem omitto.

Tertium delictum multo minus graue quam præcedentia est, si quis ordines sacros diuersis diebus, & legitimis temporibus accipiat, non seruando inter unum & alium eam temporis moram, quæ Concilium Tridentinum dicta sess. 23. cap. 13. & 14. statuit sine dispensatione, aut induito Apostolico. Volutum enim Concilium Tridentinum ut post susceptum unum ordinem sacram annus integer elabatur antequam alias suscipiat, nullam vero penam adhibuit, neque ita seuerer id prohibet, quin arbitrio Episcopi id committat. In quo illud animaduerto, quod cum agit de anno imponendo inter Subdiaconatum & Diaconatum, simpliciter addit: *Nisi aliud Episcopo videatur: cum vero loquitur de Diaconatu, & Presbytero, ait: Nisi ob Ecclesia utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videverit. Per hoc tamen non est intelligendum, licit esse Episcopo in priori casu dispensare sine villa causa rationabiliter: quia hoc est contra rationem dispensationis in communia lege, sed solum indicatum est minorem causam in priori casu sufficere, & in illo utilitatem tantum spectandam esse, in alio vero etiam necessitatem. Sixti autem V. suspensionem ipso facto tulit in eo casu, quæ sublatam iam est. Vnde à fortiori constat non esse suspensum, qui sine dispensatione Subdiaconus sit ante elapsum annum ab ultimo minori ordine suscepto: licet hodie grauiter peccet contra Tridentinum præceptum sess. 23. capit. 11. de Reformat. De minoribus autem ordinibus inter se multo id certius. Nam in illis nulla certa tempora interstitorum definita sunt. Nam licet in cap. In singulis, 27. distin. quædam tempora designantur: tamen illud ius antiquatum est: licitum est etiam eodem die omnes illos ordines conferre, aut suscipere, praesertim ubi est consuetudo, ut expesse habeatur in dict. cap. 2. de Eo, qui furtum ordines suscepit: & ibi notant Glossa, & Doctores, & in capit. 3. de Tempor. ordin. ex quo texu etiam colligitur. Nunc vero Concilium Tridentinum dicta sess. 23. capit. 11. solum generatim dixit: ut hi ordines temporum interstitionis aliud Episcopo videatur, conferantur. Quocirca si quispiam arbitrio, & voluntate Episcopi hos ordines suscipiat eodem die, vel continuis diebus, &c. non est male promotus. Si vero contra Episcopi voluntatem, vel decipiendo illum eos suscipiat: vel eodem die, vel non referuntur interstitionis ab Episco-*

44
*Nona suspensio lata censetur in eum, qui persal-
tum ordinem aliquem suscepit. Sunt enim se-
prem ordines ita inter se subordinati, vt per mino-
rem ad proxime superiore ascendendum sit. Vn. quid.
de per saltum quis promoueri dicitur, quando in-
termisso inferiori ordine superior sumitur: vt si
quis ordinetur Lector priusquam Ostiarius, vel
B Diaconus priusquam Subdiaconus. In eo ergo casu
est dubium, an maneat quis suisponsus ipso facto ab
eo ordine, quem per saltum accepit. Nam quidam
Doctores iuri canonici negant, suspensionem hanc hanc
incurri, donec aliquip per sententiam suspendatur, ut
vt Archidiaconus, & alij in cap. *Solicitude*, 52. distin. *Archidia-
conus*, quos refert, & sequitur Bernardus Diaz in cap. 24. &
Turrecremata in eodem cap. *Solicitude*, artic. 4. Qui
tamen non negant, eum qui sic promotus est, non
posse licite in suscepito ordine ministrare, donec or-
dinem, quem prætermisit, accipiat: quia sic non
potuit licite superiore ordinem suscipere absque
inferiori, ita consequenter non potest licite superius
ministerium exercere, nisi prius omnes inferiores
ordines habeat; quia illa est depositio prærecepta
ad conuenientem vsum illius ministerij. Et à fortio-
ri etiam non potest sic ordinatus in Diaconum, ver-
bi gratia, licite ad Sacerdotium promoueri, prius-
quam Subdiaconatum, quem prætermisit, accipiat: quia vltior illa promotio semper erit per saltum, quidam quod prætermisum fuit, non supple-
tur. Vnde utraque hec prohibitor non tam est addi-
ta, aut per modum penae prioris delicti, quam ex
natura rei consequens, supposita institutione diuina
de his ordinibus, eorumque ministeriis. Negant
igitur dicti auctores, præter hanc prohibitionem es-
se ab Ecclesia impositam propriam suspensionis ce-
suram ipso iure incurrendam: quia nullo iure inue-
nitur lata. Nam in dicto cap. *Solicitude*, solum dicitur:
a sacerdotali officio eum prohibeatur. Quæ verba vel si
D significant executionem dictæ prohibitionis, vel ad
summum suspensionem ferendam. In cap. etiam v.
num primo de Clerico per saltum promoto, solum dicitur, ut
ut imponatur penitentia, & sic ordinetur in præ-
termisso ordine: & tunc permitteatur ministrare in
superiore iam suscepito. Ex quibus omnibus non
potest colligi suspensio ipso iure lata. Et confirma-
tur: quia alias celebrans aliquis in ordine sic suscep-
to, ferret irregularis: quod tamen saltum est.*

Nihilominus alij tenent, hanc suspensionem in-
curri ipso facto. Ita tenet Soto in 4. distin. 25. quæst. *Secunda*
1. artic. 3. Hostiensis in *Summa*, tit. de Clerico per *suspensionem*
saltum promoto, §. 1. quem sequitur Nauarus in *verbo*.
Summa, cap. 25. num. 71. & cap. 27. num. 242. & Gre-
gorius Lopez in 1. 28. tit. 6. partit. 1. & 1. 63. tit. 5. part.
1. Qui tamen adhibet limitationem, ut scilicet hac
suspensio incurrit ipso iure, quando scienter, &
ambitiose ita quis ordinatus est: secus vero exnegli-
gentia, & iniuria. In quo casu videntur loqui dictum cap. vnicum, & ca. *Solicitude*: non tamen ipse
ostendit quo iure feratur suspensio late sententia
magis in ordinatum per saltum scienter, quam ex-
ignorantia culpabilis, vel crassa. Vnde alij auctores
dicunt, illam circumstantiam conferre ad facili-
orem, vel difficultatem dispensationem efficiendam,
non vero ad penam incurrendam in uno casu, &
non in alio. Atque ita sentit Syluester, verbo *Irregularitas*, quæst. 11.

Fundamentum esse potest: quia ordinatus per
saltum non potest absque dispensatione saltum Episcopi
suscipere inferiorem ordinem prætermisum, primis
vix

44 Ordinari per diuinam quid.

vt in dicto capit. vnico supponitur: ergo signum est, A præter prohibitionem supra dictam quali connaturalis, esse ab Ecclesia suspensum. Patet consequentia, quia quod illi sic ordinatus sit prohibitus ministrare in suscepito ordine, vel ascendere ad superiorum, solum est ob carentiam ordinis prætermis: ex hoc vero capite non prohibetur eundem ordinem prætermis sibi suscipere, vt per se notum est: ergo illa prohibitio tantum potest prouenire ex Ecclesiæ suspensione. Nam quod ex irregularitate non proueniat, ex dicendis patebit. Confirmatur: quia sic ordinatus etiam post acceptum prætermis ordinem indiget dispensatione ad ministrandum in superiore prius suscepito, vt ex dicto capit. vnico sumitur: ergo signum est eum esse prohibitum ministrare in tali ordine per Ecclesiæ suspensionem; quia illa prohibitio non potest prouenire ex sola natura rei, absque positiua proibitione, seu censura.

49 Probatio secunda ex Concilio Tridentino.

Quod secundo argumentor ex Concilio Tridentino sent. 23. cap. i. 4. de reformatione, dicente: Cū promovis per salutem, si non ministraverint, Episcopos ex legi causa posse suscipere. Quero enim in quo possit dispensare. At ut a descendat ad superiores ordines, priusquam inferiorē accipiat? At hoc ita repugnat diuino iuri, & institutioni talium ordinum, vt nec Summus Pontifex in eo dispensare posse videatur. An potest dispensare, vt possit ministrare in ordine sic suscepito, antequam prætermis recipiat. At hoc etiam est falsum, quia illud est per se malum, & prohibiti quasi ex natura rei, supposita institutione talium ordinum. Ergo intelligi Concilium posse dispensare in hoc, quod prætermis ordinem recipiat, & sic in suscepito ministret, & ad superiorem ascendat: ergo supponit Concilium, hoc esse prohibitum ipso facto ei, qui sic ordinatus est: quod non est, nisi per censuram suspensionis, vt ostendimus: supponit ergo hanc ipso facto incurrit. Et confirmatur ex mente illorum Doctorum: nam ministrans in ordine sic suscepito, vel recipiens novum ordinem, siue superiore, siue inferiore, suscicit irregularis: ergo signum est manifesta suspensionis ipso facto. Consequentia probatur, quia hic non est aliud genus irregularitatis, quod incurrit possit nisi ob clementem ministrandi, vel suscipiendo ordinem eum dicta censura. Antecedens vero asservatur quidem à Sylvestro, & Nauarro supra, nullo tamen iure id sufficienter probant: nihil enim afferunt nisi dictum cap. Sollicitudo, & dictum capit. vniuersitatis, & cap. Sicut neophyti, 48. distinet ex quibus talis irregularitas minime colligitur sufficiens, vt legendi facile patet. Non nihil vero faverit Concilium Tridentinum supra in illo verbo, Sinon ministraverint. Docet enim, ordinatum per salutem, si absque dispensatione ministret in ordine suscepito, manere ita impeditum ad suscipiendos ordines, qui illi desunt, siue superiore, siue inferiore, & ad ministrandum in suscepito, vt solus Papæ possit in hoc dispense: ergo indicat illum factum esse irregulariter: quia non potest aliunde illa specialis referentia prouenire. Ex hoc etiam suspen dit prius impedimentum non fuisse irregularitatem. Vbi est obiter aduertendum, Concilium nihil distinguere inter eum, qui ex negligencia, vel ex malitia sic ordinatus est: ideoque nunc generaliter verum est, Episcopum posse dispensare cum ordinato per salutem, si non ministravit, etiam ex scientia, vel superbia ordinatus sit, quia Concilium nihil limitat. Et eadem ratione verum est, non posse dispensare cum illo, si iam ministravit, etiam per crassam ignorantiam sic ordinatus fuerit: quia in hoc etiam Concilium nihil distinguit. Vnde probable est, hunc si ministrantem factum esse irregulariter, & consequenter ante ministracionem fuisse suspensionem.

Hæc igitur posterior sententia magis probanda videtur, præcipue propter locum Concilij Tridentini, quod ita videtur antiquiora iura interpretri. Clarius vero id sancuerat Sextus Quintus; si eius constitutio vires nunc obtineat. Declarandum vero superest, an hæc suspensio sic etiam in ordinibus ante rite suscepitis, vel solum ab illo, quem per salutem accepit. Nauarrus enim cap. 27. num. 24. in.

definita dicit, hunc manere suspensionem, nihil amplius declarans, ac per hoc significans, illam suspensionem esse totalem. Maiolus lib. 4. de Irregularitate, cap. 12. dicit, hunc nec alcedere ad alios ordines, nec in suscepitis ministrare posse: Vbi omnes etiam suscepitos comprehendere videtur. Et expresse ita declaravit quedam lex Hispania cit. 6. l. 28. par. 3. qua in hoc non habet legis authoritatem, sed interpretis. At vero Sylvestris verbo Irregularitas, qualiter. 11. docet hanc suspensionem solum esse ab ordine male suscepto. Quod sequitur Bernardus Diaz in Practica, cap. 29. & Gregorius Lopez in l. 63. tit. 5. part. Mihi etiam dicendum videtur, impedimentum hoc respectu ordinum iam suscepitos solum impedit vsum ordinis male suscepiti, quia non plus ex iure colligitur: amo hoc etiam satis obscure, & ideo ampliandum non est. Ex hoc etiam sequitur, vt etiam impedit ascendere ad superiores ordines: nam suspensio a quolibet ordine, consequenter impedit ascensum durante illa, vt supra vsum est: hæc autem est vera suspensio ipso iure imposta, vt supra probatum est. De ordine item prætermis fatendum est, relinquere ex cali ordinatione speciale impedimentum suuendi illum sine dispensatione: nam hoc etiam iura adducta probant.

De hoc autem impedimento merito dubitari potest, an proueniat ex dicta suspensione. Nam videatur magis habere rationem cuiusdam irregularitatis: quia, vt infra dicam, irregularitas est, quæ per se impedit susceptionem alicuius ordinis: nam suspensio per se primæ respicit vsum ordinis suscepiti; susceptionem autem noui ordinis tantum prohibet, quatenus connexionem aliquam habet cum vsum alterius ordinis, quæ connexioni respicit superiores ordines, non vero inferiores; quia nunquam potest quis esse impeditus ab vsum inferioris ordinis, & esse expeditus ad superiores, quamvis est conuerso posset aliquis esse suspensus in uno ordine, & expeditus ad inferiores. Illa ergo prohibitio suscipiendo ordinem prætermis, videtur esse irregularitas quædam. Nihilominus dicendum est, illam non esse propriam irregularitatem, quia non per se inducit, sed vt annexa priori suspensioni, non quidem propter connexionem in ordine ad vsum talium ordinum, vt ratio facta probat: sed quia nemo ligatus censura, vel suspensione ordinum, potest licere nonum ordinem suscipere. Dices: hoc principium non est verum, nisi in suspensione totali, quæ suspendit ab vsum omnium ordinum; hæc autem, quæ inservit per hanc ordinationem non est suspensio totalis, sed tantum illius ordinis, qui per salutem receptus est: ergo. Responderi potest negando minorem quia per se, & vi sua, illa est suspensio simpliciter. Quod maxime procederet iuxta opinionem eorum, qui putant suspensionem hanc extendi etiam ad ordines legitime suscepitos. Tamen quia oppositum verum esse supradicte recensuimus, ideo non potest hæc suspensio dici totalis. Nihilominus tamen illa inhabilitas ad suscipiendum ordinem prætermis solum imponitur: vt annexa tali suspensioni non enim imponuntur ibi duæ poenæ, vna suspensionis, & altera irregularitatis, sed vna suspensio habet duos effectus inter se connexos, & ordinatos: ideo enim ille prohibetur suscipere ordinem prætermis ut nunquam possit in suscepito ministrare, donec cum eo dispensetur.

Vnde

Aqua orat. non maneat suspensio sic ordinaria per salutem per salutem. Prima op. no. Nauart.

Maiolus.

part 1.

Seconda.

part 2.

part 3.

part 4.

Sylvestris.

Bern. Diaz.

Gregorius.

Lopez.

part 5.

part 6.

part 7.

part 8.

part 9.

part 10.

part 11.

part 12.

part 13.

part 14.

part 15.

part 16.

part 17.

part 18.

part 19.

part 20.

part 21.

part 22.

part 23.

part 24.

part 25.

part 26.

part 27.

part 28.

part 29.

part 30.

part 31.

part 32.

part 33.

part 34.

part 35.

part 36.

part 37.

part 38.

part 39.

part 40.

part 41.

part 42.

part 43.

part 44.

part 45.

part 46.

part 47.

part 48.

part 49.

part 50.

part 51.

part 52.

part 53.

part 54.

part 55.

part 56.

part 57.

part 58.

part 59.

part 60.

part 61.

part 62.

part 63.

part 64.

part 65.

part 66.

part 67.

part 68.

part 69.

part 70.

part 71.

part 72.

part 73.

part 74.

part 75.

part 76.

part 77.

part 78.

part 79.

part 80.

part 81.

part 82.

part 83.

part 84.

part 85.

part 86.

part 87.

part 88.

part 89.

part 90.

part 91.

part 92.

part 93.

part 94.

part 95.

part 96.

part 97.

part 98.

part 99.

part 100.

part 101.

part 102.

part 103.

part 104.

part 105.

part 106.

part 107.

part 108.

part 109.

part 110.

part 111.

part 112.

part 113.

part 114.

part 115.

part 116.

part 117.

part 118.

part 119.

part 120.

part 121.

part 122.

part 123.

part 124.

part 125.

part 126.

part 127.

part 128.

part 129.

part 130.

part 131.

part 132.

part 133.

part 134.

part 135.

part 136.

part 137.

part 138.

part 139.

part 140.

part 141.

part 142.

part 143.

part 144.

part 145.

part 146.

part 147.

part 148.

part 149.

part 150.

part 151.

part 152.

part 153.

part 154.

part 155.

part 156.

part 157.

part 158.

part 159.

part 160.

part 161.

part 162.

part 163.

part 164.

part 165.

part 166.

part 167.

part 168.

part 169.

part 170.

part 171.

part 172.

part 173.

part 174.

part 175.

part 176.

part 177.

part 178.

part 179.

part 180.

part 181.

part 182.

part 183.

part 184.

part 185.

part 186.

part 187.

part 188.

part 189.

part 190.

</

50
Corolla-
rium.

Vnde obiter infero, statim ac dispensatur cum tamen Clerico, ut prætermisum ordinem suscipiat, manere ita liberum à tali suspensione, vt post susceptum prætermisum ordinem possit tam in illo, quam in alio, quem per saltum suscepit ministrare, argumento cap. vnic. de Clerico per saltum promoto: vbi dicitur, post penitentiam actam ordinandum esse in gradu prætermisso, & sic permittendum in suscepito ministrare. Et è conuerso, si cum illo dispensatur ad ministrandum in ordine suscepito, dispensari etiam vt recipiat ordinem prætermisum; quia talis dispensatio non potest alter habere effectum, neque in alio sensu legitime concedi. Existimo etiam, post susceptum prætermisum ordinem, ex vi eiusdem dispensationis liberum manere, vt possit ad superiores ordines ascendere, quia hoc non per se prohibebatur, sed solum ratione suspensionis inferiori ordine male suscepito: vnde tali suspensione ablata, auertitur etiam illa prohibitio. Et ideo fortasse Concilium Tridentinum fess. 23. cap. 14. de Reformat. de hac dispensatione per modum unius simplicis actus locutum est. Hęc autem intelligo per se loquendo, & ex vi iuris: nam si superior velit limitare dispensationem ad unum effectum, & non ad alium, tunc verbis eius standum erit, quando non repugnat iuri diuino, vel communi vnum esse. Etum ab alio separanti.

Quod si quis inquirat, quis posse hanc dispensationem concedere. Respondeatur, eam esse Episcopalem: quod hodie certum est ex Concilio Tridentino supra. Addit tamen limitationem, Si non ministrauerint, vtique in ordine male suscepto: ita enim intelligendum est iuxta subiectam materiam. Addit etiam potest, nisi ministrauerit in ordine prætermisso; idque dupliciter, vel ante illum susceptum; quod pertinet ad aliud genus irregularitatis infra tractandum: vel etiam post illum susceptum sine legitima dispensatione: nam cum ille sit suspensus à receptione talis ordinis, postquam illum sine dispensatione suscepit, maner adhuc suspensus ab illius executione: & ideo si in illo ministret, iam non poterit cum illo Episcopus dispensare. Quod potest ex duplice causa prouenire, scilicet, vel quia illamet suspensio, quæ merat, indisponsibilior fit, eo quod Episcopus non acceperit potestatem, nisi cum illy, limitatione: vel certe quia nouum impedimentum irregularitatis superadditum, iuxta ea, quæ dicimus sequenti. Soletque hoc posteriori modo intelligi: mihi autem vtrumque videtur esse verum, quia ibi duplex est impedimentum; vnum contrarium per vsum ordinis, à quo quis est suspensus: aliud est suspensio ipsa, quæ ante vsum supponetur: vtrumque ergo propria indiget dispensatione, & posset vna darte alia, vt constat ex dictis: neutrā ergo potest dare Episcopus. Non quidem irregularitatis contracta per talentum vsum, quia nullibei conceditur: neque etiam suspensionis, quæ supponitur ante talentum vsum, quia concessa est sub illa conditione, nisi ministrauerit, vt ex Concilio Tridentino constat.

Quando p̄fisi Episco-
pus dispen-
sare cun-
co qui sic sus-
pensio mi-
nistrauerit,
Nauarrus.

52

Addit vero Nauarrus dict. numer. 242. duo: primum si ignoranter ministravit, posse Episcopum dispensare: quod verum censeo, si ignorantia talis sit, vt excusat à culpa. Nam in primis ignorantia excusat hanc irregularitatem, vt supra dictum est. Deinde hinc sit etiam probabile, vt excusat illam veluti reservationem prioris suspensionis: quia hęc facta etiam videtur propter culpam, & propter novam irregularitatem adiunctam. Secundo sit etiam si scienter ministrauerit, posse Episcopum dispensare ad exercendum ordinem accepsum, licet non ad altiorem suscipendum: citatque caput. vnicum de Clerico per saltum promoto: in quo tamen non sit mentio quod Sacerdos ille ministrauerit: & potius supponitur, illum non scienter, sed ignoran-

A ter processisse, præterquam quod dispensatio facili videtur à Pontifice, vel ex commissione eius. Panormitanus etiam, quem ipse Nauarrus citat, licet dicat, in eo casu committi Episcopo dispensationem, fatetur in illo interuenisse ignorantiam. Veruntamen ex eodem textu colligi posse, talem ignorantiam fusile culpabilem, vt patet ex illis verbis: Condignam punitiam pro huiusmodi negligentiis in iungas ei: quam Glossa declarat de crassa, & fupina, quæ non excusat. Sylvestris autem verbo Irregulari. Sylvestris, quæst. 11. tandem tenens opinionem, æquiparat hunc casum cum illo de non ordinato ministrante. Sed aduertendum est, aliud esse loqui de Clerico per saltum promoto ministrante in ordine, quem prætermisso, antequam illud accipiat: vel de ministrante in quolibet ordine suscepito. Prior recte equiparatur cum Clerico ministrante in ordine, quem non habet, de quo infra dicam: nam existimo Concilium non loqui de si ministrante. Posterior vero non est cur cum illo æquiparetur. Vnde cum Concilium absolute loquatur, existimo in dicto casu neque ad vsum ordinum susceptorum, neque ad aliquem suscipiendum dispensare post Episcopum. Sed quid si is, qui per saltum promotus fuit, tantum prætermisum ordinem postea sine dispensatione recipiat? poteritne cum illo Episcopus dispensare, vt minister in suscepitis, & ad superiores ascendas? Respondeo posse dispensare in priori impedimentoo contracto ex ordinatione per saltum: quia Concilium solum posuit illam conditionem, nisi minister inveniatur: suscipere autem ordinem prætermisum non est ministrare. Dices esse actum æquivalentem, & a me prohibatum. Respondeo, in his rebus hoc sat non esse, quia standum est verbis legis, vt nec rigor extendatur, nec suor minatur. Additur vero ibi aliud impedimentum noua suspensionis contracto per susceptionem ordinis cum censura, & in hac non potest dispensare Episcopus ex vi citati decreti Concilij Tridentini: quia est suspensio alterius rationis, in qua seruanda sunt quæ in sequenti casu dicuntur.

Dubitari tandem circa hunc casum potest, an suscipiens per saltum consecrationem Episcopalem hanc susceptionem incurrat, & irregularitatem, à Pontificale ministerium exerceat. Sed iam supra dictum est, appellatione ordinum non venire in his legibus consecrationem Episcopalem, neque etiam susceptionem generatam laram Episcopos comprehendere: ideoque certum est hanc susceptionem ad casum illum non extendi. Solum oportet obiter hic aduertere, quod Deo dante, latius in sequenti modo dicimus, si quis ita consecretus Episcopus per saltum, vt Sacerdotij ordinem prætermittat, eum non solum manere suspensem, verum etiam non manere consecratum: quia character Episcopalis, si quis est, essentia liter requiret characterem sacerdotalem, vel ab eo non distinguitur: quod secus est in inferioribus ordinibus, nam licet inferior, vel inferioris prætermittantur, collatio superioris validus est quantum ad impressionem characteris. At vero si in illo saltu non sacerdotalis ordo, sed aliis inferiori fit prætermisus, consecratio quidem Episcopalis validus erit, quamvis ex sententia Glossæ ultimæ in cap. vnic. de Clerico per saltum promoto, ordinem, quem non habet, alius conferre non posse. Quod quomodo intelligentiam sit, citato loco dicemus.

Decima

Decima suspensio iure lata contra promoto ad sacram ordinem post matrimonium contractum.

Decima suspensio lata est in eum, qui post matrimonium contractum, etiam non consumatum, sacram ordinem suscipit, nisi prout sacri Canonones permittunt. Ita statuit Ioannes XXII, in Extrauag. Antiquae de Voto: quia tam clara est, ut nulla iure diuino, nec per sacros Canones id statutum est. Quia ergo iuxta eosdem Canones, & Ecclesiæ vsum nullus Clericus in sacris vxorem habere debet, aut obligationem reddendi debitum; ideo merito prohibetur, ut quisvis vxorem iam habet, sacram ordinem non suscipiat. Quia vero si illum suscipiat, non potest non manere ordinatus, similius manet matrimonij vinculo ligatus; ideo saltem suspenditur ab vsu ordinis suscepti, & superiorum susceptione, & ab omni officio, & beneficio Ecclesiastico, ut ibidem additur, imo ut ad haec non valeat promoueri: quo significatur, illum etiam manere irregularis, de quo suo loco dicemus. Quare vero potest, an hac suspensio sit etiam à suscepti ordinibus ante matrimonium. Respondendum est negativo: nam ibi dicitur, In ordine si suscepto. Et ratio est, quia si ordines illi sunt minores, non reputant, iuxta Ecclesiæ morem, eum, qui vxorem habet huiusmodi ordinis habere, & in eis aliquando ministrale: & ideo in illi non suspenditur quis propter susceptionem alterius ordinis. Imo licet aliquis accipiat hos ordines post matrimonium contractum, non manet ipso iure suspensus ab vsu illorum, quia nullus iure id cautum inuenitur. Si vero ille ordo susceptus ante matrimonium sit facer, iam matrimonium subsequens non erit validum: & ita non habebit locum alius casus, de quo agimus. Solum posset excogitari casus, in quo aliquis post subdiaconatum susceptum ex dispensatione Papæ matrimonium contraheret, & deinde fine alia facultate ordinaretur Diaconus: tunc autem dicendum est, ex vi dictæ Extrauagantis non manere suspensus ab ordine subdiaconatus magis, quam antea erat. Talis vero dispensatio, ut existimo, nunquam conceditur, quin separetur quis à ministerio sacri ordinis.

Quatinus **du-**
ri suspensi-
o: Quo
ut illi possit, se-
habeat veram
rationem censurae
Ecclesiastici precepti,
et de iure comuni,
nam specialibus priuilegiis alteri tolli potest illa suspensio per superiorum religionum.

In quibus **ca-**
sibus licet
nominibus nouerit conuenire: quia positæ est propter du-

rum or-
discepere.

Rursus quare potest, an talis suspensio duret solum matrimonio durante, vel etiam illo soluto. Respondeo, hoc satis in dicto textu declarari, dum dicitur, Nec matrimonio soluto. &c. Potest autem matrimonium tribus modis soluti, si ratum tantum sit. Primus est per mortem alterius coniugii, qui solus communis est matrimonio consummato: & hoc modo, quamvis vxor moriatur, non liberatur à suspensione maritus: imo nec potest cum illo nisi per Pontificem dispensari. Secundo solvit matrimonium ratum per dispensationem Pontificis, & tunc idem dicendum est, nisi idem Pontifex in suspensiōne dispenseat. Tertio solvit per professionem in religione approbatō: & tunc ex vi illius Extrauagantis non tollitur ipso facto talis suspensio, tamen potest Diocesanus Episcopus in ea dispensare, ut in eadem Extrauagante dicatur. Quod verum est de iure communi, nam specialibus priuilegiis alteri tolli potest illa suspensio per superiorum religionum. Additur vero ibi exceptio hac, Nisi prout in factis casibus nouerit conuenire: quia positæ est propter du-

rum or-
discepere.

A triuique coniugis vxor ingrediatut religionem, iuxta c. Episcopus benedictionem, 76, dist. Secundus est, quando vxor, licet ingredi religionem nolit, tamen separari vult, & votum castitatis emitit, & marito facultatem prebet ordines suscipiendi, iuxta c. Seriatim, 32, dist. &c. Coniugatus de Coniuge coniugat. In his ergo casibus cum ordo sacer liceat suscipiatur, nulla incurritur suspensio.

Ex quo videtur colligi, hanc suspensio nem non incurri sine culpa, nam imponitur ut pena talis delicti. Vbi overrebatur statim quæstio de ignorantia, si quis bona fide putans vxorem esse mortuam, vel ob peccatum, ob nationem fingere licet) invincibiliter existimans per suscep-
An suspensiō
bac tempore
ob peccati-
no am ordi-
nationem
contrahatur

onem sacri ordinis solui matrimonium ratum sine peccato hoc faceret, an incurreret hanc suspensio nem. Nam ex dictis videtur consequi, non incurri; quia non interuenit culpa. Item, quia licet illi in re non ordinari eo modo, quo sacri Canones permit-
tunt, tamen in conscientia ita ordinatur. Vnde formaliter, ut sic dicam, ordinatio est secundum sacros Canones, licet materialiter sit contra: ergo potius exceptio illius legis, quæ fauorem continet, ad illam casum extendenda est, quam poena, quæ est odiofa. In contrarium est, quia illa reuera non fuit ordinatus secundum modum à Canonicis concessum, quod lex illa requirit. Item non videatur illa suspensiō esse tantum proper culpam, sed proper indecen-
Rejoluta

tiam: nam in illo casu, intellecta postea veritate vxori ius suum reddi necessarium est, ut ex fine dictæ Extrauagantis colligitur, & aliunde est indecens & indecorum, & præter Ecclesiæ vsum, ut quiri vxoris operam dat, in aliquo sacro ordine ministret. Respondeatur ergo propter hanc causam tene-
Rejoluta

Vndecima suspensio contra eos, qui censura ligati or-
dinantur.

Vndecima suspensio lata est in eum, qui excommunicatus, suspensus ab ordine, vel interdictus ordinatur. Hanc ponunt sub nomine irregulatæ Panormitanus capit. 1. de Eo, qui furtim ordines suscepit, numero 2. Antoninus 3. parte titul. 24. cap. 76. in 7. effectu: Maiolus referens alios lib. 4. cap. 34. Nauarrus cap. 27. numero 24. Idem vero in cap. Confiderit, §. Cauiu. de Pconit. distinet. §. Iolum dixit, hunc non accipere ordinis executionem, quod suspensiōne magis indicat, & ita sentit Couarruicias cap. Alma. part. 1. §. 6. num. 6. Et reuera est propria suspensiō, ut parebit facile applicando, quæ in principio huius sectionis dixi, & ex iuribus se-
Couarru.
C. 1. §. 2. de Schismat.
Maiolus.
Nauarr.

quentibus. Adducit ergo Couarruicias ad hanc sus-
pensiōne probandam cap. 1. & 2. de Schismat. &
capit. 1. & 2. de Episc. qui renunt. Episc. sed illa iura loquuntur de homine non excommunicato, qui ab Episcopo suspenso: vel aliter ab Ecclesia impedi-
to ordines suscepit. Quem casum confundit Couarruicias cum eo, quem nunc tractamus, cum sint longe diuersi, & à diuersis non fiat illatio. Probari præ-
terea solet ex cap. 1. de Eo, qui furt. ordin. susc. vbi
Episc. qui re-
nunt. Episc.
de

Cap. 1 de Eo, de illo qui furtive subdiaconatum susceperebat, dici qui furtive tur, si id fecit sub anathemate prohibitus, non posse ordinari, & excludatur.

qui tamen committitur Episcopo, si prius regulariter habitum suscipiat, & aliquando ibi laudabiliter viuat. Ex quo textu aliqui irregularitatem colligunt, quia furtur sub ratione inhabilitatis ad ascendendum ad superiorem ordinem: sed idem impedimentum declaratur ibidem cap. 3. per priuationem executionis ordinis suscepti: quare in vtroque est sermo de suspensione, vt patet ex supradictis. In illo autem capit. 1. nulla imponitur noua poena excommunicato susceptienti ordines: quia ibi non agitur de hoc delicto, sed de furtiva susceptione ordinum. Ponderatur autem quaedam circumstantia, scilicet an illa furtiva suscepere fuerit etiam contra preceptum Episcopi sub anathemate impositum, non sinegerendi ad ordines: & tunc non additur noua suspensio, vel irregularitas, sed illa eadem dicitur habere difficultatem dispensationem: quia sine illa circumstantia committitur absolute Episcopo, cum illa vero non nisi sub conditione, ut religionem intraret prius, & in ea laudabiliter viuat. Denique etiam tunc non est verum dicere, excommunicatum recipere ordines, per ordinationem talem incurrit excommunicationem: supponitur ergo ordinatio excommunicationis. Non est ergo illud delictum, de quo nū loquimur: nec etiam poena, ut declaratum est. Solum ergo video posse probari suspensionem hanc ex cap. Cum illorum, de Sentent. excommunicatione, vbi expresse ponitur, non tamen in generali, sed specialiter in casu excommunicationis incursum propter violentam manuum iniectionem in Clericum. Quia tamen ibi non videtur spectari ad grauitatem illius delicti, & excommunicationis, sed ad generali culpam suscipiendo ordines cum excommunicatione; ideo illa pœna, & suspensio generalis esse constent pro omnibus excommunicatis suscipientibus ordines.

Ob quorum ordinum susceptionem incurruat suspensio hac

Quārī autem potest, an de omnibus ordinibus hoc intelligendum sit, vel solum de sacris: nam in multis casibus similibus iura loquuntur de sacris ordinibus, cap. 1. & vlt. de Eo, qui furt. ord. suscep. cap. 1. de Tempor. ordin. in 6. cap. vlt. de Apostatis. Nihilominus dico, dictum cap. Cum illorum, simpli- citer de ordinibus loqui, & ideo de omnibus esse cum proportione intelligendum: nam hæc suspensio non est ab omnibus ordinibus simpliciter, sed à fiscis suscepitis, ut ex ipso textu colligitur: & ideo qui excommunicatus suscipit ordinem sacram, ab illius executione suspensus est, non tamen ab inferiori: si autem ordinem minorem suscipiat, in illo manet suspensus. Consequenter etiam durante suspensione impeditus manet, ne ultra possit ascendere, iuxta generales regulas superioris traditas. Atque ita expositum clare Antoninus 3. part. tit. 24. cap. 86. in effectu, & sentiunt Sylvestri, verbo excommunicatione, quæstio 14. & verbo Ordo, 5. quæstio 6. verbo Irregularitas, quæstio 2. Angelus num. 22. Couarruias supra; qui indefinite loquuntur de ordinibus. Propter primam autem tonsuram non existimat hanc pœnam incurri, qui ordo non est, nec habet proprium actum, à quo suspendatur. Nec etiam propter Episcopatum, ut in similibus dictum est, & propter eandem rationem. Hæc autem intelligenda sunt de excommunicato simpliciter, de quo textus loquitur, id est, maiori excommunicatione.

Vterius autem quārī solet, si excommunicatus per ignorantiam ordinetur, nihilominus hanc pœnam incurrat. Nam Couarruias supra affirmat, citans varias Glossias, & Doctores, & iura, quæ si attente legantur, loquuntur de altero casu eius qui ab excommunicato ordines suscipit, qui non est similis, nec in his pœnaliibus argumentum à simili est validum. Præterquam quod etiam ille alius cas-

A sus certus non est, ut iam dicam. Solum ergo potest hæc sententia apparetur probari ex dicto cap. Cum illorum, vbi in casu ignorantia facti, vel iuriis dicitur necessaria dispensatio, licet committatur Episcopo: ergo supponitur censura cursa. Nihilominus existimo, si talis sit ignorancia, quæ excusat à culpa mortali, non incurri hanc censuram in conscientia. Ita Innocentius in capit. 1. de Schismat. Panormitanus in cap. Veritatis, de Dolo, & contum. numero 46. Rofidius, Inserimus, Abbat. Castro lib. 2. de lege penal. ca. 15. Nauarrius in Summa, cap. 27. numero 241. vbi racite exponit dictum cap. Cum illorum, de ignorantia crassa. Idem senit Antoninus 3. part. tit. 24. cap. 76. in effectu citans Panduanum 4. distinctione 8. Et confirmatur, quia ignorancia inuincibilis excusat, ne quis incurrit a regularitate, etiam excommunicatus celebet; ergo etiam excusat hanc suspensionem. Confirmatur præterea, quia cessante causa adæquate testis effectus, sed hæc suspensio adæquate ponitur ut poena, quæ respicit culpam: ergo cessante culpa, cessat, iuxta cap. Apostolica, de Clerico excommunic. ministr. Nec potest dici cessante culpa incurri hoc impedimentum non ut pœnam, sed ut inhabilitatem quandam, vel irregularitatem. Hoc enim verisimile non est: tum quia nullum hic fundamentum, etiam indecentem, vel aliquid significacionis, propter quod hæc inhabilitas tunc imponatur: tum etiam, quia talis inhabilitas non est asserta, nisi sit in iure expressa: quod hic non intenit. Nam certa capita, præter cap. Cum illorum, nihil probant, ut dixi, quia non loquuntur in hoc casu. Adde in cap. & vlt. de eo qui furt. ord. suscep. (quæ sunt potissimum) manifeste requiri culpam, vel in furtiva seu clandestina susceptione ordinis, de qua ibi est sermo, & aperte includit culpam, ita ut sine illa vix possit intelligi. Vela etiam in contumacia contra prohibitorum ordinantis sub anathemate positam & censura inde contracta, ut ibidem supponitur, Cap. autem Cum illorum, optime exponit de ignorantia culpabili. Nam in facto tam graui, ut est violenta persecutio clerici, & iure tam manifesto, ut est de excommunicatione, quæ propter illud incurritur, non presumitur in iure probabilis ignorantia: ut recte ibi notant Hosieni, & Abb. num. 15. aduertendo ibi non esse sermonem in foro pœnitentiae, sed contentioso, & ideo non presumi illam ignorantiam talem esse, quæ à culpa, vel censura excusat. Quia vero alia quo modo diminuit culpam, ideo quoad dispensationem ibi constituitur discrimen: nam qui sciente fio ordinatus est, si fuerit secularis, spe omnis dispensationis priuatur: sic enim intelligo illa verba, In perpetuum deponendos: ut lequentia declarant: si autem ex crassa ignorantia, datur spes dispensationis, sed Pontifici referatur ibidem, si autem sint religiosi scientes simpliciter suspenduntur: Vnde non videatur absolutio referatur Papæ, sed relinquatur in iure communi. Quando vero intercedit ignorantia, eorum Abbatibus expresse committitur, nisi tam crassa reputetur ignorantia, ut scientia æquivaleat, ut latius ibi interpres, & Couar. supra.

Vnde infero, idem dicendum esse, si quis per vim vel metum cadentem in constantem virum cogitat ordinari, excommunicatus, vel irregularis existens: nam tunc absolutus ab excommunicatione, vel dispensatus in priori irregularitate non indigebit alia dispensatione. Ita sentit Sylvestri, verbo Irregularitas, quæst. 7. Tabiena Irregularitas, 4. concl. 15. licet sub dubio, & distinctione, licet contrarium sentiat Maiol. lib. 4. cap. 16. sed sine iure, vel cogente ratione, quia hæc suspensio non incurrit nisi propter culpam: & ideo sicut ignorantia excusat culpam, ita & necessitas, etenim eadem ratio, & nullum est ius in contrarium. Quod autem aliquis metus, vel necessitas possit in eo causa excusare à culpa, tanquam certum suppono ex

Antoninus.
Sylvest.
Angel.

An suspensiō
hac solūtū
ob peccati-
nōm ordinati-
onem
incurruat.
Couar.

dicitur de censuris in communi, ubi ostensum est, propter vitandam mortem, aut grauem infamiam posse aliquem censura ligatum immiscere le diuinis secluso scandalo, & contemptu religionis: adem est autem ratio in hoc actu, quae est in sacrificando, vel alio simili. Nec vero potest quis in eo casu exterius recipere ordines, & interius intentionem non habere, quia maius sacrilegium committeret, potest igitur licite & valide & sine suspensione ordinari. Solum ergo oportet aduertere in particulari, an coactio, vel metus sit sufficiens ad excusandum à culpa. Et in hoc sensu dicunt aliquando auctores excommunicatum, vel irregularium non debere, nec posse licite obedire Episcopo volenti eum ordinare, & cogenti etiam per excommunicationem, ut in simili sumitur ex D. Thos. secund. quæst. 100. articul. sexta ad secund. & Sylvestr. verb. Ordo. 3. quæst. 11. & 12. illa enim non videtur sufficiens coactio quæ excusat: quia præceptum illud in re non obligat, & ideo illa excommunicatione est nulla, & exteriorum illam sustinere pro aliquo tempore non est graue detrimentum, propter quod vitandum liceat cum censura sese ingerere ad ordinates suscipiendos. Secus vero effecti adiungenter grauis infamia vel aliud simile detrimentum.

Duodecima suspensiō contra ordinatos ab Episcopo excommunicato, vel suspensiō.

Dodecimas casus est de illo, qui ab Episcopo excommunicato vel suspensiō ordinates suscipit, nā executionem ordinum non recipit, & ideo conservat manere ipso iure suspensi. In hoc casu conueniunt Doctores communiter in cap. 1. & 2. de schismat. per textusib, & per plura alia, quæ habentur 9. quæst. 1. à principio dicentia tales ordinationes esse irritas: non quidem quoad substantiam, sed quoad vsum ordinum, ut sèpè exposuimus: quod perinde est ac si diceretur, per illam ordinationem non dari ordinis executionem, & consequenter sic ordinatum manere suspensi. Idem docent Summissor. & Nauarr. cap. 27. num. 241. Conarr. dict. §. 6. num. 6. Maiol. lib. 4. cap. 22. qui interdum irregularitatem hāc vocant. Sed quoad hoc eadem est ratio de illa, quæ de aliis.

Dubium vero est, an si contingat aliquem sine culpa sua ordinari ab excommunicato, suspensus nihilominus maneat. Potest enim id facile contingere per ignorantium facti, quæ de excommunicatione alterius potest facile esse inincibilis. Videtur enim non incurri, quia est pœna, quæ cessat excusa ta culpa. Arque ita senserunt Innocent. & Abb. superiori puncto citati, quos etiam cum aliis refert Conarr. dict. §. 6. numero 6. Quibus etiam fuit cap. Si qui à simoniaci, 1. quæst. 1. vbi de ordinatis à simoniaci dicitur, si probare poterint ex ignorantia (vaticine inculpabili) id fecisse, in suis gradibus & ordinibus esse recipiendos. Facit etiam cap. Ordinationem. 9. quæst. 1. ibi. *Nisi probare voluerint se, cum ordinarentur, eos ne cesse damnatos.* Nihilominus Couarr. dict. num. sexto contrarium sententiam, vt probabilem, & securiorem amplectitur, cum Gloss. in dict. cap. Si qui à simoniaci, 1. quæst. 1. & in capit. Ab excommunicatis, 9. quæstion. 1. & aliis Glosfis, & Doctoribus quos refert. Idem Maiol. lib. 4. cap. 16. Fundatur præcipue hac opinio in dict. cap. 1. & vlt. de eo qui ordinab. ab Episcop. qui renunc. Sed præterquam quod exemplum est dubium, argumentum à simili parum efficacem est. Afferuntur præterea dict. cap. Si qui, & cap. Ab excommunicatis, nam in eis significatur, etiam ignorantes probabiliter indigere dispensatione. Ratio etiam adhiberi potest, quia nemo dat quod non habet: suspensi autem, vel excommunicatus non habet vsum ordinis, & ideo illum non confert. Vnde (sic in suspensione prima dice-

Fr. Suarez tom. 5.
A bamus) hæc non est tunc pœna, nec propria suspensiō, qua sit censura, sed solus effectus, vel potius defectus consequens ex defectu (vt sic dicam) virtutis actiū in ordinante. Et hæc ratio differentia posset optime constitui (supposita hac opinione inter hunc casum, & proxime precedentem.) Hæc ergo sententia magis probanda est, quia iura simpliciter irritant ut possunt, hanc ordinacionem, non ob culpam ordinati, sed in iniuriam ordinantis. Cum enim talis Episcopus non habeat vsum ordinum, nec illum dare permittitur. Non quod intrinsece, & ex natura rei hōc sequatur, pender namque ex prohibitione Ecclesiæ, sed quod illam congruentiam considererint iura, quæ hoc disponunt, quia nemo dat quod non habet. Non excusat ergo ignorantia hanc suspensionem, licet ratione illius facilius sit dispensatio, & Episcopo concedatur.

Dubium vero superest, an idem dicendum sit de coactione & motu cadente in constantem virum. **A**n sic ordi- natu super me- rum graue- rum suspensiō maneat. **N**auar. **O**biectio: **C**onstat, 1. vbi est sermo de ordinatis ab hereticis, consequenter autem loquendo idem hic dicen- dum est, ex eodem fundamento; quod hæc suspen- sio non est proper culpm ordinati, sed defectus po- testatis in ordinante. Qui defectus non tollitur propter metum, imo quodammodo augetur, presertim si ab ipsomet ordinante incurritur. Et confirmatur, nam ignorantia excusans à culpa, non impedit hanc suspensionem, ergo neque metus, seu necessitas, nam hic etiam est eadem ratio. Dices, repugnantiam in- volui, quod aliquis sciens & videns licet accipiat ordinis, à quibus sit se mansurum suspensum: nam hoc ipsum cedit in irreuerentiam ipsorum ordinum, & hæc differentia assignari hic potest inter ignorantem & coactum: nam ignorans putat se accipere & ordinis, & executionem eorum, & ideo talis actus excusat ab omni culpa: ille vero, qui cogit, non ignorat potestatem, & conditionem ordinantis, & ideo non poterit licite velle aut per- mittere se ab illo ordinanti ab virandum graue no- cumentum, nisi intelligat posse se integrare (vt sic dicam) ab illo ordinari, recipiendo ordinem, & vsum eius. Sed hoc non cogit, quia non est per se & intrin- sece malum scienter recipere ordinem sine vnu eius, quando id non prouenit ex defectu recipientis, sed dantis, nec sit omnino spontaneus, sed cum morali violentia ac necessitate. Nam in hoc non fit contra prohibitionem Ecclesiæ, quia hæc non obligat cum tanto rigore, & discrimine: neque ex sola rei natura sit iniuria tali sacramento, ipsum enim integrum recipitur, & potest etiam dignè recipi: vsum autem eius licet tunc non sit expeditus, non vergit in irreuerentiam sacramenti, poteritque facile postea ex- pediri per superiorē, cui necesse est iuxta debitum ordinem rationem reddere talis ordinationis, & legitimam excusationem ostendere. Atque hoc folium probat dict. capit. Constat, cuius verba sunt, *Iste talu, potest habere colorem aliquem excusationis.* Non quidem vt executionem ordinis à tali ministro re- ceperit; sed vt Episcopus possit facile cum illo dis- pensare, sicut etiam potest dispensare cum eo, qui per ignorantium probabilem à tali ministro ordi- nat, ex omnium sententia, vt patet ex Nauarro, Sylvestro, & aliis supra, & iuribus quæ ab ipsis citatur in cap. 2. de Ordin. ab Episcop. qui renunc. Episcop. & in capit. Statuimus, 2. & cap. Si qui à simoniaci, 1. quæst. 1. Nam licet expresse hoc non afferant, tamen fauorem ampliandum per rationis similitudinem sufficiunt.

Hæc autem omnia intelligenda sunt de ministro non tolerato, sub quo comprehendimus depositum, Ordinatus degradatum, suspensum ab ordine, interdictum, & ab excommuni- catione, nam de his omnibus est eadem aut suspensiō

Tc ratio

*non denun-
ciato non in-
currit.*

ratio. Sed hodie non consentur non tolerati, donec per sententiam nominatum declarari sint, iuxta Extrauagantem Martini Quinti supra tractatam in materia de excommunicatione. Comprehendimus etiam hic omnes ordinatos ab Episcopo simoniaco haeretico, vel schismatico, nam hi omnes sunt excommunicati, vel suspensi ab vsu ordinum, iuxta cap. 1. de Schismatibus, cum similibus, & ita omnes comprehenduntur sub dicta regula, & cum eadem limitatione sumpta ex eadem Extrauaganti. Et de suspensione simoniaci plura in sectione quarta, quia & latius patet, & in iure speciali odio habetur. Vnde Clemens Octauus, cum in Motu anni 1595. constitutionem Sixti Quinti contra male promotos ad terminos iuriis communis, & constitutionem Pij II reduxerit, quod simoniacorum poenam voluit in sua vi permanere.

*An suspen-
sio
bei locum
babes in co-
ferratione E-
piscopi.
Matol:*

Conclusio.

*De dispen-
satione
in tractatu
suspensionis
bus.*

7

*D*uo vero occurunt hic dubia, quæ prætermit-
ti non possint: Vnum est generalius de delictis
occultis: tamen quia in hoc genere suspensionis ob
iniquam ordinum suspicionem frequentius con-
tingit delictum esse occultum, explicandum hoc
loco est, an tunc incurritur hæc pena. Fuit enim op-
pinio Alfon. de Castro lib. 2. de Lege penal., cap.
ultimo, conclusione 3. suspensionem impositam i-
psa iure ob aliquod crimen non incurri: si crimen
illud sit per accidentem occultum, quod etiam affirmat
de irregularitate, & depositione. Ex qua sententia
infertur, quando in aliquo ex casibus supra numeratis
delictus illius, qui ordinatur, omnino occul-
tus est, nulla indigere dispensatione, vel absolucione
ut sic ordinatus licet posse ministrare, quod predi-
ctus author consequenter concedit. Hanc vero sen-

*A tentiam potissimum fundat in illo principio quod Ecclesia non vindicat occulta crimina. cap. Christia-
na, 35. quæst. 5. & cap. Sicut tuus, & cap. Tuus, de Si-
monia. Et confirmat ex cap. Inquisitione, de Accu-
sationibus, & cap. Quæstum. de Temporibus ordinat. In quibus significatur, propter occulta crimina, ex-
cepto homicidio, vel simonia, neminem esse execu-
tionem ordinum priuandum: immo nec ascensione ad
ordines superiores: quod clarissim dicuntur in Extre-
no, de temporibus ordinat.*

*Hanc vero doctrinam, loquendo in foro consci-
entiae, vt loquimur, falsam esse opinor, & non secun-
dam practice. Nam in primis nullus dubitat potest,
qui posset Ecclesia per legem punire poena suspen-
sionis externa crimina etiam occultissima: quod de
irregularitate recte contra Caltrum notavit Cour-
ruias in Clementina, & falso us. 2. p. §. 3. n. 4. Estque
eadem, vel maior ratio de suspensione, & de censura
in communi, id late probatum est à nobis supradict.
4. & in excommunicatione est extra omnem con-
trouersiam, & omnia ibi adducta à fortiori proce-
dunt in suspensione. Quo fit, ut primum Caltrum fun-
damentum invalidissimum sit: nam licet Ecclesia de
occultis per se, id est, mere internis, non judiceret, quia
sunt extra forum eius, & de occultis per accidentem, id
est externis, quæ probari non possunt, non judiceret
per sententiam hominis, quia hæc requirit suffici-
entes probationes, & testimonia, hæc autem occul-
ta talia sunt ut probari non possint; nihilominus ut
tamen hæc occulta per accidentem vindicantur, & ponit
per ipsam legem: quia hæc non sunt extra forum Ec-
clesiae, & aliounde sunt aliquæ poenæ accommodataz,
vt per legem ipsam inferantur, quæ vt in conscientia
ligeret, sufficit testimonium conscientie ipsius
delinquentis, & huiusmodi poena est censura quel-
bet, & consequenter suspensione.*

*Supposita vero potestate, quod de facto suspensione
hæc, veletiam irregularitas inferatur propter cri-
mina occulta, euidenter supponit Concilium Tri-
dentinum in cap. sexto, less. 24. vbi concedit Episco-
pis facultatem absoludenti a suspensionibus con-
tractis propter crimina occulta: ergo supponit sus-
pensionem vere incurri propter talia crimina. Qua-
enam est necessitas illius dispensationis vel facul-
tatis, si suspensione non incurritur. Et ibidem aqui-
parat homicidium cum aliis delictis habitibus
suspensionem annexam quantum ad hoc, quod licet
sint occulta, nihilominus ob illa talis censura, vel
irregularitas incurritur, hoc quamquam differen-
tiati in hoc possum, quod in homicidio difficulter est
dispensatione. At vero de homicidio occulto est res
certa, quod sufficit ad irregularitatem contrahendam ex eodem Concilio session. 14. capit. 7. de Re-
formatione. & ex cap. ultimo de Temp. ordin. &
capit. Inquisitione, de Accusationibus, ergo idem est
in aliis. Denique quod in casibus specialibus, de quib[us] in hac sectione egimus, incurritur suspensione eti-
am si delicta occulta fuerint: probatur, quia iura in-
distincte loquuntur: ergo non possunt à nobis co-
arctari ad crimina publica: alias etiam in censura ex-
communicationis ipso iure lata, eadem limitatio
adhiberi posset. Vbi ergo lex non limitat: neque nos
limitare possumus. Alia vero iura, quæ allegat Ca-
stro, de re longe diuersa loquuntur, ut sectione 3. vi-
deamus.*

*An incurritur irregularitas ministrando in ipsa or-
dinatur ne in casibus propriis.*

*Q*uarto, quoniam is qui ordinatur, solet ali-
quando statim Episcopo ministrare, vel Epis-
tolam, aut Euangelium solenniter cantare, vel cum
eo consecrare, vt facient omnes, qui Presbyteri or-
dinantur, dubitari potest, an si, qui incurrit sus-
pensionem in ordinatione sua ob aliquem ex nu-
meratis

meratis casibus statim cum Episcopo ministret, ir-
regularitatem incurat. Quod enim ille fiat irregu-
laris argumentum est primo; quia vere & proprie-
ministrat in ordine iam suscepto: prius enim Sub-
diaconus, vel Diaconus ordinatur, & tunc incurrit
suspensionem, postea vero iam suspensus solenniter
canit Epistolam, vel Euangelium: quod est propriū
ministerium illius ordinis. Similiter etiam Presby-
teri, prius recipiunt characterem Sacerdotale, post-
modum autem vere consecrant, nam sicut simul
cum Episcopo concelebrent, vere tamen consciūt,
& propriū officium Sacerdotalis characteris ex-
ercent, iuxta ea qua tradidimus in 3. tom. 3. p. circa
quæst. 52. Dini Thomæ: ergo hi omnes efficiuntur
irregulares: nam lex generalis est, suspensionem ab ali-
quo ordine, si in illo ordine ministret, irregularēm
fieri. Et potest à simili confirmari, nam si quis ordin-
etur in loco interdicto, & in ipsam ordinatione
exerceat solenniter actum ordinis suscepit, canen-
do Epistolam, aut Euangelium, vel consecrando cū
Episcopo, irregularis fit ex vi illius legis, cū xii regu-
laritatem imponit clero ministranti solenniter in
suo ordine in loco interdicto, vt in specie annotauit
Cœurruias in cap. Alma 2. p. 2 §. 3. numero quinto.
Item est aliud exemplum, si quis furtive suscipien-
do ordines latam excommunicationem (hoc e-
nim exempli gratia supponimus) ipso facto incur-
rat in ipsa ordinatione, irregularis fit ex vi genera-
lis canonis ferentis irregularitatem cōtra eum, qui
excommunicatus ordinatur. Quod docuit Glosa
in cap. vītimo, de eo qui furt. ordin. suscep. Et idem
senit Abb. ibi n. 4. & clarius e. l. n. 4. vt notat & des-
crit Nauarrius confil. 97. de Simonia, nū. 9. & 10. & in
Summa cap. 25. num. 70. Ex videtur probari ex dict.
c. 1. & 3. de eo, qui furt. ordin. suscep. Vnde à fortio-
ri idem dicendum est, si quis ita ordinatus furtive,
ac propterea excommunicatus, Episcopo concele-
bret, quod nimis non titulo irregularitatem
incurrit, scilicet quia in suscep. ordine excommuni-
catus ministravit: ergo par ratione idem dicen-
dum erit in casu præsenti. Atque ita docuit Nauar.
confil. 8. in 2. imp. & 4. in priori de cleric. excommuni-
cation. ministr. & Salzedo in practica criminali, cap.
26. circa finem, vbi refert quosdam Theologos e-
iusdem fuisse sententiae.

Nihilominus contraria sententia suaderi potest,
quia ministerium illud, quod ordinati omnes cum
Episcopo exercent, non censetur, moraliter loquē-
do, actus distinctus ab ipsa ordinatione: ergo cum
ratione ordinationis incurritur suspensionem, non po-
tent incurri irregularis propter alia ministeria, que
sunt quasi circumstantiae illius actus. Antecedens
notum est, quia tota actio Episcopi principio usque
ad finem officii est vnu actus moralis, ad quem re-
liqui ordinantur. Consequens vero probatur,
tum quia propter cooperationem ad vnum & eun-
dem actum non debet quis simul suspensionem &
irregularitatem incurrire, tum maxime, quia iura,
qua ferunt irregularitatem in clericum in suo ordi-
ne ministrantem, intelliguntur de ministrante actu
distincto ab ordinatione sua: ergo propter ministerium
in ipsa ordinatione exhibut, quod est quasi
pars vel accidentis eiusdem ordinationis, non incur-
rit prædictam irregularitatem, quia hæc non incur-
rit nisi in casu à lege præscripto. Quod autem hic
fit sensus illarum legum, ostenditur primo ex ipsa
distinctione, quam illæ leges faciunt inter ordinatio-
nem, & vnu ordinis: sic enim habet Pius Secun-
dus in supra citata Extraugantia. A suorum ordinum
executione ipso iure suspensi sint, & si huiusmodi suspensi-
onem durante in eisdem ordinibus ministrare præsumpe-
rint, eo ipso irregularitatem incurront. Et vere similia
habet Sixtus Quintus in suo motu proprio. Distin-
guit ergo ordinationem ab ordinis suscepti admini-
stratione, tanquam actiones conditimitas: ergo

Fr. Suarez tom. 5.

A non intelligunt irregularitatem incurri propter
ministerium in ipsam ordinatione exhibut. Et
ad hoc magis persuadendum expedito verbum il-
lud, durante suspenzione, quod plane significat, suspen-
sionem debere tempore præcedere, & post aliquam
eius durationem ordinis ministerium subsequi, quod
enim in ipsa re durante fieri, sed ipsa facta confiteri. Nec sa-
tis est, si quis respondeat, iam præcedere suspen-
sionem, & durare eo tempore quod inter vnam partem
& aliam illius officii intercedit. Hoc (inquit) non
satisfacit, quia non est haec duratio metaphysice,
sed moraliter modo pensanda: ita enim iura loquuntur:
moraliter autem sicut tota illa actio vna est,
ita quidquid in ea faciunt hi, qui ordinantur di-
cuntur facere in ordinatione sua, & consequenter
in suspensiōne sua, si ibi suspendi contingat potius
quam suspensiōne durante. Rursus expendo verbum
illud præsumperint, quod significa speciem tem-
peritatem, & audaciam seu contumaciam distinctam
ab illa, que in tali ordinatione, & suspensiōne com-
mittitur: vnde non potest verbum illud vere at-
tribui sic ordinato propter ministerium, quod in
ipsa ordinatione cum Episcopo exercet, quia illa non
est noua præsumptione, sed est quid moraliter con-
tentum in ipsam ordinis susceptione tali modo,
& voluntate facta.

Vnde etiam expendo vim illius conditionalis,
Si in eis vniuersitatem, seu ministrare præsumperint: nā
ex vi, & proprietate illius ferme est de ministerio
distinto, & moraliter separabile ab ordinis suscep-
tione; & profus voluntarie assumpto post priori
ordinationem: at vero illa concelebratio, quæ
fit cum Episcopo non est ministerium noua volun-
tate suscepit, nec moraliter separabile ab ipsa or-
dinatione. Quod evidenter locum habet in Pref-
byteris confratribus cū Episcopo, quia nō solum
non præsumunt aut voluntarie se ingerunt, sed eti-
am necessitate morali coguntur illud exercere,
quia iuxta vsum Ecclesiæ illa ceremonia est insepa-
rabiliter coniuncta cum ordinatione; & esset ma-
gnus scandalus se separare, aut illam omittere:
præter infamiam & notam, quam inde incurriter
ordinatus, id non faciens. Quæ necessitas non vide-
tur esse tanta in Subdiacono, vel Diacono, quantum
ad ministerium cantandi solenniter Epistolam, aut
Euangelium, quia non omnes, sed vnu tantum ex
his qui ordinantur, illud facere solet: & ideo facilius
posset aliquis sine scandalo, aut nota excusari. Sed
nihilominus etiam in his sufficienter procedit illa
ratio, cum quia si esset tantum vnu sic ordinatus, i-
dem fere omnino in eo procedere, per accidens au-
tem est quod sint plures: tum etiam, quia etiā quan-
do sunt plures, si quis non se ingerat, sed inuitetur &
rogetur, licet consultus faciat, se excusando, si facile
posit, tamen moraliter non debet ad id obligare,
ne aliquam suspensiōnem aut notam præbeat, nec
poterit dici ex præsumptione id facere tale ministerium acceptando.

Et confirmatur tota hæc ratio, quia non solum
hæc specialia iura, quæ in particulari de hac suspen-
sione in susceptione ordinum, & ministerio postea
subsequente loquuntur, sed etiam omnia antiqua,
que irregulariter faciunt eum, qui suspensus mini-
strat, semper loquuntur de suspensiōne prius con-
tracta, & de vnu ordinum subsequente per actum o-
mnino distinctum, vt patet ex cap. 1. & cap. 2. cui de
sentent. excommunication, in sexto, ibi, In suo officio
ages sicut prius, & in capitulo 1. de sentent. & re iudic. in
sexta ibi. Si suspensiōne durante damnabiliter ingesserit
se diuinis. Ex eodem modo loquuntur multa decre-
ta 11. questione 3. Cum ergo sumus in materia penali
& odiosa, & iura omnia in proprietate sermonis
magis inclinet in benignum sententum, videlicet quod
hæc irregularitas non contrahatur nisi per actum

Ex vero anno
tiquo confi-
marit ea-
dem parte.

Tt. 2. mora-

moraliter distinctum ab eo, quo suspensio contra-
cta fuit, non debemus ea ad sensum magis rigorosum retorquere.

74 Accedit præterea, quod in quodam scholio addi-
Ex praxi Cā to ad concil. 8. Nauarri in circa primam opinionem
cellaria idem ostenditur. aduertitur iuxta stylum Concellaria hos non repu-
tari irregulares, nam cum Sacerdote ordinato ante
legitiman gratiam, si postea non celebravit, non dis-
pensatur tanquam cum irregulari, sed solum absolu-
tur a suspensione, & eo ipso censetur manere ha-
bilis ad celebrandum: Quod secus est quando po-
stea celebravit, quia tunc præter absolutionem a
suspensione, specialis dispensatio ab irregularitate
necessaria reputatur: ergo signum est illam celebra-
tionem cum Episcopo non censeri sufficiens mini-
sterium ordinis ad incurram irregularitatem,

**Idem argu-
mento Extr.
Sext. V. robo-
ratus.**

75 Accedit tandem quod Sextus Quintus huiusmodi suspensois propter ministracionem irregulares effec-
**Partis affir-
mantis fun-
damentum** tos, priuabat omnibus officiis & beneficiis Eccle-
siasticis; & inhabiles faciebat, ad alia recipienda: at
nemo dicit stante illa lege in sua vi Sacerdotem sic
ordinatum, & sumpsum, etiam si postea non cele-
brebat ex vi tantum eorum, que in ordinatione gessit,
etle priuatum omnibus beneficiis & officiis & voce
actiuia, & passiuia, &c. ergo dicendum non est illum
factum esse irregularum. Propter qua sententia hac
probabilior mihi videtur: quam tenuit Medina fere
fine probatione in Summa libro 1. cap. 11. §. 8. Hen-
rique libr. 13. de Excommunicatione, cap. 10. E. c.
13. F. & l. 14. ca. 3. nu. 6. X. ex alio fundamento quia i-
dem actus non punit dupli pœna, quod nunc
examinare non licet.

Ad fundamentum vero contrarie sententiæ, qui-
dam respondent negando illam celebrationem em
Episcopo esse proprium vsum ordinis suscepiti, quia
non ea intentione & modo fit, ut actum celebrandi
quis exerceat, sed solum tanquam appendicem ad
ordinum susceptionem; quod significatur in dicto
scholio ad Nauarrum. Sed tamen negandum non
est illam ex se esse veram consecrationem, & con-
sequenter proprium & solennem acutum charakte-
ris Sacerdotialis: idemque est manifestum in actu
cantandi solenniter Epistolam, aut & uangelium.
Vera ergo responsio est, illud quidem ministerium
esse ab ordine suscepito, tamen non esse illud, D
propter quod iura ferunt hanc irregularitatem;
quia solum illam ferunt propter vsum ordinis, qui
omnino extra ipsam primam ordinationem exer-
cetur.

76 Ad primum exemplum responderi potest ne-
**Ad exempli
respondetur.** gando consequentiam quidquid sit de antecedenti,
nam si ibi incurritur irregularitas, ideo est, quia iu-
ra ab sole faciunt irregulararem eum, qui celebrat
in loco interdicto vel solennem acutum ordinis exer-
cit: nec distinguunt, an exerceat in ordinatione, vel
postea. At vero in praesenti iura, quæ ferunt hanc ir-
regularitatem, satis distinguunt, & declarant se lo-
qui de ordinis vnu, post, seu extra ipsam ordinationem.
Deinde negari potest antecedens, de quo suo
loco dicimus.

In secundo exemplo falsum esse existimo quod
assumitur: fieri enim non potest quod aliquis fiat
irregularis ex eo præcile quod prohibitus sub ex-
communicatione ipso facto ne ordines suscipiat,
nihilominus ordinatur. Nam ille licet per ordina-
tionem excommunicatus maneat, non tamen re-
cipit ordines excommunicatus, sed potius è con-
trario iam ordinatus excommunicationem incur-
rit, cum enim non excommunicetur nisi quia ordi-
natur, prius natura ordinatus est, quam excom-
municatus: postquam vero excommunicatus est,
nihil sacram agit aut recipit propter quod irregu-
laris sit. Estque optimum simile quod assert Sylue-
ster verb. Irregularitas, quastione 13. punct. secund.
nam si sub excommunicatione ipso facto prohibi-

**Respondetur
secundo ex-
emplo.**

Syluest.

A tum sit, ne in tali oratorio Missa dicatur, qui ibi pri-
mam Missam dixerit, sicut excommunicatus, non ir-
regularis; si autem priusquam absoluatur, dicatur se-
cundam irregularis sit, quia quando dixit primam
non erat ligatus censura, nec illam contraxit donec
Missam absoluta, & ita iam excommunicatus nihil
agit, quo irregularis fieret: quod tamen faceret, si se-
cundam Missam celebraret, & idem dicit in filii
Maiol. libro 2. de irregulari, capit. 18. numero 5. ita
ergo est omnino in proposito. Neque in illis capitulis
de eo qui furt. ordin. suscep. contrarium dicitur.
Nam ut supra notauit, in primo dicitur, difficultus
est dispensandum cum eo, qui contemptu anath-
emate furtive ordines suscepit, quam cum eo, qui
absque anathemate id fecit: non vero dicitur aliud
genus censura, vel inhabilitas contrahiri. Et idem
dicis posset ad aliud cap. quoniam ibi, quia duos or-
dinis suscepit fuerunt, in Diaconatus susceptione
recte dicitur irregularitas, vel potius noua suspen-
sionis contracta, quia in Subdiaconatu iam ille excom-
municationem contraxerat.

Denique quod in tertio exemplo additur de eo, qui
contra latam excommunicationem ordinatur, & in Tertio
ipsa ordinatione ministerium exercet, apparentius plausibilis
est quod assumitur: nihilominus tamen etiam id
negandum videtur cum Medina supra ex eodem
fundamento, quod illud ministerium non videat
distinctum ab ordinatione ipsa. Ut in d. eo exemplo
Sylvestri, qui primam Missam dicit in loco prohibito-
to sub excommunicatione, excommunicationem incurrit statim ac substanciali sacrificium perficit,
& tamen licet postea oratione ultimas dicat, & alia
perficiat, non habet irregularis, quia non censetur
actum ordinis exercere post excommunicationem
contractam, ita ergo in nostro & in proposito
casu dicendum censeo.

SECTIO II.

Vtrum aliqua suspensio ipso iure lata sit propter pra-
num vsum ordinis cum violatione
cen. iur. e.

HIc solum de clericis Episcopo inferioribus agimus, nam de Episcopis po-
stea dicemus section. 5. Et sicut in sus-
cipiendo ordinibus variis modis pec-
catur; ita in eorum ministerio multi-
plex potest esse abusus. Primus est generalis, scilicet
quod in peccato fiat, iuxta ea quæ tractauimus
in 3. tomo, disp. 13. sect. 6. & circa hoc nullam inueni-
mo suspensionem ipso iure latam, præterea quæ dicam
sect. 4. Alius modus præmitatis est, si clericus v-
tatur ordine suo ritu insufficiens ad valorem actus
seu preter Christi intentionem, vt si tentet Sacerdos
confidere in aqua, pane ordeaceo; aut si velit bapti-
zare alii verbis quam sint in vnu Ecclesiæ, aut alio
simili modo: & propter hoc etiam peccati genus
nullam inueni suspensionem ipso iure latam, sed
interdum aliquam irregularitatem, vt propter re-
baptizationem, vt in 3. tomo etiam tacitum est, & in-
ferius videbimus. Aliqando etiam fertur excom-
municatione ipso iure propter hoc peccatum, vt exfir-
merius tractatis de excommunicatione patet. Ter-
tius modus malitia est potest, si clericus vtatur suo
ordine contra specialem prohibitionem Ecclesiæ,
qua per censuras sit. Notanter autem dico, que per
censuras sit, quia quilibet alia prohibito, quæ sim-
pliciter & absque censura fieri potest per ecclesiastis
cum Prælatum, non haber ipso iure suspensionem
annexam, nisi ab homine imponatur, quia nullum
est de hoc latum decretum. Igitur in hoc genere de-
lieti solent duo vel tres casus numerari.

Prima

Sect. II. De suspensionib. ob prauum usum ordinis. 497

Prima suspensio propter prauum usum ordinis excludatur.

Sylvest.
Angelus.
Armilla.

C. Tantia de
Excessibus Prae-
latu.

C. Peppula.
f. de cleric
excom. min.

C. Ipsi de
joni. excom.
m. 6.

C. L. de Po
bus. Prae-

Prima ergo suspensio dicitur esse ipso iure lata in clericos, qui solemnitate, & præter modum in iure concessum vtuntur ordine suo in loco interdicto, & censetur hæc suspensio esse ab officio & beneficio. Ita Sylvestrus verb. Interdictio. 6. numer. 3. Angelus. Interdictum. 7. numer. 7. Armilla verb. Interdictum. numer. 58. qui citat Hostiensem, Innocentium, Abbatem, Paludanum. Citatur ab his anterioribus, capit. Tanta, de Excessibus Prælat. Sed in eo capitulo, duæ sunt partes seu penales sententiae. Prior est, quam fert Pontifex contra quendam Episcopum Colubriensem, qui interdictum violauerat: & Pontifex declarat omnes beneficiorum collationes, censurarum prolationes, & similes actiones ab illo factas post violationem interdicti irritas esse, & inanes. In quo supponere videtur illum fuisse suspensum à iurisdictione, atque adeo ab aliquo officio. Veruntamen in illa parte nulla est mentio suspensionis ab ordine, nec etiam à beneficio. Altera pars illius capituli est, in qua præcipit Pontifex, plures alios clericos, qui violauerant interdictum suspendi ab officio & beneficio. Verba autem textus sunt, Omnes alios, qui prefauim interdictum damnabiliter violarunt, suspendas auctoritate Apofolia ab officio & beneficio. Quæ verba, ut per se patet, non continent suspensionem ipso iure latam, sed ferendam. Citari præterea solet cap. Postulatio. 5. Quæ sciuimus, de Clericis excommunicatis. Sed ibi supponitur quidem in eo casu excommunicatis, & additur huiusmodi violatores interdicti, si clerici seculares sint, esse beneficiis spoliandos: si autem monachi in aërioribus monasteriis ad agendum poenitentiam esse detrudendos: alia vero pena ipso facto incurrienda ibi non imponitur, nec ego credo excommunicationem illam fuisse à iure, sed ab homine, quia nec verba textus aliud postulant, nectalis excommunicatione in iure inueniuntur, nec autores illius meminere.

Rursus citatur cap. Is qui. 5. Quæ vero, de sent. excommunicatis. in 6. Vbi non suspensio, sed irregularitas summi Pontifici reseruata propter hoc delictum incurrit dicitur: additurque huiusmodi scilicet delinquentem neque eligibilem esse, neque cum aliis ad eligendum admitti debere. Et quidem illud prius, scilicet esse ineligibilem in ipsa irregularitate includitur: secundum autem minime, quia irregularitas non priuat iurisdictione, vel quasi iurisdictione, vt suo loco dicemus. Et ita quoad hanc partem videatur ibi imponi quoddam genus suspensionis, scilicet a potestate eligendi: quoniam si verba textus precise & limitate inelligantur, ut intelligi debent in materia penali, non satis ex eis colliguntur suspensio ipso iure, verba enim sunt, Adeo efficiunt ineligibilis, quod negat ad eligendum cum aliis debet admitti. In quibus non dicitur illum esse ipso iure suspensum, ita vt si ad eligendum admittatur, actio eius nulla sit: sed solum dicitur, non debet admitti: in quo significatur hominum factum requiri, vt ille ab eligendo excludatur: ideoque penam illam non esse tam, quia ipso iure inturatur, sed quia imponenda sit. Citatur etiam cap. 1. de Postulat. Prælat, in quo summus Pontifex cuiusdam postulationem non admisit, eo quod interdictum violauerat, & ideo persona indigna erat qua postulati posset. Sed in primis illa dignitas non est propria suspensio, neque etiam est propria clericorum, sed de laico etiam violante interdictum verificari: Et deinde in ipsa irregularitate, contenta intelligitur, quia etiam irregularis indignus est vt postuletur: immo ex vi ipsius criminis, violandi interdictum absque alia censura

Fr. Suarez tom. 5.

A efficitur quis indignus, vt ad Prælaturam ecclesiasticam postuletur.

Præterea citatur cap. Episcoporum, de Privilegiis, in 6. vbi propter illud crimen suspenditur quis ab ingressu Ecclesie. Sed illa non est propria suspensio ⁴ C. Episcoporum, de Pri- de qua agimus, quæ solis clericis conueniat, sed est ⁵ C. Quia di- communis omnibus laicis: atque ita magis pertinet nerstatem do concess. ad censuram interdicti, de qua postea. Adducitur etiam capit. Quia diversitatem de Concessi, præbend, ad hoc, vt clericis, qui sic deliquerit contra interdictum, non possit conferre beneficium: at hoc ibi non dicitur, sed solum de Episcopo suspenso sermo est, & de illo verum est, si sit suspensus ab officio, non posse conferre beneficium: tamen probandum esse prius ob violationem interdicti manere, sic suspensum quod ibi non dicitur. Igitur nullum in iure extum inueni, quo hæc suspensio late sit, prout est censura ab irregularitate distincta, sed solum vt in illa includitur.

Secunda etiam suspensio includitur.

Secondus casus similis præcedenti est de clericis, qui celebret coram excommunicato, vel interdicto, vel illum admittit ad diuina, vel ad sepulturam ecclesiasticam, illum enim, aliqui afferunt, suspensus ipso iure manere ex dicto capit. Episcoporum, de priu. in sexto. Veruntamen, vt dixi, ibi non fertur pena suspensionis clericorum propria, sed interdicti communis laicis: & præterea intelligenda est illa pena quoad excommunicatos viagandos iuxta Extrauagantem, Ad euanadu, vt latius exposuimus supra disputat. 10. section. 2. & disputat. 1. 2. sect. 1. & 4.

Vtima suspensio ob prauum usum munieris sacerdotalis.

Tertius casus specialiter addi solet de clero tridenti Christianæ sepulturæ corpus publici usurarij in tali peccato morientis. Quem casum hic numero, quia hic actus ad ordinem suo modo pertinet videtur, & prohibito seu pena illa tanquam Censura quedam est respectu ipsius usurarij. Habet autem hæc suspensio in capit. Quia in omnibus, de C. Quia in omnibus, de V. Usuris. Vbi non solum propter sepulturam, sed etiam propter crimen accipiendi oblationes ab vñario manifesto quedam suspensio fertur, his verbis, Qui autem accepit, vel Christianæ tradidit sepulture, & que accepit reddere compellatur, & donec ad arbitrium Episcopi satisfaciat, ab officiū sua maneat excommunicatione suspensus. Vbi duo prohibentur, scilicet, & oblationes usurpere a publico usurario, & illius corpus sepulturæ tradere. Prohibetur etia ibi sacerdotibus, ne hos usurarios admittantur ad communionem altaris: tamen contra facientes oppositum nulla specialis pena imponitur. In primis vero duobus casibus imponitur pena suspensionis ab officio, & in primo additur restitutio rerum, quæ in oblationem suscepit. Veruntamen quoad hanc partem non imponitur pena ipso iure: neq; est ibi aliquod verbum, quo significetur: impediri translationem dominij, solum enim dicitur, Que accepit reddere compellatur: ergo donec compellatur, non tenebitur restituere ex vi illius legis. Quod addo, quia cum usurarij bona censeantur in iuste acquista, & ideo obnoxia restitutio, res ab ipso oblatæ poterunt ex hoc capite etiam esse restitutio obnoxia: Si tamen usurarius habeat plura bona ex quibus restituere possit, cessabit illa obligatio. Et fortasse ideo non explicatur in illo textu, cuius cogendus sit sacerdos reddere illa bona oblatæ: sed id videtur arbitrio iudicis relinquere: quia necessaria sunt ad plenam restitutioiem usurarum faciendam, reddenda erunt ipsis usurario, vt ea restituat, vel ipsimet quibus debentur, si manifesti sint, alioqui poterunt, vt opinor, applicari

applicari pauperibus, quia iā vſurarius quantū in ſe A ſunt, quia illa non ſunt ſua; vt in oblationem dāti abdicauit à ſe dominium illorum, & in illius fauore ſcederet ſi ei redderetur: fed deho locatus alibi.

At vero ſuſpēnſio ipſo iure fertur, & propter duas actiones non ſimilis, ſed diuiniſi mūltas, ita ut quælibet earum ſuſpēnſia ad ſuſpēnſionem incurrēndā, ut paret ex particula diuiniſia, Quis acceperit, vel tradiderit: atque ita ſunt duæ ſuſpēnſiones, licet eodem textu contentæ. Vnde, ſi aliquis facerdos vtrāque illarum committat, duæ ſuſpēnſiones incurret, ideoque dupliſi indigebit aſſolutione, vel vna quæ vtramq; cauſā reſpiciat. Prior ergo aſtio eſt reſcipere oblationes vſurarij. Quid autem nomine oblationum intelligentiū fit, inquiri poteſt, tamē hoc alterius conſiderationi eſt. Videatur D. Tho. 2.2. q. 85. art. 3. ad 3. vbi oblationem eſſe, ait, quidquid Deo direc̄te offertur, quod laici prosequitur tota q. 86. Quod vero ad præſens ſpectat, tribus modis poſuit ſeri hæ oblationes. Primo in Miſa ad oſtertorium, prout eſt in viſu. Et hic modus ſuſcipiendo oblationes videtur maxime ibi prohiabit, quia & illæ p̄priuſime oblationes dicuntur, & illas ab vſurario reſcipere maius Ecclesiæ ſcandalum.

D. Thom.
Sub hac pa-
na probi-
nes in Miſa
offerterio ac-
cepto.

8 An prohibe-
antur accip-
tienti ſtipendia pro
dūmī ſuſ-
cipiendo obla-
tione.

Nauar.

Quid ſi obla-
tiones in Ju-
ſitū ſecula
ſunt eius
ministrorum
dentur.

Syllo.

Secundo offeruntur hæ dona extra Miſam non mere gratis, ſed tanquam ſtipendium ſeu elemoſyna, ut ſacrificia vel alia officia diuina pro credentiibus ſuſcipiant. Quomodo in c. Seru. de Sent. excommuni- ciat ab vſura- riuſ.

Mere gratis, ſed tanquam ſtipendium ſeu elemoſyna, ut ſacrificia vel alia officia diuina pro credentiibus ſuſcipiant. Quomodo in c. Seru. de Sent. excommuni- ciat ab vſura- riuſ.

Et de hoc genere oblationis dubitari poteſt, an in illo textu comprehen- datur, quia oblationes proprie significant dona gra- tua, ut D. Tho. ſupra dicit: hac autem non gratis dantur, ſed ex implicato pacto iuſtitia: & ideo non ſunt tam proprie oblationes. Præterea non eſt pro- hibitum orare pro vſurario publico: non eſt enim excommunicatus: & ideo licet pro illo ſacrificium offerre, ut Deus illum conuerterat: ergo etiam licet ab illo ſtipendium accipere pro Miſa diſcenda, vel aliquid ſimile. Quare probabile cefeo hoc ibi non prohi- biberi: quod ſecundum in excommunicato, à quo non licet huiusmodi oblationes accipere propter prohi- bitionem communicationem cum illo, ut recte Nauar. de Oratione c. 19. n. 67. In illo ergo caſu, non incurreret ſuſpēnſio, imo neq; erit malum, per ſe loquendo, ſecundo ſcandalum. Sed quid ſi recipiantur hæ ſtipendia pro vſurario iāci mortuo in ſuo pecato publico. Respondeo id eſte malum ex alio capite: quia ille eſt publice condemnatus, quantum Ecclœ ſi conſtarē poteſt: & ideo noſ licet pro illo ſacrificium offerre, vel publicas orationes. Tamen ex vi illius decreti non incurreret illa ſuſpēnſio propter rationem factam: & præterea, quia ibi non prohi- betur ſub illa cefura ſuſcipere elemoſynam pro vſurario, ſed ab vſurario: vnde niſi oblationes eius nomi- neantur (tuncenim cefentur ab ipso fieri) non vi- dentur ſub illa prohi- bitione comprehendendi.

Tertium genu oblationis eſt, quando ſimpli- ter aliiquid offerter Ecclesiæ, vel ministris eius in e- fidium ſecula leemoſynam & ſubfidium, & hæ ſi dentur ministris Ecclesiæ ut tales ſunt, & non tātuſ quia ſunt paupe- res, ut dari ſoleat elemoſyna religioſo vel ſacerdori pauperi vere computantur inter oblationes Eccle- haſticas, iuxta doctrinam D. Tho. ſupra: & ideo etiā de his procedit diuina prohi- bitione & pena. Quod ita ſentit Sylvest. verb. Decima. Vbi adhibet limitatio- nem, niſi huiusmodi oblationes ſint alias debita ex coſuetudine, vel alio titulo ex his, quos ponit D. Tho. diſt. q. 86. art. 5 quia vſurarius propter ſuum crimen non debet fieri melioris conditionis, aut li- berari obligatio. Et conſimetur, nam ab vſurario licet oblationes ſic debitas exigere, ſicut & alia debita, ut in ſuperioribus diſtū eſt, & notauit Rich. diſt. 18. art. 6. q. 4. Intelligentium eſt tamen, dūmodo vſurarius habeat bona, ex quibus tales oblationes

A ſoluat: preterea, quæ reſtitutioni vſuraruſ obnoxia ſunt, quia illa non ſunt ſua; ut in oblationem dāti aut recipi poſſint, ut etiam Sylvester notauit. Et hec de illa prima cauſa huic ſuſpēnſionis videntur ſuſ- fiſcere. De altera vero cauſa ſcilicet, tradendi vſurariū ſepulcrorū Eccleſiaſticas, plura eſſent dicenda, niſi in ſimiſi tradiſta eſſent ſuperius disp. 12. ſect. 4, ex quo loco peti poteſt huic partu declaratio.

Solum poteſt circa hoc decretum dubitari, an post Extrauagantem, Ad uitanda, habeat locum hec ſuſpēnſio. Et ratio dubij eſſe poteſt, quia ratione il- lius Extrauagantie non temenur vitare in facris, vel in aliis rebus quemq; nam, niſi ſi nominatiū excō- muni- carū, aut maniſtuſ percufſor clevi ci- ergo eniāda.

B publicis vſurariū, niſi ſit excommunicatus no- minatiū non erit vitandus, vel in oblationibus re- cipliendis, vel in ſepulcris ſacra. Quidam respondet, per illam Extrauagantem ſolum eſſe conceſſum, ne teneamur vitare quempiam titulu cefuram in eu- late, niſi nominatiū denunciatus eſt: publicum au- tem vſurariū non vitari in illis duobus actibus, p- pter propriam cefuram, ſed ſolum in odium cri- minis, & proper ſcandalum vitandum: ideoque, non obſtante diuina Extrauagantie, durare prohi- bitionem & poenam huius decreti. Sed contra hanc interpretationem videntur aperte facere verba di- ſt. & Extrauagantie, quæ ſi habent, Conſtituimus, ut nemo poſt hanc tenetur abſinere, & ſeparare ſe, neque cui- care communicationem alicuius, ratione alicuius ſen- tencie, aut cefure Eccleſiaſticas, aut ſuſpēnſiones, aut po- hibitionis ab homine, aut a iure generali promulgata. Quod ultimum verbum comprehenſit preſentem caſum de quo agimus, quia nō tenentur ſacerdotes exclu- dere vſurariū publicum ab hiſ actibus, niſi ratio- ne pohibitionis generali iure latet. Et ita cefeo di- cendum hanc ſuſpēnſionem non incurriri donec vſurariū ſit ſpecialiter, & nominatiū per ſententiā condemnatus, vel ſaltem de tali crime declaratus, quia alia nullum committitur peccatum contra illam pohibitionem, & conſequenter nec poena e- ius incurrirer. Atque in hunc modum eſt limitanda hæ ſuſpēnſio, quam ſolam ex toto diſcurſu huic ſectionis colligimus.

SECTIO III.

In quibus caſibus incurrant clerici ſuſpēnſionem i- ſo iure propter peccata contra alia mu- nera vel obligationes ſibi propriaſ.

POſ vſum ordinis proxime ſpectant ad clericos obligationes alia quæ ex Eccleſiaſticas munieribus, vel ex decen- tia talis ſtatus oriuntur, & ob culpas, quæ in hoc genere committuntur, ſuſpēnſiones aliquæ ſunt iure ipſo late quæ breuiter examinabimur, atque explicabimur. Prima eſt de his, qui non vtruntur vſitu formam eodem de- re ſtatutam, nam hi ſi beneficium habeant, ſuſpen- duntur per ſex menses, aut per annum iuxta delicti qualitatem eodem iure expreſſam. Ita habetur in Clement. 2. de Vita & honest. cleric. Circa quam, pri- ma ſuſpēnſio, quia verba textus ſunt clara, ſolum annoto, quan- uis culpa hæ communis eſſe poſſit omnibus cler- i- cis, ſuſpēnſiones tamen poenam non impo- ni- bus, ſed illis tantum, qui beneficium habent Eccleſiaſticum: ita enim in textu expreſſe dicitur, & i- pſa poena ſuſpēnſionis à beneficio id exigit: & id eo pro clericis non beneficiari idem crimen com- mitenteibus alia poena ibi fertur, quæ in textu vide- ri poteſt. Aduerterit autem Nauarrns cap. 27. nu. 157, eam cefuram incurriri, quando clericus commi- terit vtrit vſitibus illis prohibitis, non vero ſi ſemel aut iterū aliqua occaſione extraordinaria illis via- tur.

Sect. III. De suspensionib. ob peccata contra, &c.

499

eur. & citat Cardinalem ibi num. 27. Denique in hoc plurimum est consideranda consuetudo, & an secundum prudentium hominum arbitrium aliquis paccet mortaliter contra illam prohibitionem, vtenendo haec vel illa yeste: nam si non ita peccat, non existimo incurere penam illam adeo grauem. Multa vero minutatim distinguuntur in illa Clementina, quæ aut non sunt vsu recepta, aut non sub ea astimatione, ut mortale peccatum existimat tali ueste vti, sed ad summum indecessa quædam venialis.

Seconda est, de his clericis beneficium habentibus, seu curam alieuius Ecclesie, qui ei tamen alienis debitis gravat, aut literas, seu sigilla alicui concedunt, quibus possit Ecclesia obligari, nam qui hoc facete presumunt, ab administratione spiritualium & temporalium rerum ipso iure suspenduntur in capit. 2. extra de Solutionibus. Quæ lex & poena non comprehendit Episcopos, ut beneibi Gloss. notat. ex ca. Quia periculum, de Sententia excommunicatus in 6 quod de omnibus casibus in hac sectione tractandis dictum intelligatur. Addit vero Angelus verb. *Suspensio*, 1. nu. 10, quem sequitur Sylvestr. n. 6. posse Episcopum in hac iuspenso dispensare: quod tamen facere non debet, nisi prius immunitati Ecclesie fuerit satisfactum iuxta capitulo. Cum olim, de verb. signific. quod ipsi nullo iure probant, & ideo censeo generali regulam traditam supra, ad hunc casum esse extendendam.

Tertius casus est, de his, qui vacante Sede alicuius Cathedralis, regularis aut Collegiate Ecclesie, occupant bona, que ad prelatum defunctum spectant, vel quæ tempore vacationis obueniant, & in vultuatem Ecclesie expendi, vel futuri: deberent successoribus fideliter reseruari, qui suspenduntur ab officio, & beneficiis quibuscumque, donec plene restituuerint quidquid de prædictis bonis accepterint. Fertur autem illa censura in capitulo, Collega, & singulare personas, quæ talia bona occupant, inter se dividunt, subripunt, dilapidant, dissipant, & consumunt. Habeturque in capitulo. Quia sepe, de Elec. in 6. Quid autem bonorum nomine in ea constitutione intelligatur, ex generali appellatione satis constat, comprehendunt enim omnia bona tam mobilia, quam immobilia, tamen ex vi illius iuris solum comprehenduntur ea quæ vel à prelato defuncto possidebatur, vel vacationis tempore ex fructibus talis Ecclesia proueniunt. Tamen in Clement. pœnit. de Electione fit extensio, vt sub illis bonis intelligatur comprehendi omne emolumenntum, quod prouenit ex iurisdictione, & sigillo curia Ecclesiastica, vel secularis, aut quicquid alias vnde cumque ad Ecclesiam pertineret, si non vacaret, deducit expensis, & addita limitatione, scilicet, Nisi vacante Sede iurisdictione cum eius emolumento ad alias singulares personas ex consuetudine, aut aliquo speciali præiugio, aut titulo deserviatur: nam illi non prænunt iure suo, proprieatam constitutionem, vt in eadem aduertitur. In qua limitatione nonnulla aduersa sunt. Primum, illam solum adhiberi circa iurisdictionem, & emolumenntum eius, & ita Clemens autem solum quantum ad eam partem extensionis, quam ipse addit, voluit illam limitationem adiungere. Deinde est considerandum, Clementem non loqui de præiugio personarum secundum se, sed ratione dignitatem, quæ obvient merito enim volunt dignitatem non præiuri iurisdictione, quæ ad illam pro eo tempore iusta ratione seu titulo pertinet. Quod si is, qui talem habet dignitatem, iurisdictionem iustè exercet, etiam emolumenntum eius merito frui debet, cum illud detur ratione munieris. Deinde in priori texu aduerto solum loqui de Episcopis vel Prælatis alicuius Ecclesie Collegiatæ, vel regularis, & ideo non extendi ad bona, quæ ad in-

terioris beneficiarios spectant. Notari vero debet aliqua lex lata in cap. vlt. de Offic. ordin. in 6. per quam quidem nihil derogatur dict. cap. Quia sape, ut in fine eiusdem textus dicitur: sed fertur specialis suspensio ab officio & beneficio contra omnes Ecclesiasticas personas Episcopis inferioribus, quæ vacantiibus dignitatibus, personatibus, prioritatibus, vel Ecclesiis quibuscumque fibi subiectis, seu ad collationem, ordinationem, presentationem, vel custodiæ pertinentibus eorundem, bona in ipsis inuenta, siue vacationis tempore venientia, occupare, aut in ipsis suis quomodo conuertere presumant, nisi aliquo iusto titulo ad illos pertineant.

Quarta suspensio ipso iure fertur in Clement. 4.

2. de Magistris, vbi Cancellerius Vniuersitatis, vel ille ad quem spectat gradum Magistratus conferre, per se menses suspenditur, sicui-piam talem gradum contulerit non prius recepto a tali persona iuramento, quod ultra certam sumam ibi taxatam, scilicet, trium millium Turonensem argenteorum non expendat. De qua summa pecunia videi potest Couarruias in Veterum collatione numismatum capitulo. 3. §. 2. numer. 8. vbi in summa dicit, Turonensem argenteum quarta parte minorem esse Castellano argenteo, estimatur enim (inquit) viginti quinque nostris eris maravedis: quamobrem iuxta illam constitutionem nemo poterit in Doctorali gradu, & honore adipiscendo expendere ultra ducentos simplices ducatos Castellæ, qui æquivalent ducentis & viginti Cruciatis Lutitanis. Circa illam vero suspensionem duo occurserunt notanda. Vnum est, illam non videri proprie Ecclesiasticam censuram, quia non est à beneficio, vel ab officio Ecclesiastico; neque est propria clericorum, praesertim quad gradus Doctoratus in utroque iure, aut Medicinæ & Artibus. Unde ait Glossa vlt. in dict. Clement. qui violat hanc suspensionem, non fieri irregularem, quia non violat Ecclesiasticam censuram. Deinde obseruo constitutionem hanc non esse usum receptam in multis Academiis, in quibus & tale iuramentum non exigitur, & sunt propriæ consuetudines receptæ & approbatae, iuxta quas interdum longe maiores sunt expensæ; nec propterea censetur incurriri illa suspensio: ideoque in hac re confundini standum est.

Quinta suspensio lata est contra electores Episcoporum, qui infra octo dies postquam commode potuerint, electionem factam electro non presentauerint, & in hoc culpabiles exticerint: hienam ab omnibus beneficiis, quæ in illa Ecclesia, de cuius electione agitur, obtinent, per triennium suspenduntur: & si ad illa intra illud tempus temere se in gesserint, priuantur perpetuo ipsis beneficiis. Ita statuit in capitulo. Cupiente, §. Cæterum de Electione in 6. Vbi eadem poena extenditur ad eligentes, vel opponentes se electioni, qui intra tempus & modum ibi præscriptum ad Sedem Apostolicalam non accedunt per se, vel per procuratores, aut per certas personas ad hoc destinatas ad reddendâ totius negotiationem. At tandem idem fere decernitur cum aliquis postulatur, vt in eodem textu videtur licet: hic enim casus ampliorem expositionem non requirit, quia fere non sunt iam in usu huiusmodi electiones.

Sexta in compromissarium eligentem indignum.

Sexta etiam ad electiones pertinens, est de compromissario eligente indignum, ille enim à beneficiis Ecclesiasticis triennio suspenditur ipso iure in cap. Si compromissarius, de Elec. in 6. vbi etiam compromissaria declaratio, quæ de hoc casu desiderari potest, traditur. Nam primo explicatur id intelligentem.

Tt. 4. dum

dum esse de illis beneficiis, quae in ea Ecclesia elector obtinet, quam per taalem electionem ostendit. Secundo, quod haec pena solum imponitur quando electio fit ad Episcopatum, vel superiorum dignitatem. Tertio hac pena non ligari, nec comprehendendi Episcopos, vel superiores, quando ipsi compromissarii sunt: quia generaliter fertur, & generaliter suspensio non comprehendit Episcopos vel superiores, iuxta c. Vt animarum, de Sent. excom. Quarto extenditur illa suspensio ad eum, qui alicuius electionem, postulationem, aut prouisionem impugnans, in probatione, deficit. Addit vero Angelus verb. *Suspensiō*, 1. numer. 27. compromissarii eligentem indignum incurrere hanc suspensionem, nisi compromittentes illud habuerint ratum, sentiens si illi ratem habeant, alium non incurre. Sed illa codicatio in eo textu ad hanc rem non ponitur, sed ad aliam longe diuersam. Dicitur enim prius in vers. Si vero, quando compromissarius eligit indignum, siue dolore, siue ignorantia id faciat, iam fuit etiam esse officio suo, ideoque potestatem eligenti ad compromittentes reuerti, vt etiam ut aliam electionem scienter ratam prius habuerint: & merito talis conditio in eo casu apponitur in peccatum eorum, qui scienter taalem electionem approbat. Deinde vero in vers. Porro imponitur dicta pena suspensionis compromissarii male eligenti: additur vero illam peccatum vel similem non extendi ad ipso compromittentes, nisi etiam ipsi ratam electionem habuerint: quia pena solum autem culpa teneri debet, vt ibi dicitur compromittentes autem nihil peccarunt compromittendo in aliquo, liceret ille postea male fungatur officio suo. Merito autem additur illa conditio Nisi ipsi ratam habeant tam electionem, quia tunc iam illi sunt participes eiusdem criminis, & ideo etiam debent esse participes alicuius peccata. Tantum ergo abest, vt posita illa conditio, quod compromittentes ratam habeant tam electionem, compromissarius non incurra dictam penam, vt Angelus intellectus videtur, quod potius tunc non solum compromissarius, sed etiam compromittentes peccatum incurvant.

**Quid si per ignorantiam culpam indigne-
tus eligatur.** Expendendum autem est illud verbum, *Nisi sic
vir praemititur, cum habuerint id est, scienter: sic enim
praemissum fuerat in S. Sil. vero. Quare si per ignorantiam
indignitate elekti ratam habuerint electio-
nem, non incurront. Et quidem, si talis ignorantia
fuerit invincibilis, res est manifesta, quia tunc nulla
committitur culpa: si autem non fit omnino invincibilis,
sed aliquo modo voluntaria, dubitari pos-
tetur: tunc compromittentes, & electionem ratam
habentes talem incurvant pœnam: cum enim non
excusat à culpa, videntur non excusari à pœna.
Nihilominus, tamen propter verbum, *scienter*, pro-
bable existimo, hos non incurvare pœnam nisi in-
teruenienti dolo & malitia, & supposita scientia
quod electio fuit de iustitia facta: nam, si interue-
niat ignorantia, etiatis vinci fortasse potuisset, &
ideo non excusat à culpa, tamen aliquam excusatio-
nem assert, que iuxta intentionem, & verba illius
textus, sufficit ad excusandam illam pœnam; alio-
qui verbum illud, *scienter nihil operaretur*. Et for-
tasse ratio fuit, quia illa erat ignorantiæ facti: ignoran-
tiæ enim iuriis hie admitti non potest: quis enim igno-
rabit non licere electionem indigni ratam habere?
ignorantia autem facti, scilicet, de electi indignitate,
facile potest haberi, & præseruit postquam au-
toritate compromissarii eligentis illum verisimili-
or, seu probabilior facta erat.*

Quapropter licet *Glossib;*, vers. *Eligitur*, etiam de compromissario particulâ *sicut*, intelligat, ego de illo aliter iudicandum; cœlo, nam ratio diuersa est, & textus de illo diuersimodeloquitur. Compromissarius ex ignorantia iniuricibili eligatus indignum, non incurret; cum illa suspensio solum

A feratur propter culpā, & pœna solum autorem cul-
pæ tenere debeat, vt ibi dicitur: Si tamen indignū
eligit ex culpabilis ignorantia, & ex negligentia gra-
ui, quæ ad peccatum mortale sufficiat, distam sus-
pensionem incurrit: quia illa est culpa sufficiens ad
talem penam, & in illo textu nunquam postulatur
vt compromissarius scienter eligit in dignum ad in-
currēdā illam, sed simpliciter dicitur: Si indignus
eligit: Quod facis intelligitur, si eligit voluntarie
& culpabiliter indignum. Et ratio etiam differen-
tiæ est, quia postquam illi est concessa potestas eli-
gendi, ad eum spectat de conditione & dignitate e-
lecti inquirere; merito que poniturs, si in hoc sit no-
tabiliter negligens: comprimittentem vero magis
excusabiles sunt, quia de compromissarij deligentia
& autoritate confidunt, & quando oppositum non
constat, merito dignum reputant, quem ipse elegit,
neque habent illam specialem obligationem in-
quirendi de dignitate electi.

Dubitari vero potest, quenam pœnam si illa, quam
compromitentes incurruunt consentientes talie
ctioni. Aliqui enim putant incurrere eandem sus
pensionem, quia ibi sit exceptio, vt non incurrat
illam pœnam, nisi in illo casu: ergo in eo illam in
currunt. Alij vero existimant per illam particulam:
Nisi sic, ut præmittitur, ratum habuerint, non signifi
cari, hos compromitentes indigni electionem ratam
scienter habentes, incurrere pœnam illius sus
pensionis, sed solum illam pœnam prius positam in §.

C *Si vero, scilicet, quod priuatur potestate ierum eli*
gendi, vel compromittendi, quia illa exceptio, Nisi,
*&c. posita in §. Porro, non cadit supra verbum, *Sus*
*penduntur, sed supra verbum, *paniuntur*, quod ge*
neraliter est: & ideo sensus non est, vt in casu illius
fatihibitionis suspendantur; sed ut puniantur po
na prius indicata, scilicet priuatione electionis no
*tæ priorē §. Si vero, & iuxta capit. *Quanquam* eodem
titulo: Vbi declaratur, potestatem eligendi in eo ca
su ad Summum Pontificem devoluti. Et hic sensus
mihi magis probatur, quia & mitior est, & satis co
formis verbis textus, & rationi: nam in ipso com
promissario, quod postquam seime elegit indignū
iam non possit timeri eligere, non est pœna, sed est
quasi cessatio iniuncti muneric, & ideo noua pœna**

B *Illi imponit ob talem electionem peccaminoselæ*
ctam: in ipsis vero compromitentibus est pecula
ris pœna, quod voce eligendi priuatur quandam
suspensione puniri. Tamen iuxta hunc et
sensum procedunt alia, quæ circa particulam
scienter, expendimus, ut per se patet.

Septima contra eligentes indignum ad Episcopatum, &c.

Soptimus casus est de his, qui eligunt indignum
ad Episcopatum, vel inferiora beneficia, quæ cu-
ram animarum habent annexam, nam clerici sic e-
ligentes & potestate eligendi tunc, leu pro ea vice
priuantur, & per triennium ab Ecclesiastice bene-
ficiis suspenduntur. Ita habetur in capit. Cum in cun-
dis, §. Clerici. de Electione. Ferturque hac pena in ^{Cap. Com.} inanc-
clericos Episcopis inferiores, tum propter regulam de Eli.
superius positam, quod Episcopinon comprehen-
duntur sub generali suspensione, tum etiam quia
bidem Episcopi in hoc delinquentes alter puniun-
tur, priuatione potestatis conferendi predicta offi-
cia, aut beneficia, quæ pena confirmari posset ex ca-
pit. Nihil est, cod. tit. de Electione, vbi etiam pena ^{Cap. XIIII.} de Eli.
suspensionis à beneficio, non latet, sed ferenda ad
intigitur. Deinde illa iuspenso limitanda est ad ea-
dem beneficia: quæ huiusmodi electores habent in
ea Ecclesia, quam per talēm electionem offendunt
iuxta dicta in superioribus, & proxime in ^{Cap. XI.} præcedēti
^{et si}

casu ex capit. Si compromissarius. Circa actionem ve- A prione, sed est sensus tunc esse dispensandum cum illo, & pro ratione excusationis tempus suspensionis coarctari. Addo vero tam probabilem posse esse excusationem, ut Summus Pontifex iuste ac merito possit totam suspensionem tollere, & fructus amissos restituere, ut si consideret bona fide, & probabilitate sufficienter probandi obiectionem, arque adeo fine moralis culpae factum fuisse. Imo si hoc in conscientia constet, in eodem foro talis suspensio non incurrit, quia pena est, & cessat, cessante culpa. Tandem, licet ibi simpliciter feratur triennalis suspensio à beneficio, tamen ex dicto. *Compromissarius,* constat limitandam esse ad beneficia illius Ecclesie, de cuius prouisione, seu electione agitur, ut pena sit culpa proportionata.

Decima in eum, qui consentit electioni per abusum potestatis secularis facta.

Decima est de eo, qui ad Ecclesiasticam prebendam per abusum secularis potestatis eligitur, & *Causa* ¹³ *electio-*

nem ¹⁴ *in eligibilius fiat;* nec abque dispensatione ad aliquam valeat eligi dignitatem. Qui textus citari solet communiter ad probandum suspensionem in eo casu incurrit.

Sed ea verba non suspensionem, sed priuationem, & inhabilitatem inducere videntur. Nam priuatio, seu irritatio illius electionis & inhabilitas ad illud beneficium, & ad quamlibet aliam Ecclesiasticam dignitatem non est suspensio ab officio, neque à beneficio, ut per se constat. Vnde Panormitanus ibi ir-

regularitatem illam appellat: atque ita pena illius ^{Abb.}

textus quantum ad electum pertinet, ad presentem ¹⁵ *materiam non spectat.* Additur vero deinde pena

in electores clericos, qui in illo modo, id est, induci ¹⁶ *per abusum secularis potestatis & contra canonici-*

cam liberratem electionem faciunt. Nam, praeter ¹⁷ *irritationem electionis, ab officio & beneficio con-*

tra eos fertur suspensio. Tamen, si verba textus pon- ¹⁸

derentur non fertur ipso iure, sed ferrimandatur, ¹⁹ *scilicet enim dicitur. Ab officio & beneficio penitus suspen-*

dantur per triennium, quod etiam ibi Glossa norauit. ²⁰ *Obiicit vero ex capit. Cum in unctu, supra tractato.*

Sed, ut ex supra notatis constat, nulla est difficultas, ²¹ *quia illi textus loquuntur in diversis casibus: & ideo*

mirum non est, quod diuersas poenas, vel eandem ²² *diuersis modis imponant: neque crit difficile con-*

gruentes rationes huius diuersitatis inuenire. Addi- ²³

tur vero in illo textu de his electoribus, eligendi sunt ²⁴

posestatis priuati, quæ verba quoad hanc partem sine ²⁵

dubio imponunt penam ipso iure, quæ suspensio ²⁶

quædam dici potest, nam impedit potestatem eli- ²⁷

gendi quod vnum actum: & hoc solo titulo posest ²⁸

his causis in praesenti numerari.

Hic vero queri posset, quid sit electionem fieri

per abusum secularis potestatis. Item, an hoc proce-

das de electione ad quodlibet beneficium: Item an

in omnibus electoribus, & electis. Dico breuiter,

aliud est electionem fieri à seculari potestate; aliud

fieri à clericis, per abusum secularis potestatis: in il-

lo enim textu de hac posteriori sermo est, nam dicitur

ut electores suspendantur ab officiis & benefi- ²⁹

ciosis: supponitur ergo illos esse clericos. Sentiunt au-

tem aliqui exppositores, hanc penam à fortiori ha-

bere locum in illo, qui dignitatem Ecclesiasticam im-

mediare recipit de manu laici, nā ille maior abusus

est. Dico tamen ex vi huius textus non ferriri spe- ³⁰

cialiter penam, aut suspensionem pro illo delicto etiam

si gratius sit. Nec argumentum à simili, vel à maiori

ratione est efficax in huiusmodi legibus penali-

bus, ut sèpe dixi: quia non necessario puniatur gra-

uiora delicta per eas leges, quibus minora puniun-

ter, sed singula suis locis, ut illud delictū suscipiendo

Eccle-

Electio-
nem
feri per ab-
usum secu-
laris potestati-
s, quid?

Quorundam
delictorum re-
ticuum re-
ticuum re-

Ecclesiasticum beneficium à laico punitur in capit. *Quisquis deinceps, 16. quæst. 7. de qua alibi.* In presenti ergo, electionem fieri per abusum secularis potestatis, est, quod electio sit quidem ab electoribus Ecclesiasticis, tamen cum aliquo abuso secularis Principis, ut verbi gratia, quod ipsa inter sit tali electioni, aut aliquid munus in ea exerceat, vel aliquid huiusmodi, ut in eodem ca. notat Gloss. & alia exempla adducunt Innocentius, & Abbas.

¹⁴
An vii autem metu gra- uis excusat. siam.

Aduertit autem dicta Glossa hoc intelligendum esse, quando ipsi electores voluntarie in sua electione admittunt illum abusum secularis potestatis: nā hanc censem. si per vim vel metum cogantur, non incurrit hanc poenam, & consequenter, neque ipsa electio erit ipso iure irrita, si nullum alium habeat defectū; ad quod B citata. *Cum Vintoniensis, de Elect., in 6.* Ex quo nihil ad rem presentem elici potest: melius id probaret, ex illis verbis eiusdem textus. *Qui electionem huiusmodi presumperit celebrare, nam illud verbum presumperit, indicat modum operandi ex mera libertate plene voluntaria.* Contrarium vero quo ad hoc sentire videretur Innocentius, nam inter alia exempla illius abusus ponit, quando Ecclesiastici eligunt aliquem minis secularis potestatis: sed fortasse intelligit, quando minis non sunt tales, ut sufficiente inducere metum grauem, & mortalem violentiam: nam, quando huiusmodi sunt, cum actio sit valde inuoluntaria, non sunt digni electores tam gravi poena, & saltem in ea illius extus, & iuxta verba eius, probabilius existim non incurrit. Nec disputo modo: an electio facta per huiusmodi metu irrita sit, necne: nam esto sic irrita, quando metus incutitur ad extorquendum consensum electorum in talēm personam; tamen, quando solum incutitur ad admittendum in electione abusum secularis potestatis, & eo non obstante, libere si electio, nō opinor esse irritam, quia neque ex natura rei id per se constat, neque ex vi dict. cap. *Quisquis, vt ponderatum est.* Solum ergo incurrit illa suspicio, quando electores voluntarie admittunt talēm abusum secularis potestatis; & tunc locum habet illa Decisio in omnibus beneficiis Ecclesiasticis, sive Episcopis, sive inferiora sint, quia textus indistincte loquitur, ut bene Abbas ibi notauit. Et eadem ratione locum habet in omnibus electis, & in omnibus electoribus, nisi fortasse excipiendi sint Episcopi, quatenus sub generali clausula suspensionis non comprehenduntur.

¹⁵
Suspensi- undecima, & Duodecima.

Vnde decimus casus sumitur ex ea. Exigit, de Censibus in 6. vbi omnes clerici inferiores Episcopis, qui Ecclesiastas visitant, aut sunt visitantum familiares, & non feruant constitutionem Innoc. 4. in c. *Romanā*, eod. tit. de non recipiendis pro visitatione, aut debita procuratione, pecunias aut aliis muniberibus si ea receperint infra mensim in duplum non restituant, suspenduntur ab officio, & beneficio, donec similem restitutionem faciant Ecclesiastis, à qua aliquid receperint. Duodecimus casus sumi potest ex Extrauag. 2. de Priuilegiis, vbi fertur sent. suspensionis in eos, qui conferunt, vel recipiunt beneficia eorum, qui pro suis negotiis ad Romanam Curiam profecti sunt, quive in illa officia aliqua exercent. Vbi solum dicitur aduertere, ibi ferre suspensionem absolute & absque villa determinatione, quæ neque ex verbis, neque ex materia, neque aliunde potest commode limitari; ideoque suspensionem tam ab officio, quam à beneficio complecti. Alia aduertemus infra agentes de interdicto.

Decimatercia suspicio contra indices Eccles. in iure delinquentes.

¹⁶
*D*ecimus tertius casus est de iudice Ecclesiastico Ordinario, aut delegato, qui per gratiam, vel fortes aliquid in iudicio facit contra conscientiam

A & iustitiam in gratiam alterius partis: ille enim ab executione officij per annum suspenditur ipso iure in capit. 1. de Sentent. & re iudic. in 6. vbi additur, Si suspensione durante, damnabiliter se ingessit diuinus, irregularitatis laqueo se inuoluet. Ex quo constat illam suspensionem non tantum intelligi ab officio iudicandi, nam suspensio ab illo solo non impedit celebrationem diuinorum: intelligitur ergo de suspensione ab officio simpliciter tam ordinis, quam iurisdictionis. Recte autem aduertit Glossa illam poenam non extendi ad Episcopum, etiam Ordinarius, vel delegatus iudex sit, propter principium saepe postum, quod suspensio generaliter lata non comprehendit Episcopum. Ponderanda autem sunt verba, *Ordinarius, aut delegatus*, quia non est vitia illos haec poena extendenda, cum poena restringenda sint: & ideo neque arbitrio compromissarius, neque merus executor illam poenam suspensionis incurrit, quia neuter eorum est iudex ordinarius, vel delegatus, ut ibi notat Gloss. verb. *In iudicio, ex Hodiense & aliis.* Observanda etiam sunt illa verba, *Contra conscientiam, & contra iustitiam*, quæ opinor copulatim esse intelligenda sicut proponuntur: nō enim sufficit facere contra conscientiam, si non faciat eōtra iustitiam, potest enim iudex ex odio procedere, & in hoc facere contra conscientiam: tamen si grauamen illud quod alteri parti imponit, reuera non est cōtra iustitiam, sed solum quia intra latitudinem iustitiae semper illam grauat quantum potest. C non falso fauore aut gratia cum illa videntur in his, quæ licite posset, hanc suspensionem non incurrit. E contrario etiam non sat erit agere contra iustitiam, si non agat contra conscientiam: quod potest contingere in perigrinantium inculpabilem, vel inconsiderationem index partem aliquam grauat ultra iustitiae aquitatem: tunc enim licet materialiter agat contra iustitiam, non tamen formaliter & secundum conscientiam: & ideo suspensionem illam non incurrit, tunc propter illa verba textus, tunc propter rationem generalem, quod, cessante culpa, debet pena cessare. Cetera in ipso textu clara sunt.

Decimus quartus casus, qui ad hanc sectionem spectat, sumi potest ex cap. vlt. de Offic. deleg. in 6. ¹⁷ *Vbi autem, vbi suspenduntur ipso iure per-*

*D*num ab officio iudices Conseruatorum, qui de aliis personis quam de manifestis iniuris & violentiæ scienter intenti miserint, seu ad alia, quæ iudiciale indaginem exigunt, ut autem suam extenderint potestam. In quo textu obferuare

in primis licet, quod licet in principio illius cap. inter eas personas, quæ possunt in Conseruatorum diligenti, primo loco ponantur Episcopi & eorum superiores, nihilominus clausula poenalis ad illos non extenditur proper capit. *Vt animarum petulicu*, de Sentent. excom. in 6. & ita facile constat, quæ sint persone, contra quas fertur haec suspicio: sunt enim omnes persona Ecclesiasticae inferiores Episcopis, quæ munus Conseruatoris exercent. Actio vero, propter quam haec suspensio imponitur, est excessus iurisdictionis & munericis fibi commissi in duobus,

E que in dictis verbis satis distincte proponuntur. Explicatur autem modus delinquendi necessarius ad hanc poenam incurrandam per illam particulam, Scienter, per quam ut minimum requiritur, ut culpabiliter & grauitate peccando, id facient. Glossa vero ibi addit id est si ex ignorantia culpabilis id fiat, citatque cap. Eos, de Temp. ordin. in 6. Sed contrarium existimo verius: non enim sine causa additum est verbum illud, *Scienter*, & dict. capit. Eos, potius probat oppositum: nam quando ius vult comprehendere etiam peccantes per ignorantiam, non ponit verbum *Scienter*, sed vel simpliciter loquitur, vel sub disunctione, *Scienter, vel ignoranter*, ut fit in dict. capit. Eos. Quamuis ergo ignorantia crassa non excusat à culpa, excusat tamen à pena & censura, quando lex, quæ illam ponit, requirit modum peccandi

candi ex certa scientia, qui in praesenti textu per ad-
uerbiū, Scienter, significatur. Suspensione autem ibi
imposita est ab officio non tantum muneri Consu-
ervatoris, sed simpliciter ab officio clericali, vt
verba illa simpliciter prolata significant, & patet ex
dictis in casu proxime precedenti, & ex doctrina
superiori generaliter data de suspensione ab officio.
Male autem inferit Glossa in illo textu, hanc suspen-
sionem etiam esse à beneficio, nam oppositum potius
colligitur ex verbis limitatione, & in superiori
etiam doctrina notatum est.

*Sagens contra
Parochi.*

Alia suspensio sumitur ex Conc. Trid. sess. 24.c. 1.
de Reformat. matrim. vbi Parochus, vel alius sacer-
dos, siue secularis, siue regularis, qui alterius Paro-
chij sponsos, siue Parochij licentia, matrimonio cō-
iungere, aut benedicere auctor fuerit, etiā prætex-
tu privilegij, vel immemorabilis consuetudinis id
faciat, ipso iure suspenditur, donec ab ordinario e-
ius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu
à quo benedictio fulciendi erat, absoluatur. Non
explicat autem Concilium, à quo huiusmodi sacer-
dotes, propter tale crimen suspendantur: cum ta-
men verisimile non sit, suspendi illum ab omni offi-
cio & beneficio, vt verbū illud simpliciter prola-
tum indicare videtur: cum quia peccatum illud non
videtur dignum tanta pœna: tum etiam quia illa pœ-
na in differente fertur in Parochos, & in sacerdotes
simplices, tam regulares, quam seculares. Et ita vi-
detur suspensio solum esse de re communis omnib⁹ illis.
Centeo igitur illam esse suspensionem ab officio
sacerdotali, vel ad summum à munere sacerdotali:
quia iuxta communem iutelligentiam canonum ex
materia subiecta determinatur pœna, vt in eo quis
puniatur, in quo deliquerit. Item, quia, cum sacerdos
propter abulum sacerdotalis muneri suspenditur,
recte intelligitur suspendi formaliter, quatenus sa-
cerdos est: atque adeo à sacerdotali munere.
Aliæ suspensiones huiusmodi, quæ sunt communes alii
clericis cum Episcopis, vel annexæ Episcopaliibus,
declarabuntur infra, sc̄. quinta.

19

His denique addi posset suspensio, quæ olim fe-
rebatur in Bulla Cœnæ in fin. contra eos qui contra
tenorem eius absoluunt transgressores, qui in cen-
suras bullæ inciderunt, his verbis. Eijs predicationis,
lectionis, administrationis sacramentorum, & audiendi
confessionis officia interdicimus: Non obstante enim hoc
vlt. verb. manifestum est ex materia, & effectibus,
illam censuram non esse interdicendum, sed suspensionem
non quendam ab officio, non quidem totalem, sed
quoad illa tria, vel quatuor munera, quæ ibi decla-
rantur, quia suspensio non est ultra verba legis ex-
tendenda, vt sepe diximus. Unde constat sic suspen-
sum posse nihilominus celebrare, quia hoc non est
proprie administrare sacramentum, sed sacrificium
offerre. Et à fortiori non est prohibitus quominus
alii Ecclesiastici officia facere posse. Hac autem
suspensio absolute fertur simul cum excommuni-
catione, nullaque additur reservatio: & ideo quoad
absolutionem idem videtur de vtraque iudicium:
hanc vero suspensionem hic non numeramus, quia
licet à Gregorio 13. posita sit, à successoribus eius
Sixto 5. & Clement. 8. prætermissa est, & ideo iam
non incurritur.

SECTIO IV.

Quas suspensiones incurvant clerici propter alia
peccata ceteris hominibus
communia.

*Primus casus de publi-
co peccato rati-*

Primus casus in hoc ordine numera-
ri potest de clero publico peccatore
in communia, id est, quocumque ge-
nere peccati, quod graue, ac publi-
cum & consequenter ex se scandaloso-

A sum sit. Veruntamen hic casus non habet in iure su-
damentum, saltem sub hac generalitate sumptum:
& ideo non est cur hoc loco numeratur. Non enim
omne peccatum graue quantumvis publicum &
scandalosum, habet annexam in personam clericij
censuram suspensionis: aut enim illam induceret vi
sua absque alia Ecclesiæ constitutione, aut ex Eccle-
siastico iure, hoc posterius dici non potest, quia nullū
inuenit tale ius: neque etiam prius, quia supra o-
stensum est nullam censuram incurri iure diuino,
aut naturali, sed solo Ecclesiastico iure esse introdu-
ctam. Et ideo supra diximus, quamus sacerdos exi-
stens in peccato mortali etiam occulto, in talib⁹ statu
non possit liceat celebrare, & ideo ab aliquibus di-
catur suspensus quoad se; tamen illud improprie ac
large dici, prout suspensio dicitur de quolibet im-
pedimento, non vero vt significat propriam censu-
ram. Cuius signum est duplex. Vnum quod licet cé-
lebret, non manet irregularis: aliud, quod, si agat
penitentiam sui peccati, non indiget absolutione à
censura, vt licet celebrare possit. Idem ergo dicen-
dum est de clero publico peccatore, nam ex vi tâ-
lis peccati est impeditus, ne licite ministrare possit
ratione culpi, & scandali, quod maxime locum ha-
bet in sacerdote: & est etiam verisimile in Diacono,
& Subdiacono, ve alibi latius diximus: in minori-
bus autem ordinibus id locum non habet per se loqui-
do. Hoc autem impedimentum, qualecumque il-
lud sit non est vera censura suspensionis, vt patet ex
eisdem signis, tum quia sacerdos sic celebrans non
sit irregularis, tum etiam, quia si penitentiam agat,
non indiget alia absolutione à censura. Solum ne-
cessè est vt illa penitentia & que nota sit ac fuit pec-
catum, vt scandala cesset. Accedit quod hoc ge-
nus impedimenti suo modo commune est laicis:
nam laicus peccator publicus non potest ad Eucha-
ristiam accedere licite, & vt publice id faciat, necesse
est vt penitentia notoria præcedat. Atque ita sensit
in hac parte Couarr. in Clement. Si sur. ius, p. 1. §. 1. Cōparat.
numer. 5. vbi nonnullos iuris Pontificij interpretes
allegat. Et in re idem tenet Sylvest. verb. Irregulari-
tas, quæst. 27. Vbi generaliter ait clericum ratione
peccati non esse proprie suspensum, sed solum lon-
ge, & quoad se, ideoq; non fieri irregulariter sic mi-
nistrando.

2

Et hoc tempore est receptissima, & indubitate
hæsentia, imo nullum auctorem inueni op-
positum sentientem. Nauarrus enim, qualiquando Nauarr.
docet clericum ex peccato publico & notorio in-
currere aliquam inhabilitatem Ecclesiasticam, cuius
dispensatione indiget vt possit ministrare, vel ad su-
periores ordines ascendere, primum non loquitur
generati de omnibus peccatis, sed de quibusdam
gravioribus & depositione dignis, vt ipse expresse
declarat in Sum. cap. 25. num 73. ex Cardinale iun-
cto textu in capit. vlt. de Temp. ordinat. Deinde
quia illa inhabilitas, de qua Nauarrus loquitur, non
est suspensio, sed irregularitas, vt discrete declarauit
in cap. 27. numer. 154. & numer. 248. & 249. quod
tamen an verum sit, infra tractando de irregulari-
tate examinabimus.

3

Obiectum autem solet capit. vlt. de Temp. ordinat. vbi
dicitur, sacerdotem notatum peccato adulterij, per-
iurij, aut falsi testimonij non esse impedendum à
susceptis, vel susceptiis ordinibus post parastam
penitentiam, nisi talia crimina notoria fuerint: er-
go, si fuerint notoria, sentit Pontifex non esse ad-
mittendum: habet ergo aliquod impedimentum ca-
nonicum ratione talis criminis publici. Responde-
tur, ex illo textu colligere Nauarr. illam irregulari-
tatem. Sed de irregularitate infra videbimus. Nunc
de suspensione dicimus hinc non colligi aliquam
iure ipso latam: quia ibi distinguitur inter peccato-
rem occultum, & publicum, id est, in iudicio con-
suum, vel alias notorium, & de occulto vt distin-
guitur

Cōparat.
Sylvest.

*Obiectum
ca. vlt. de
Temp. ord.*

*Solutio
Obiectio-*

guitur ab huiusmodi publico dicitur non esse prohibendum ministrare, si penitentiam agat, unde constat non fuisse suspensum, cum speciali censura absolutione non indigerit: si autem penitentiam non egerit, non dicitur esse cogendum, quia donec conuincatur in iudicio, vel res ipsa clamet, cogi non potest, sed dicitur monendus, & sub interminatio-ne diuini iudicij obtestandus, vt non ministretur. De publico autem peccato re nihil dicitur: vnde solum per argumentum à contrario colligi potest, eum suspendi à ministerio sacro: tamen ad afferendam penam ipso iure latam, infirmum est tale argumentum: quia potest committi iudici, vt illum suspendat, vel alio modo impedit, vt expedire censuerit. Sicut Concil. Trid. sess. 22. in decreto de obseruandis in celebr. Missar. monet Episcopos, ut neminem, qui publice & notorie criminosa sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interessere permittant, quod non spectat ad suspensionem ipso iure, sed ad officium prałati propter indignitatem talium personarum, sic ergo in presenti.

Secunda de publico concubinario.

Ca. vlt. de
coh. cler. &
mulier.

Prima op-
tio.

Innocent.

Cardinalis.
Hoffiensis.
Abb.
Couarr.
Nauarr.
Antonii.
D Thom.
Abatens.
Sylvest.
Angel.
Armill.
Villadieg.
Bern. Diaz

Prima de-
uersi inter-
necores eius

A men fieri irregulariter celebrando. Ita Couarruas supra, citans pro hac parte Innocentium, Ioannem Andream, & alios, quos erant referri Nauarrus, & quod hoc sequi videtur in capit. Si quando, de Re-script. except. 17. numero 7. & 8. Qui consequenter aint, non omnem suspensionem sufficere ad irregularitatē contrahendam, sed illam que est ratione solius delicti, & propter contumaciam, vel primum penam: est autem alia suspensio, que non est propter delictum solum, sed propter infamiam, atque adeo non tam propter penam, quam propter indecentiam, & scandalum: & sic suspensus, iuxta hanc sententiam non incurrit irregularitatem, et iam cum ea celebret; huiusmodi autem est hac suspensio clerici publici concubinarij.

B Præterea est alia diueritas, nam plures dicunt hanc suspensionem tales esse, ut peractam penitentia, non dure, sed ipso facto tollatur absque ab absolutione, ita ut post penitentiam licitum sit tali clericu in suo ordine ministrare. Ita Couarruas cum aliis; Paludatus vero expresse dicit hunc concubinarium non posse absoluiri a suspensiōne, nisi per Episcopum, qui propter hoc sit, potest eum depone, & per consequens dispensare, ne deponatur penitens, aitq fieri irregulariter, si ante huiusmodi relaxationem, celebret. Et citat cap. penult. extra de Bigamis, vbi dicitur, clericos habentes plures concubinas non contrahere irregularitatem Bigamis; ideoque Episcopum posse cum eis dispensare quoad executionem sacerdotalis officij, tanquam simplici fornicatione notatis. Vbi supponitur, & propter hanc notam esse suspensos ab executione officij, & ad eam suspensionem tollendam, necessariam esse dispensationem Episcopi: nam si non esset necessaria, vanum esset dicere posse Episcopum dispensare. Aut enim dispensaturus esset ante peractam penitentiam, vel post. Primum dici non potest, cum daret causa suspensionis, & ideo talis dispensatio inutilis esset & inutilida: si autem dicatur secundum, plane sequitur, etiam post peractam penitentiam durare impedimentum suspensionis; alias superuenientia & impertinentia esset dispensatio.

C At vero Nauarrus medium quandam viam in hoc amplectitur, ait enim, post penitentiam perfectam adhuc non posse licere & sine peccato huiusmodi clericum celebrare absque dispensatione Episcopi iuxta c. fin. de Temp. ord. non tamen præterea incurrire nouam irregularitatem, quia quod ad hoc sublatā est suspensio per penitentem. Ita docet in Summa capit. 23. capit. 76. & 77. Ex quo intelligitur iuxta sententiam Nauarri hunc clericum publice concubinariū & esse suspensum propria censura suspensionis, & irregulariter, tali irregularitate, vt in ea posset Episcopus dispensare. Et per penitentem tolli censuram suspensionis, quia tantum est lata, donec penitentiam agat, iuxta capit. Si qui sunt, 81. d. irregularitatem autem non tolli per solam penitentiam absque dispensatione: ideoque peccare grauitate post penitentiam celebrando absque dispensatione, quia irregulariter celebrare graue peccatum est. Non tamen contrahere nouam irregularitatem, quia iam ablata est censura, & sola irregularitas, quamvis cum illa celebretur, non inducit nouam irregularitatem.

D Est præterea alia differentia, nam plerique ex dictis auctoribus extendunt hanc suspensionem ad omnes clericos, etiam in minoribus constitutos: quod si expresse tener Nauarrus dict. c. 25. num. 76. nullum allegas texum, sed solum Archidiaconum, & Turrecratam; D. autem Antonii, qui in eadem est sent, eam confirmat ex c. Ministris, 81. d. & cap. Vesta, de Coha. cler. & mulie. Aliis vero viderur hanc suspensionem esse limitandam ad solos ordinatos in sacris, nam de his expresse loquuntur iura citata, de inferioribus vero neque est aequalis ratio, nec etiam textus,

Sect. III. De suspensiō ob peccata cum laicis &c. 505

textus, qui id insufficiens proberet. Nam dictum c. A indigni reddi mandantur: Ac tandem si opus fuerit, excommunicationis gladio plecti: & quoad hos clericos beneficiarios nullam mentionem facit suspensionis ab ordine, quam ipso factō incurant. Postea vero de clericis non habentibus beneficia, aut pensiones dicit: *Iuxta delictū, & consummatio perseverentiam, & qualitatem ab ipso Episcopo, carceris pena, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis iuxta sacros Canones puniantur.* Si igitur ab Episcopo suspendendi sunt ab ordine, quando opus est: ergo iuxta mensē Concilii non erant suspensi ipso iure.

B Et quo probabiliter defendi posse existimō, et iam iuxta antiqua iura nullam esse propriam suspenſionem ipso iure latam propter hoc crimen. Nam concilium ait hos clericos puniendos. Si opus est, suspensione ab ordine iuxta sacros Canones: ergo superponit iuxta eosdem Canones non esse ipso iure suspensos. Simile argumentum sumi potest ex multis Decretis de cohabit. cleric. & mulier. nam cap. 2. hi dicuntur excommunicandi post tres admonitiones: in cap. vero 3. dicitur, quod Episcopus per suspenſionis, & interdicti sententiam debet eos arctius cogere, ut huiusmodi feminas a se separent: in cap. vero 4. dicitur esse cogendos per suspensionem à beneficio; & si pertinaces fuerint, etiam per priuationem. Et in cap. 5. dicitur quidem de quodam clericō fuisse proper hoc crimen suspenſum ab officio. Glossa vero addit. & bene, ab Episcopo suis, nam ex verbis sequentibus, in quibus Pontifex requirit litteras, quae facti seriem contineant, satis constat illam suspensionem fuisse per sententiam latam. Si militet in cap. 6. dicitur hos esse interdicendos ab officio per Episcopum: ergo in omnibus his suspensioribus hos non esse interdictos, vel suspensiō ipso iure.

C Secunda opinio principalis in hoc puncto est nullum clericū, etiam in sacris ordinant, incurare propriam suspensionem propter hoc crimen concubinaris, quantumvis notoriū. Hanc opinionem tener Soto in 4. d. i. q. 5. art. 9. ad 2. & d 17. qu. 1. art. 9. vbi fateatur iure antiquo latam fuisse suspensionem in huiusmodi clericis, iam vero cessasse, ne ipiſ se exponant periculo maioris scandali & ruinae, quem secutus est Medina in sua Sum. lib. 1. c. 11. §. 8. Si autem ab his authoribus queratur ius nouum, quo antiquum reuocatum fuerit, nullum proferunt, sed aiunt per non vsum, seu per contrariam consuetudinem hoc ius fuisse sublatum.

D In hacre duo sunt distinguenda, quæ in antiquis decretis evidenter fuisse præcepta. Vnum est ex parte clericorum in hoc publico vitio existentium: aliud est ex parte aliorum fidelium, quantum ad virando huiusmodi clericos in audiencia eorum Missa, vel alii diuinis officiis. Quantum ad primum, licer in antiquis decretis probable sit latam fuisse suspensionem ipso iure in huiusmodi clericos, propter rex-tus quos prima opinio afferebat; tamen nunc verius censeo, hanc suspensionem non incurri ipso iure, quantumvis delictum sit notorium, vel per euidentiam facti, vel per sententiam, aut confessionem coram indice. Hoc probatur optime ex vsl & consuetudine Ecclesie, & ex sequentibus magis consilabit. Præter hoc vero videretur aperte supponi in Concilio Tridentino sess. 25. cap. 14. de Reformat. vbi varias penas imponit huiusmodi clericis concubinariis. & priusquam aliquam incurant, semel monendi esse dicuntur à iis Praelatis: quod si adhuc perseverent in suo vitio, tunc priuantur ipso factō tercia parte fructuum suorum beneficiorū: si vero secundæ monitioni adhuc non paruerint, omnes quidem fructus omnium beneficiorum, aut pensionum ipso facto amittunt; & ab administratione beneficiorum suspendendi dicuntur: nō vero ipso facto esse suspensi. Quod si adhuc pertinaces sint, beneficis perpetuo spoliari, & ad alia beneficia

Fr. Suarez tom. 5.

E in digni reddi mandantur: Ac tandem si opus fuerit, excommunicationis gladio plecti: & quoad hos clericos beneficiarios nullam mentionem facit suspensionis ab ordine, quam ipso factō incurant. Postea vero de clericis non habentibus beneficia, aut pensiones dicit: *Iuxta delictū, & consummatio perseverentiam, & qualitatem ab ipso Episcopo, carceris pena, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis iuxta sacros Canones puniantur.* Si igitur ab Episcopo suspendendi sunt ab ordine, quando opus est: ergo iuxta mensē Concilii non erant suspensi ipso iure.

F Etiam an-
tiqua iure
non incur-
reban-
tur
sup. ipso
facto pro-
prietate
hoc
crimen Ti-
tul de co-
habit cleri-
cō
& mulier-

G Evidenter in cap. 1. dicitur esse cogendos per suspensionem à beneficio; & si pertinaces fuerint, etiam per priuationem. Et in cap. 5. dicitur quidem de quodam clericō fuisse proper hoc crimen suspenſum ab officio. Glossa vero addit. & bene, ab Episcopo suis, nam ex verbis sequentibus, in quibus Pontifex requirit litteras, quae facti seriem contineant, satis constat illam suspensionem fuisse per sententiam latam. Si militet in cap. 6. dicitur hos esse interdicendos ab officio per Episcopum: ergo in omnibus his suspensioribus hos non esse interdictos, vel suspensiō ipso iure.

H Præterea ex aliis iuribus quæ citaui, non satis colligitur hæc suspensiō. Nam de capit. vltimo de Tempor. ordinat. iam supra id ostendimus. In e au-
tem, *V. stra*, de cohabit. cleric. & mulier. non agitur *idem offen-
sione* ipsorum concubinariorum, sed de ditur.
obligatione aliorum fidelium ad virando illos in diuinis mysteriis, vel sacramentis: de qua statim. Et de eadem re est sermo in capit. vltim, eiusdem tituli. Quod autem ibi dicitur, concubinarium clericū esse suspensum quoad se tantum, non vero quoad alios, nisi eius delictum notorium sit, cum eadem proportione potest intelligi, non enim dicitur suspensus quoad se, quando delictum eius est occultum, proprie loquendo de suspensione, quæ est censura, sed solum ex intrinseca obligatione, quam secum peccatum adducit: eadem ergo proportione dicitur suspensus quoad alios ratione peccati publi-
ci non ob censuram superaditam, sed ob scandalū aliorum, quod intrinseca secum assert peccatum publicum. Præterea in c. Nullus. 32. dist. etiam est sermo de prohibitione aliorum fidelium. In cap. autē, prae, eadem distinctione, hoc ipsum repetitur: & additur specialis quādam prohibitiō sub his verbis, *Precipimus, & omnino contradicimus: ut Missas non can-
tent, nec Euangelium, aut Epistolam ad missam legant, ne-
que in Presbyterio ad diuinā officia maneat, nec partem
ab ecclesia suscipiant.* Veruntamen illa pena neque ipso iure fertur: nullum enim ibi est verbum, quod hoc sufficienter indicet: neque etiam fertur contra concubinariū clericū, sed contra eum, qui con-
cubinam palam duxerit, aut ducitam non relinquerit: quod peccatum longe grauius est: & hoc tempore multo prauiori pena puniretur, quam ibi praescribitur.

I In cap. autem, Si qui sunt, si dist. potius interdicti, quam suspensionis censura in huiusmodi concubi-
narios fertur: verba enim sunt, *Interdicimus eis ex par-
te Dei omnipotenti, & sancti Petri autoritate Ecclesia
introitum, v.g. dum paniteant & emendent: postea vero
prohibetur aliis fidelibus, ne talium clericorum of-*

Vu ficium

12.
Ex aliis iur-
bus
13.
Ca. Si qui
sunt si d.

sicium audiant, si in sua obstinatione perseverent. At interdictum ab Ecclesiæ ingressu non est suspensio, sed censura distincta, quam infra explicauimus. Non extat autem originale decretum illius constitutionis, quam ex Gregorio Septimo referit Gratianus, ut possimus certe colligere, quæ pœna illa fuerit. Marianus autem Scotus in fine suorum Chronicorum, ut refert etiam in 4. tom. Conciliorum, primo referit Gregoriū, Synodo facta, vertuisse iuxta antiqua decreta clericos, maxime diuino munere consecratos, mulieres habere, vel cum mulieribus habitare, &c. in fieri autem subdit. Cum autem clerici magis eligent anabemati subiacere, quam vxoribus carere, Papa, ut si per alios posset eos castigare, præcipit nullos audiens Missam coniugati Presbyteri. In quibus verbis significatur primo, pœnam illam fuisse anathema; deinde præceptum ut alii non audirent Missam eorum fuisse nouam pœnam: denique veramque latam esse in clericos coniugatos. Potest vero referens verba decreti eodem modo, quo Gratianus, illa ponit. Itaque ex illo texto nulla suspensio propria colligi potest: & interdictum illud vel anathema sine dubio iam non est in usu. Præterea in c. vltim. 15. q. 8. potius dicit Nicolaus Papa, à Sacerdote concubinario, quoque iudicio Episcoporum reprobatur, communione fuscip posse: quomodo ergo inde colligi potest suspensio ipso iure lata. Denique cap. Sacerdotes, quod maiorem probabilitatem præ se fert, non haber verbū, quod cogat, ut intelligamus ibi imponi pœnam ipso facto incurrandam, quia verbū illud Non potest Sacerdoti habere horum, sufficienter intelligitur, si dicamus fieri reum amissionis, & priuationis talis honoris: maxime quia ibi additur, secundum canoniz. institutionis autoritatem: alia autē iusta canonica nō imponit hanc pœnam ipso facto ergo ne ipi ibi imponitur. Vnde Hugo ibi exponit, non possunt de rigore iuris. In quo rigore sane non inueni decretū aliquod antiquum, ex quo sufficienter aliud colligatur. Quare mirum non est, quod nec versus, nec consuetudine recepta fuerit talis suspensio.

Quod si haec sententia vera est, nihil immorari oportet circa differentias adnotatas inter autores præferentes de mæ opinionis: omnes enim supponunt aliquid non satis fundatum in iure: & ideo mirum non est, quod in eo explicando inter se non consentiant. Vnde, quod attinet ad primum punctum de irregularitate, certe si illa erat vera censura suspensionis, consequenter dicendum fuisset irregularitatem contrahi, celebrando cum illa. Dicere enim suspensionem illam latam esse propter indecentiam, non propter crimen, gratis dictum est, quia nullo iure fundari potest. Nam in dict. c. Si quis iunct., vbi fertur interdictum, evidenter fertur per modum pœnas; & si illud esset in sua vi, dubium non esset, quin cum illo celebrans, fieret irregularis. Quod autem talis irregularitas admittenda non sit, vt Couarruias, & alii censem, videtur probabilius, quia in iure nunquam insinuatur, Sacerdotem concubinariū, præterea quod in eo statu ante pœnitentiam actam celebraverit, indigere peculiari dispensatione, sed simpliciter significatur post pœnitentiam peractam posse celebrare: nec distinguitur siue ante celebrauerit, siue non. Nunquam etiam visum est, vt dispensatio huius irregularitatis postuletur, si ergo haec irregularitas non contrahitur, signum est illam suspensionem non fuisse ipso iure latam, sed ab Episcopis ferendam.

Rursus circa aliam differentiam de tali suspensione, an tollatur ipso iure per pœnitentiam, vel necessaria sit absolutione, certe si illa fuisset vera censura, probabilius esset indiguisse absolutione, iuxta generalem doctrinam superioris datam, quia licet aliqua censura feratur, donec quis pœnitent vel resipiscat, non propterea tollitur necessitas absolutionis. Simpliciter vero probabilius est, non esse neces-

sariam talem absolutionem, vel dispensationem. Et media illa via, quam Nauarrus docuit, nobis non placet. Neque ex cap. penult. de Bigamis, colligitur necessitas huius dispensationis in foro conscientia, sed quia Episcopus potest, & debet huiusmodi concubinarios suspendere, & impetrare ab executione ordinis, ideo ad eum spectat talem pœnam relaxare: & ideo in illo textu dicitur posse in illa dispensare, etiam si clericus plures habuerit concubinias, quia victum illud non inducit bigamiam, nec irregularitatem eius. Dicitur autem Episcopus posse dispensare, vel non ferendo illam pœnam: quod fieri potest, diffinitus quando sufficiens pœnitentia & satisfactio præcessit, vel illam latam possit breue tempus auferendo. Denique in tertio puncto differentia constata fortiori, si suspensio illa admittatur, iuxta ius antequam probabilius admitti in solis clericis ordinatis in sacris, quam in inferioribus, ut recte probatum est, & a fortiori constat ex dictis. Quid vero dicendum sit de Episcopis, sequenti sectione dicam. Concludimus ergo præhibitionem, quam habet clericus concubinarius ad non celebrandum, non prouenire ex aliqua censura ecclesiastica, sed ex intrinseca malitia talis status. An vero irregularis sit, vel ratione delicti vel ratione infamiae, infra in materia propria videbimus, nunc enim de propria suspentione solum agimus.

De altera vero præhibitione, qua iniungebatur fidelibus, ne Missas horum concubinariorum audirent, dubitari non potest latam olim fuisse in ordinis ad correctionem & confessionem sic delinquentium, & ad exemplum aliorum, ut dicitur in ca. Verstra, de cohab. cler. & mulier. Hac autem præhibitione non oriebatur ex suspensiōne talium clericorum, sed fuit speciali præcepto imposita: nunc autem præceptum illud non obligat, donec talis clericus sit pœnitentiam nominatim declaratus de talicrime, iuxta Extrauagantem, Adeuitandam, ut tergo in tomo 3. disputat, 18. sect. i. & disputat, 88. sect. vltima.

Suspensio clerici propter vitium contra naturam, at sit latam ipso iure.

D Tertiū casus suspensionis ipso iure assignari solet propter vitium Sodomitæ. Quem casum tractat Couarruias in Clement. Sifurio, p. 1. §. 1. Causa numero 6. referente plures Canonistas dicentes, suspensionem contrahi propter hoc vitium, etiam occulūtū sit, adeo, ut irregularis sit, qui post illud peccatum etiam occultissime communī celebrat ante absolutionem à suspensione; & cum eo sic irregulari nullum nisi pontificem dispensare posse. Quia opinione fatur Couarruias ex iuri rigore probari non posse, etiam ob criminis atrocitatem, & tot Doctorum autoritatem defendendam esse. Qui tamen in confirmationem eius assert, ca. vlt. de tempor. ordin. & cap. Nisi cum pridem. §. 1. de Renunciatione: Sed de primo iam ostensum est, nihil probare. In alio vero textu, verific. Propter conscientię, solum supponitur, aliqua esse crimina, quæ licet occulta sint, officiū executionem impediunt etiam post peractam pœnitentiam: de hoc tamen in particulari non fit mentio. Potes tamen inde sumi argumentum, quia, si aliquod vitium impedit executionem ordinis, ergo maxime hoc. Patet consequentia, quia est grauissimum, & maxime indecens ad diuinum officium exercendum. Afferriri item potest capit. vii clericorum, de Vita & honest. cleric. vbi de hoc vitio in specie est sermo cum dicitur, Maxime illo propter quod venit ira Dei in filios dissidentia: & infra subditur, si quia hac de causa suspensus, &c. Veruntamen parum etiam probat, tum quia generaliter loquitur de vitio incontinentia, etiam mihi de illo maxime, tum etiam, quia prius dicitur ut peccantes punian-

tur,

tur, & postea subditur, si quis autem saepe fessus, vtique per iudicem sic punitus: non ergo inde colligitur suspensio ipso iure.

^{18.} <sup>1. Sententia.
Nauar.</sup> Estergo secunda sententia affirmans propter hoc vitium incurri suspensionem, si est publicum, non vero si occultum. Prior pars tribuitur Nauarro cap. 17. num. 248. & 249. Sed ille loquitur solum de irregularitate, quia propter quodlibet enorme crimen publicum incurritur, de qua infra. Posset tamen haec pars confirmari ex easu praecedenti, si verum esset concubinarium publicum esse suspensionem. Sed & antecedens falsum est, & consequentia à simili in hac materia infirma. Alia ergo pars de hoc crimine occulto probatur, quia nec regularitas, nec suspensio intenitur in iure lata ratione illius. Neque refert, quod tale crimen sit grauius, & detestabilius quam multa alia, propter quae suspensio ipso iure lata est, quia in legibus penali bus argumentum à simili vel à fortiori non est efficax: nam propter quā quod sufficit voluntatem legislatoris esse limitatā, quacunque ratione motus fuerit, & non plus operari, quam velit: sapere possunt esse plures rationes grauius puniendo ipso iure leuius peccatum, quam maius, vel quia frequenter, vel quia magis nocuum, &c. Multa item alia, quae Nauarr supra de regularitate accumulat, efficacia sunt, & mihi videntur idem de suspensione convincere.

Quapropter esse potest terra opinio negans simpliciter propter hoc vitium incurri ipso iure suspensionem, si occultum publicum sit, si occultum. Et de occulto quidem efficaciter id probatum est, videntur tamen eadem rationes procedere de publico, quia de viro quoque verum est illud principium, quod propter nullum delictum incurritur ipso facto suspensio, nisi in casibus à iure expressis, quia cū ius ipsum ferre debeat talem suspensionem, necesse est ut talis causus in iure exprimatur, vel in specie talis delicti, vel saltem in genere sub aliqua communitate. At vero nullo ex his modis in iure fertur suspensio ipso facto incurrenda propter hoc peccatum etiam publicum: non enim fertur specificē, & sub proprio nomine, vt etiam dicti auctores resūt, id eoque nullum textū affuerint, qui hoc modo eorum sententiam probet. Neque etiam lata est hæc suspensio sub aliqua generali, & vniuersali ratione, quæ hoc vitium comprehendat: quia nec etiam hoc modo aliquis textus adducitur, qui hoc probet. Nam capitulum de tempore ad summum probat suspensionem ferendam, non vero ipso iure latam, & supra ostendit. Nec denique talis suspensio censi potest in iure lata in aliquo simili vel in inferiori virtut, quia, vt dixi, pena nunquam fertur in iure hoc modo. Vnde, quia ratione in hoc crimen occulto ille modulus non est sufficiens, neque ex eo sumitum argumentum efficax, vt dicunt est, eadem ratione, neque in publico, est enim seruanda eadem proporcio, eo vel maxime, quod neque contra concubinarium publicum satius probatur hac suspensio, ipso iure lata: ergo multo minus potest inde, quasi mediate & remore argumentum sumit ad aliud vitium.

^{20.} <sup>lare anti-
qua nō im-
ponit hoc
sufficiat
propter hoc
timetur etia
publicum.
Lia X.</sup> Quocirca, stando in puro rigore antiqui juris, non video sufficiens fundamentum ad assertendum propter hoc crimen sive publicum, sive occultum, incurri suspensionem ipso iure: neque sola assertio multorum autorum etiam grauius ad id probandum sufficit, nisi ius afferaat, quod talem penam statuat, cum ipsi eam imponere non valent. Vnde Leo X. in sua constitutione 11. quam in reformatiōnem Curie edidit anno 1515. de hoc vitio solum dicit, vt laicus, vel clericus de illo coniūctus, pénis per sacros Canones, aut ius ciuilis respectivē impositus puniatur. Quod veluti declarans Pius V. in sua constitutione 5. solum dixit. Si clericus fuerit omib[us] ordinib[us] degradatus simili pena subjiciatur, id est, curia seculari p[ro]p[ri]e tenuerit ius tradatur. Visque ad illud ergo tem-

^B A p[ro]p[ri]e non videtur pena aliqua iure ipso lata propter hoc crimen. Postea vero idem Pius V. sua constitutiōne 70. gratissimam penam ipso factō incurrendam his verbis imponit, Omnes & quoscumque presbyters, & alios clericos seculares, & regulares cuiuscumque gradus & dignitatis tam dirum nefas exercentes omni per constitutum privilegio clericali omnique officio, dignitate, & beneficio ratione ecclesiastico præsentis canonu authoritate priuamus. Quæ p[ro]p[ri]e ultima verba evidenter ostendunt vitium secundum se, & absolute, id est, sive publica notitia, aut infamia notatum sit, sive non: quia lex, quæ per se ipsam penam infert, factum solum requirit ut operetur, non vero altam famam vel notitiam, nisi ipsa met[us] se limitet ad talem easum, quod in prædicta constitutione non sit. Est præterea constitutio illa, & pena vniuersalissima quoad personas clericorum, nam de laicis nulla ibi mentio fit, ut ex eius tenore constat. Vnde licet alias declaratum sit in iure, Hanc etiā ut Episcopi & superiores sub generali lege ferente penam insuffensionem, vel interdictum, non comprehendantur: sub hac nihilominus comprehendendi videntur, vel propter illa verba cuiuscumque gradus & dignitatis, vel melius & certius, quia illa pena non est suspensio, sed irregularitas, vel certe, ut recte notat Nauarrus supra, est depositio verbalis ipso iure lata: quod ratum est, & vix in uno velatio loco in iure reperitur, ut supra dixi, neque ab alio quam à Summo Pontifice per potestatem supremam fieri potuisse, iuxta ea quæ superius de depositione tractauimus. An vero non obstante illorum verborum rigore necessaria sit sententia declaratoria criminis, ut in conscientia pena illa obliget, ex generalibus principiis de lege penali petendum est.

C At vero quod vitium & peccatum pro quo illa pena imponitur, nonnulla obseruanda sunt quantum ad forum conscientiae spectat. Primum, vt in-

curatur illa ponit, necessarium esse, ut peccatum il-

lud contra naturam sit in sua specie consummatur,

ut non sufficiat quilibet pollutio vel in mundi-

circumstancia cu[m] alio, nisi intercedat copula intra vas ordinariū illius delicti, quia in eo consummatur tale delictum, ut cum D. Thoma traditur secunda, secund.

D Thomas question. 154. lex autem puniens aliquod delictum, & præsertim per censuras, vel penas ecclesiasticas

ipso facto impositas, requirit delictum consumma-

tum in ea specie, ut supra probatum est. Præsertim quando lex simpliciter & absolute loquitur de illo delicto, & maxime si addat verba, & exaggerationem aliquam, quæ talenti delicti consummationem declarant, quod in presenti constitutione obseruare licet, quæ sic incipit: Horrendum illud scelus, quo

polluta sedataque ciuitates a tremendo Dei iudicio conslagravit, &c. Deinde non satis est ad contrahendam

ipso facto illam penam semel aut iterum vitium illud committere, sed portaret habere frequenter v-

E sum seu consuetudinem eius, quod etiam notauit Nauarrus ex ponderatione illius participi, exercentes,

quod de industria positum fuisse refert ex testimo-
nio ipiusf[ab]ri Datharii Matthæi Contarenni, &

relatione Gregorij XIII. Ideoque vox illa, exercentes,

in proprio rigore sumenda est: in quo non significat illum, qui semel aut iterum talem actum facit, sed qui frequenter & quasi ex consuetudine ita operatur, ut prudentis arbitrio dici possit, exercens talem

actum.

Denique, his etiam omnibus concurrentibus, dubitat ibi Nauarrus, an constitutio illa quoad hanc

penam in conscientia obliget, non quod ipsa de se non sufficiat obligandum: hoc enim in dubium vertitur potest, quia potestas non deest Summo Pontifici, & intentio eius hæc fuit, ut ex verbis ipsius

legis satis ostenditur, & Pontificem Summum declarasse, idem Nauarrus refert. Sed quod dubitatur,

est, an sit ita recepta ut efficaciter obliget. Quam

questionem sit Nauarrus esse de facto, ad quā iuris-

VII a con-

^{22.} Dubia tri-
plex eno-
datur.

consultus non responderet. Sed tria video hic queri posse. Primum, an hæc lex in conscientia obliget reos occultos præcipue ad exequendum in se has penas priusquam per sententiam declarentur. Et sic probabile censeo non obligare , siue quia ipsa in particulari non est ita recepta , siue ex principiis generalibus de lege pœnali, de quibus alias. Secundum est, an Iudices teneantur vii hac legi ad damnandos reos: & ita omnino affirmandum est, nam est iustissima & receptam exteriori foro , ut Nauarri faretur. Tertium est, an rei per sententiam declarati teneantur in conscientia ad illas penas. Et ita etiam affirmandum censeo, quia hæc ad minimum est vis legis sic impotens pœnam, nec potest dici non receptum,cum Iudices illam obseruent.

Alia suspensio ob vitium simoniae expenditur.

^{23.} **V**artus casus est de vicio Simoniæ à clero commisso, cui suspensiō ipso iure annexa est. Quoniam vero simoniæ virtus multiplex est iuxta varias eius materias, duo sunt præcipua capita distingueda propter quæ hæc censura imposita est. Vnum est de simonia commissa in ordinibus sacris: aliud de simonia circa beneficia ecclæstica. Circa primum tres personæ sunt distinguendæ, quæ possunt simoniaca labi infici in ordinum collatione, scilicet conferens persimoniā, seu propter pecuniā, præsentans alterum vi ordinetur. Et ipsi qui ordinantur: de his enim omnibus fit metitio in cap. penult. de Simonia: & ibi omnes factæ ipsa ful-

¶ vlt. de penduntur, vt videbimus, de illis ergo sigillatim di-
Simonia. sturi sumus. Nec vero nunc est à nobis explican-
sum quando in huiusmodi ordinatione virium si-

Simonia de simonia, sed supponendum est simoniam in hoc
quid. genere committi, quando ex pacto, & per modum

emptionis & venditionis aliquis dat, vel recipit pecuniam, vel aliquid pecunia æstimabile, ut ordines conferat, vel recipiat. Hæc enim est essentia huius

vitijs simoniæ, nam si aliquid ex consuetudine detur,
vel eleemosynæ non committitur simonia, vt docet
D. Thom. 22. quæ. 100. art. 2. ad 4. Vnde necessarium

est, ut formale, vel virtuale pactum antecedat, &

realis ordinatio subsequatur, quia hac suspicio non contrahitur nisi per actum exteriorem consummatum, ut sapientia de his censuris in superioribus dictum est; & quantum ad presentem easum spectat, magis in sequentibus explicabitur. Quanquam in hoc seruandum est nouum ius Concilii Tridentini, sess. 21. c. 1. de Reformat, ibi omni consuetudine revocata collatoribus ordinum precipit, nihil accipere quocumque praetextum, Sub pena, (inquit) a iure statutis ipsi facto incurriendo. Sed non opinor violationem huius decreti esse proprie simoniam, sed iniustitiam, vel inobedientiam, vt in alio opere, Deo dante dicimus, quare nec pena haec, de qua agimus propterea incurritur, quia solum propter simoniae vitium fertur.

^{24.} Circa personam ergo, quæ ordines confert per
Deconferē. simoniam, dubium non est, quin propter tale pec-
catum aliquam suspensionem in se facto, incurrit;

et ordinis cunctum antiquam suspensioem ipsi facta incurrat, per simonia quæ vero & quanta sit illa suspensio, controversum quam susp. est. Quidam autem sic conferentem manere suspensum. Cum à collatione omnium ordinarum, imo simplici

incursus. tum a collatione omnium ordinum, imo impliciter ab officio & beneficio. Alij aiunt, tantum manere suspensum à collatione illius ordinis, in quo confredo simoniam commisit. Rursus aiunt quidam, illum manere perpetuo suspensum, donec cum illo dispensetur alij solum per triennium. Sed distingue oportet propriam censuram suspensio-
nis à censura excommunicationis, & à suspensione illa, qua veluti materialiter in excommunicatione includitur. Verum estenim propter hoc peccatum

A manere collatorem excommunicatum ipso facto
iuxta Extraugant. 2. Pauli Secundi de Simonia:
vnde fit ratione excommunicationis manere sus-
pensum ab omni officio & beneficio, idque non ad
definitum tempus, sed donec absoluatur à Roma-
no Pontifice; vel alio habente ab illo facultatem,
quia haec excommunicatione illi reseruata est, de qua
excommunicatione supra suo loco dictum est. O-
missa ergo excommunicatione de propria suspensio
dicendum est, huiusmodi collatorem manere
ipso iure suspensum non tantum à collatione ordinis,
quem simoniae comulit, sed simpliciter à col-
latione ordinum. Ita enim habetur in cap. penul. de
Simonia, vbi de suscipiente ordines dicitur manere
B suspensum ab ordinibus suscepisse de conferente vero
dicitur, manere suspensum à collatione ordinum: ergo
evidenter intelligitur, non à collatione illius ordinis
tantum sed omnium: præter hoc vero non sus-
penditur ab alio officio, vel beneficio, neque ibi, ne-
que alibi.

De durance vero illius suspensionis difficultas est, quia verba illius textus sī habent: Ordinator a ^{Quoniam} collatione; pra^{et}antator vero ab executione ordinām per ^{dūcuntur} triennium, &c. vbi obscurum est: an illa particula per ^{ſolitam} triennium, cum utraque persona, vel folum cum proxima, quæ praeceſſit, conſtruenda ſi: nam in uno ſenſu hæc ſuſpensiō collatoris eſt abſoluta & ſine limitatione temporis; in alio vero eſt triennalis. Prior ergo ſenſus videtur veriſimiliſi ex ipſo contextu, quia determinatio ſolū determinat ea, quæ proxime praeceſſunt. Sed oppofitum verius eſt ex mente Gloſſe ibi, & interpretum: & patet ex ipſo contextu, nam tota illa clauſula ſuſpensiō eſt, & ideo determinatio illa additur tanquam communis utrique perſonæ, ſcilicet conſeruenti, & præſentanti, nam de terciis ſciliſet de reperiēnte alia determinatio additur, ſciliſet, donec diſpenſationem obiungat. Itaque ex vi illius textus, & in caſu eius dicendum eſt, ſuſpensionem illam eſſe triennalem.

Nihilominus tamen Canonistæ communiter dicunt, quando simonia est perfecta & consummata per receptionem pretii, aut rei æquivalentis, ordinatore manere perpetuo suspensum. In eo vero quod suspensio fuit per triennium, quia simonia fuit per triennium, dicitur sibi, quia collectio precii

non sunt propria, nec perfecta , quia contra presb.^{m.}
non interuenit, sed sola remissio cuiusdam obliga-
tionis notandum existentis , sed prætensiæ: vnde po-
tius fuit conseruare se indemnam , aut collere im-
portunam vexationem, quam aliquid recipere. Ita
sentientia Glossa, Innocent. Abbas, & alii in cap. vi.
tim. de Simonia, quos Syvester sequitur. ver. Suf-
ficio. quæst. 7. Iuxta hanc ergo opinionem sub dis-
iunctione respondendum erit , nam si simonia fuit
impropria , suspensio erit triennialis per illum tex-
tum, si propria , erit perpetua. Et hæc posterior pars
potissimum probari solet ex capit. Per tuas 2. eodem
Cap. 7o

E Insinuatum codem titulo sed ibi nec sermo est de cap*inf.*

collatione ordinis, sed beneficii, neque est sermo
de conferente: sed de ipso intruso in beneficio: nec
poena suspensionis ponitur, sed priuationis beneficii
periudicem facienda. Citatur etiam capit. Debet C. lat
præterim in illis verbis, *Si manifestum est promissa
recepisse ab altaris ministerio sans perpetuo deponendi.* Sed
ibi non est sermo de simonia commissa in ordinazione,
sed in electione ad Episcopatum: & ut ex
ipsis verbis patet, nec imponitur poena suspensionis
ipso iure, sed poena depositionis per iudicem ferent
da. Citatur præterea cap. *Si quis Episcopus 1. quæst. C. Sigill
ex Concilio Calced. cap. 2. vbi de ho ordinatorie 1. q. 1.
dicitur, propri gradus periculo subiacere.* Sed per illa
verba, si recte expendantur, nulla ponat ipso iure
imponitur, nam illa solum excommunicatio quedam
qua per iudicem mandanda executioni. Unde ibi

non designatur tempus; neque etiam dicitur ut illa
peccata sit perpetua, sed videtur iudicis arbitrio re-
linqui.

^{27.} Propter hanc igitur, dicendum videtur quantum-
uis perfecta sit simonia in collatione ordinum com-
misa, ipso iure tantum incurri propter illam tri-
^{Ecclesiasticus} enalem suspensionem, iuxta dicta penitentia.
litterarum. Quod fine causa expōnitur de impropria simonia: Nam
est aliud quod premium ibi collatum non fuerit, ipsa
promissio, seu obligatio erat res prae*estimabilis*, & consequenter ad simoniam sufficiens. Addes,
quod, si ex illo iure non habemus quam suspensionem
incurrit collator ordinum per simoniā propria-
& rigorosam, ex nullo alio habetur: non so-
lum quantum ad durationem, vt ostensum est, sed
neque etiam quantum ad speciem suspensionis, vt
ex dictis circa praedicta iura, quia in contrarium ci-
tantur, facile constat. Vnde liberum erit vnicuique
dicere huiusmodi collatore manere suspensionem
ab officio & beneficio, &c. Deniq*s*i propter imper-
fectionem simonia suspensionis collatoris temporalis
effecta est, cur non etiam suspensionis eius, qui ordines
suscep*t*; non ergo id factum est, quia illa non fuit
propria simonia, sed quia auctōri canonis visum est
conferenti ordines non maiorem peccātū impone-
re quoad duationem, vel propter persona digni-
tatem, vel certe quia eius suspensio aliunde, scilicet
in visu, quo priuat, grauiore esse videtur. Igitur cōfe-
rēns simoniace ordines, per triennium tantum ipso
iure manerunt suspens*u*s, vnde illo transacto, si aliunde
ab excommunicatione absolutus sit, absque alia
dispensatione vel absolutione ordines poterit con-
ferr*u*. Neque oportet distinguere quoad hoc inter
occultum, & publicum simoniacum, nisi vt inse-
quenti puncto dicatur.

^{18.} Illud denique est in hac suspensione consideran-
dum, eam prīcipū ad Episcopos pertinere, nam
episcop*s*, sed in prīenti satis expresso nominantur sub ratione
confertuum ordines: nec enim necesse est, sub
proprio nomine dignitatis Episcopalis vel superio-
ris exprimantur; cum ex munere vel officio Epis-
coporum proprio, cuiusmodi est ordines conferre,
designantur. Nec refert quod nonnulli Abbates or-
dines conferant, nam illud est ex priuilegio, & quasi
secundum quid, & ideo simpliciter per collatores
ordinum Episcopi intelliguntur, quamvis non soli
illi, sed etiam Abbates, & quicunque alii, qui ex pri-
uilegio minores ordines conferunt, eandem peccātū
incurrunt, si per simoniā id faciant: nam lex ge-
neralis est, & à fortiori hos inferiores cōprehendit.

^{19.} Circa alteram personam, scilicet eius qui pr̄sen-
tareat alium persimoniā, nihil noui notandum oe-
curreit, nam eius peccātū & suspensiō satis clara est in
persimoniā. Suspenditur enim ab
executione ordinum, omnium scilicet quos habu-
erit, hanc enim vim habet illa absolute & indefini-
tūlūtū: illa vero suspensiō tantum est triennalis,
vt in eodem textu haberur. Neque oportet hoc clini-
mitate ad simoniā impropriam, quia in omni simoniā
locum habet, vt dictum est in superiori pun-
ctō: est enim quoad hoc eadem ratio. Neque etiam
distinguere oportet de simoniā publica, & vel occulta,
vt alii facint, dicentes, in simoniā occulta sus-
pensionem esse triennalem, in publica vero per-
petuā: quod idem dicitur de collatore, vt ex Holté-
se, Innocent. & Archidiac. refert Panormitan, su-
per eundem textum. Qui tamen eorum sententiam
non approbat, & merito: quia textus absolute lo-
quitur: & vbi lex non distinguit, nos non debemus
sine alia lege, vel ratione cogente distingue. Hic
autem cum simus in materia peccati, & quæ ex vo-
luntate legislatoris pendent, nulla ratio per sumpta
cogere potest, vt per se notum est. Neque etiam
inuenitur aliud ius, in quo hæc suspensiō per-
petua imponatur proper hoc crimen publicum.

Fr. Suarez tom. 5.

A Quod quidem de conferente ex dictis in superiori
puncto facili patet: de peccata vero presentantis fe-
rè nullo alio loco mentio fit, præter illud, quod ge-
neratim sub nomine *m. d. art.* statuitur in cap. Si
qua Episcopus, i. q. his verbis: Si quis vero mediator iam
cupidus, & nefandi desiderat, vel accentu exiterit, & ipse
quidem Clericus fuerit, proprio gradu decidat: si vero lai-
cus, aut Monachus, analhematizetur. Iam vero supra
expōnitur simili per hæc verba non imponi peccā-
tū ipso iure, sed comminari peccātū à iudice in-
ferendam, quam eis peccātū depositionis exponit
ibi Turrecremata cum aliis, & D. Thom. 2. q. 100.
art. vlt. & est probabilis expositio, & consentanea
verbis, quamvis etiam possint illa verba generalius
intelligi, vt supra insinuauimus, vel nomen ipsum
depositionis potest etiam late sumi, prout interdum
accipit pro suspenſione. Si vero intelligatur de
propria peccata depositionis, dicendum est illam o-
culum habuisse locum, quando suspensiō ipso iure non
erat imposta: nunc autem cum non debat idem
delictum bis puniri, postquam aliquis suspensiōnem
latam à iure sustinuit, non debet iterum deponi, nisi
fortasse suspensiōnem sibi impositam non seruasse
conuincatur.

³⁰ Alii vero aliter distinguunt de simoniaco publi-
co, & occulto, dicentes, occultum simoniacum in finibus ex-
hoc casu manere suspensionem quoad se, non vero ponit.
quoad alios: si vero sit publicus, esse vitroque modo
suspensiō, scilicet quoad se & quoad alios. Ita lo-
quitur de conferente, & mediatore. D. Thom. art.
vlt ad i. & z. item Raimund. quem refert, & sequit
ur Turrecremata d.c. S. quis Episcopus. Sed hoc in pri-
mis non est ita accipiendum; vt per suspensiōnem
quoad se intelligatur solū peccatum mortale: nā
hi simoniaci licet occulti sint, veram peccātū sus-
pensiōnēs incurrit: quia in d.c. vlt. absolute fertur
ipso iure proper hoc crimen, & ita comprehendit
etiam occultum, iuxta dicta supra sect. i. Dicetur ergo
hic non suspensiō quoad alios, vel quia non te-
nenetur vitare illos se prodendo: vel quia alii non te-
nenetur vitare ipsum, vel omnino si eius defectum
ignorent, vel saltē publice secundum ius antiquū:
hodie vero omnino non tenentur propter Extrana.
Ad eundam.

Superef*z* dicendum de tercia persona, scilicet de ^{31.} *De suscep-*
illo, qui ordines suscep*t* per simoniā, de quo etiā *De suscep-*
tertum est manere suspensiō ipso iure, vt D. Thom.
docet dicit. solut. ad i. Angel. Sylvest. & ali. Summi-
monum. *ste* verb *Simona*: Couarr. supr. & quos refert. Ci-
tat autem Couarruias ad hoc probandum. *Pra-*
Angelus. *Sylvest.* *Couarr.*
ter, §. Verum, z. dist. de quo iani vidimus nullum sus-
pensiōnem ipso iure continere. Citat etiam cap. Eos,
81. d. vbi non est sermo de vitiō simoniā. Afferat præ-
terea c. Repunitur, z. q. 1. vbi non censura suspensiō-
nis, sed anathematis feruntur ipso iure huiusmodi
Cop. Rep-
simoniaci, & si confentur iuscep*t*, dicitur, honoris
runtur, i. graduprimitur, & monasterio sub perenni penitentia re-
quest*z*
trudantur. Denique citatur cap. Tanta, de Simoniā,
vbi non agitur de peccata ipso iure incurrēda; sed de
his, qui possunt admitti ad accusandum simoniacū,
vbi ab ordine (inquit) male accipio removentur. Quæ ver-
ba factum hominis potius, quam legis significant:
alii ergo iuribus probandum hoc est, quæ statim
afferaunt.

Dissentient item auctores in explicanda quali-
tate huius suspensiōnis, & vt Couarruias, & Syl-
vester referunt, communior opinio est, incurre ne suspenda
suspensiōnem absolam omnium ordinum, quos rur sic reci-
habuerit. Aliis vero magis placet tantum incurre ne
suspensiōnem ordinis simoniace suscep*t*. Dicen-
dum tamen est breuiter iuxta antiqua Decretalium
iura, tantum incurre suspensiōnem ab ordine sic
suscep*t*. Ita videtur loqui D. Thomas supra, & fu-
miture ex c. Perutas, 3. de Simoniā, vbi de quadam,
tus, 3. de qui subdiaconatum simoniace suscep*t*, dicitur: *Simoniā*.

Vu 3 Nisi

Nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum, nec ad superiores ascendere, nec in suscep^tto debes ordinem ministrare. Dicetur fortasse, ibi non dicit in ordine sic suscep^tto, sed simpliciter in ordine suscep^tto: ergo in nullo suscep^tto potest ministrare: manet ergo suspensus ab omnibus. Respondetur, nimis rigorosam esse interpretationem hanc: nam illa particula indefinita ab ordine, recte determinatur iuxta subiectam materiam. Cum ergo ibi sit sermo de ordine illicite suscep^tto, de illo recte intelligitur illa pœna: quod satis etiam declarat illa particula, ab ordine suscep^tto: refertur enim ad præcedentem narrationem. Denique cum haec intelligentia si satis accommodata, & legitima, in materia odiosa præferenda est. Clarissime tamen hoc probat cap. penit. eiusdem tituli, ubi de præsentante aliquem ad ordines simoniæ dicuntur, per triennium fore suspensionum ab executione ordinum: de ipso vero ordinato immediate subiunguntur, ab ordine suscep^tto. &c. Loquitur ergo tantum de ordine simoniæ suspensi: alias dixisset ab executione ordinum, sicut de presentatore proxime dixerat.

At vero secundum nouum ius Pauli II. in Extra*Quiduxit a. de Simonia, inter communes satis probabile sus nouum est, hanc pœnam fuisse actam, ita ut qui vnum or. Extra*a. 2. dinem simoniæ suscipit, ab omnibus, quos habet, de Simonia. suspensus maneat: verba enim illius sunt; Apostolica authoritate declaramus, ut omnes illi, qui simoniæ ordinati fuerint, a sacerdotiis sint ordinum executione suspensi.**

Et similis constitutio Martini V. & sub eisdem fere

*Concilium verbis habetur in Concilio Constantiensi, sess. 43. Constanti enfe*ibi ergo locutio pluralis, & absoluta, & relatiuum illud sacerdotiis, absque illa mentione susceptorum ordinum, indicant satis, sermonem esse de omnibus ordinibus. Illa item verba, Apostolica authoritate declaramus, etiam significant aliquid noui ibi statui: at vero si tantum inferretur suspensio ab ordine suscep^tto, non esset illud nouum, sed antiquum. Non nego tamen, etiam textum illum posse probabilitatem intelligi iuxta antiqua iura: sepe enim Pontifices, quamvis nouum non statuant, sed renouent, & confirmant antiquum, Apostolica authoritate loquuntur, sequente facere declarant. Nomen autem illud pluale à sacerdotiis ordinur, &c. responderet plurali locutioni, quæ proxime præcesserat de omnibus, qui simoniæ ordinati fuerant: Unde non oportet intelligere, vt singuli maneat suspensus a suis ordinibus, sed a commiendo singula singulis, ita ut omnes, quasi collectiue maneat suspensus a suis ordinibus, vniquisque tamen ab illo ordine, quem sumos, ac suscep^tto. Quæ inter pretatio, si viris doctis probaretur, non esset contenenda. Quia vero contraria opinio etiam secundum ius antiquum communior est, & prior interpretatio videtur magis plana & sincera, ideo securiorem opinionem partem illam.**

De suspensione eius, qui à simoniaco Episcopo, liceat non simoniace ordinem recipit.

*A*ddendum præterea est, & suspensionem etiam incurri accipiendo ordines ab Episcopo simoniaco sunt enim hæc duo distincta, accipere à simoniaco, & accipere simoniace, nam hoc posterius committitur, quando ipsa ordinatio per simoniæ fit: illud vero prius, quando Episcopus ordinans alias supponit simoniacus, licet in tali ordinacione hoc vitium non misceatur: hi ergo duotituli separari possunt; & si interdum coniungantur, accidentarium est. Recipere ergo ordines simoniace, per se est delictum simoniæ, etiam in ordinato, nisi intercedat ignorans, & idea mirum non est, si præterea suspendatur: recipere autem à simoniaco, non tamen simoniace, per se non pertinet ad vitium simoniæ, & nihilominus in illius vitii detestationem suspenditur is, qui à tali ministro ordi-

natus accipit, & si qui à simoniaci, i.q. i.ibi. Eorum ordinacionem utram esse decernimus, scilicet quod vium suum simoniæ ordinis conferendum, ut sacerdotem expositum est. Ipse i.q.i. vero ordinans propter hoc crimen deponendus dicitur in c. De cetero, i.q.i. Et ultra hoc si suspensus, Ca. 14. vel excommunicatus supponatur, ratione simoniæ irregularis fieri, sūcta principia supra posita.

Additur vero in dicto cap. Si qui, hanc suspensionem non incurrat ab ordinato, nisi ordinatus volat, Bonifacij ordinatus non inv. ordi. tari participet in temeritate ordinatis: nam si bona fide ordinetur ignorans simoniæ eius, non suspenditur, quod expresse etiam habetur in c. Per tuas z. de Simonia. Loquitur autem hæc cura de ignorantia facti, & ideo Sylvest. verb. *Suspensi. quæst. 7.* ad illam limitandam censuit: quia ignorantiæ iuria (inquit) non excusat. Sed in hoc iam superioribus diximus, licet in foro exteriori ignorantia iuri regulariter non presumatur probabilis, nec sufficiens ad excusandum: tamen reuera posse esse inexcusabilem, & excusare à culpa: in præsenti ergo si talis sit, etiam excusabit à suspensiōne propter rationem quam. Deinde addit Sylvestr. etiam quando intercessit ignorantiæ facti, si quis postea audiat suum ordinatorem fuisse simoniacum, ita ut illi saltet dubium, vel scrupulum generet, posse quidem in suscep^tto ordine ministrare, non tamen ultra ascende^re, le^r ordinari ab eodem, donec scrupulum deponeat: quod si certo intellexit illum fuisse simoniacum, non posse etiam in suscep^tto ordinem ministrare, donec per Papam dispensetur, iuxta Glossam i. in dict. c. Si qui à simoniaci, ex illis verbis eiusdem textus: T. solum ordinationem misericorditer sustinemus: quævidentur dispensatoriz. Sed hac climitatio falsa est, quia ille sic ordinatus a principio non contrahit suspensionem: ergo nec postea illam contrahit propter superuenientem scientiam. Antecedens patet ex^r exemplo textu: nam solus ille manet suspensus, qui scientia simoniaci ordines suscipit: ergo qui ignoranter, & bona fide id facit, non contrahit illam. Prima vero consequentia probatur: quia sola scientia non sufficit ad suspensionem inducendam, quia non est aliqua culpa.

Alius limitare hoc videtur D. Thom. a. 2. q. 106. art. vlt. ad 2. vbi ait, duobus modis posse Episcopum esse simoniacum: primo in ordinatione, seu confectione sua: quia nimur per simoniacum illam adepimus est: secundo per alia peccata simoniæ, quæ polte coramisit. Quando priori modo est Episcopus suspensus, ait D. Thomas, cum, qui ab illo ordinatur, etiam per ignoratiæ manere suspensus: quia ille Episcopus est suspensus ab executione sui ordinis quoad se, & alios: & ideo non potest conserre alteri executionem ordinis, etiam si alter bona de ordinatur: quia nemo dat quod non habet, sicut in superioribus diximus de illo, qui per ignorantiæ ordinatur ab excommunicato. At vero quando Episcopus alio modo est simoniacus, aut est occulus ait D. Thomas, aut publicus: si fit occulus, licet si suspensus quoad se, non tamen quoad alios: & ideo qui ab illo bona fide ordinatur, non manebit suspensus: si vero fit publicus, est suspensus quoad se, & alios: & ideo nemini potest dare ordinis executionem.

Ad hanc etiam loqui nos posse de simoniaco præcisæ: vt est in tali virtute, vel ut ratione illius aliquam censuram contraxit. Priori modo in hoc ratione puncto consideratur, & hoc præcisæ titulo contrahitur suspensiōne recipiendo ab illo ordinis, sive simoniæ eius fuerit in acquirendo Episcopatu seu consecratione sua, sive in alia materia: quia itarum in hoc distinguntur, nec nobis dant occasionem distinguendi: quia omnem simoniæ, præsertim in Episcopo, detectantur. Eodemque modo admittit indistincte excusationem ignorantiae, & non est nobis restringenda, cum fauores potius ampliandi sunt.

Ex, quam odia. Sic ergo licet simonia Episcopi fuēt in promotione sua, si ignoraretur ab ordinato, non contrahet suspensionem. At si Episcopo simoniaco spectemus, quod ratione illius vitii excommunicatus, vel suspensus est: sic verum est, ordinatum ab illo etiam ignoranter non recipere ab illo ordinis executionem, iuxta superioris dicta: & ita potest intelligi primum membrum primae distinctionis D. Thom. an vero propter alias simonias incurrit Episcopus tales censuras, infra dicemus. Alia vero distinctione de publico, vel occulto, in tantum potest habere locum, in quantum acta à publico ministro ex publico officio non videntur propter occultum crimen, vel impedimentum, ut supra tradidimus. Hoc autem principium etiam applicari potest ad Episcopum occulte per simonianam promotum, habet enim eandem rationem.

Etiuixta haec expedienda est alia dubitatio, quam attigerunt diuini Thomas dicta solut. ad 2. & Glossa in dicto cap. Si qui: An si quis nouerit suum Episcopum esse simoniaeum, ita tamen occultum, vt id probari non possit, ab eo ordinis suscipere valeat absque periculo suspensionis. Aliqui enim dixerunt, illum posse a tali Episcopo ordinis suscipere, praesertim si ab eo precipiatur, aut si non possit ab aliis Episcopo ordinari: ad hanc tamen, eum sic ordinatum non posse in ordinibus sic suscepit ministerare absque dispensatione, quam debet occulte procurare, ne Episcopum de occulto crimen infameret. Sed haec duo non sunt consequenter dicta, ut recte D. Thomas notauit. Nam vel ille peccat recipiendo ordinis a tali Episcopo: & sic nulla ratione debet ab eo ordinis suscipere, aut ei in hoc obdirentur non peccat; & sic non manet suspensus iuxta dicta: & consequenter non indiget dispensatione ad ministrandum in ordine sic suscepito: Alii dixerunt in eo casu non posse subditum recipere ordinis a tali Episcopo, etiam si ille excommunicatione precipiat: quia est res illicita, & prohibita in dicto c. Si qui a simoniae, & cap. De cetero, & Per tuas. Et in hanc partem tandem inclinat Glossa verbo Probat: & ea parte idem tenet diuini Thomas, scilicet, quando talis Episcopus simoniacus promptus est, quia tunc licet sit occultus, est suspensus quoad se & alios: unde illicite operatur ordinando; & non licet communicare cum illo in opere illicito ordinis ab illo recipiendo: ideoque si quis ita ordinetur, manebit suspensus. Quod secus est (ait D. Thomas) quando Episcopus alio quounque modo est simoniacus occultus: potest enim quis licet ab eo suscipere ordinis, etiam si sciat vitium illius nec propterea manebit suspensus, aut indigebit dispensatione: quia talis Episcopus non est suspensus quoad alios, sed quoad se tantum. Sed, vt dixi, iura in hoc nihil distinguuntur: in dicto capitulo. Per tuas verba sunt: Episcopum multo modo sufficit simoniacum: quibus significatur quilibet modum sufficere.

Vnde vtendum potius videtur distinctione data, quod aliud est considerare in Episcopo simoniaco simoniae vitium: aliud vero excommunicationem, vel suspensionem, qualiterat est, propter tale vitium. Priori igitur titulo nemo tenet illum vitium, nisi sit publicus simoniacus, etiam secundum antiqua iura, vt supra dictum est: quod maxime habet nunc verum post Extraug. Ad eiusmodum, vt supra in simili de concubinario dictum est: & ideo licet aliquis sciat tale vitium occultum eius, non tenebitur illum vitiare in suscipiendo ab ipso ordinibus: quare si illos suscipiant, suspensus non erit. At vero posteriori titulo, per se loquendo, & secundum ius antiquum, necessarium erat talem simoniacum etiam occultum vitare ratione censuræ: & idco, per se, etiam loquendo, non poterat quis sciens eius vitium, & censuram, ab eo ordinis suscipere: ideoque illos sic suscipiens, suspensus maneret. Dico autem

aperre loquendo, quia etiam secundum ius antiquum excommunicatus occultus in occultis tantum vi-
tandus erat, non vero in publicis actionibus: & ideo si quis non posset sine gravi incommodo, aut sine publicanota, vel infamia non suscipere ordines a tali Episcopo parato ad dandum, vel potius inducere ad recipiendum: tunc nulla esset culpa ab illo recipere ordines: quia talis communicatio cum illo non erat prohibita, neque erat cooperatio ad actionem viriolum eius: sed erat bene vii mala actione eius. Et consequenter ille sic ordinatus non maneret suspensus eadem ratione, qua de eo, qui ignorerant ordinatur, idem diximus, scilicet quia cum ille sit minister ab ecclesia toleratus, & titulo publi- ci officii ordinis minister, propter occultum de-
fectum non impeditur, quomodo valide solum pu-
blicum ministerium exerceat, etiam quantum ad conferendam ordinis executionem. Vnde si alias recipiens excusat a culpa propriæ articulatum ne-
cessitatis & genus quoddam coactionis, non est cur maneat suspensus. Ad quod etiam sumi potest argumentum ex cap. Constat, i. qu. i. Quod quidem certius nunc est secundum nouium Extravagantis, Adeiuanda: nam quamdiu talis Episcopus de talis criminis publice, & nominatiū declaratus ac denunciatus non est, nemo illum vitare tenetur in ordinis collatione, etiam si priuatim sciat illum esse ob i-
moniam excommunicatum, vel suspensum. An vero iuxta hocius nouum possit quis non solum recipere ordinis a tali Episcopo, ille se offerat; sed etiam illum induceret, & ab illo petere, & consequenter an ille possit dare licet, quando non valet prius absolutionem obtinere iuxta principia generalia superius posita definitum est.

Vlma dubitatio circa hanc partem est de ordi-
nato simonice absque peccato iuridine. quod ipse committat, incurratne hanc suspensionem, vt g. si ipso ignorante eius amicus per simoniā ab eo ipso obtineat, vt ordinis ei conferat. Non enim desunt qui dicant, huiusmodi sic ordinatum maneat ipso iure suspensum, etiam si illa ignorantia inculpabilis fuerit. Ita tenet Sylvestris verbo Suspensiō. q. 7. vbi ait, manere solum suspensum ab ordine sic suscepito: in quo distinguit hunc ab eo, qui scienter per simoniā ordinatur: quod tamen discrimen nullo iure probat. Potest tamen probari haec opinio ex c. Per tuas, 3. de Simonia. Vbi de quodam sic ordinato per ignorantiam ait Pontifex: Nisi cum eo fuerit in ordinis dispensatus, nec ad suspensiones acedere, nec in suscepito debet ordine ministrare. Idem adiungi potest cap. Praesentia, i. qu. 5. vbi quidam per ignorantiam ordinatus simoniacus, quia parentes dederunt pecuniam, ipso nesciente, a tali ordinis suscepito suspenditur. Nihilominus dicendum censco, quotiesvis qui ordinatur, non committit simoniā, etiam si ipso ignorantie committatur in sua ordina-
tione, non manere suspensum etiam ab ordine sic suscepito. Ita tenet Nauarr. in Summa, cap. 25. num. 68. citans Belameram, & Cardinalem Alexandri-
num. Et ratio est illa generalis, quia haec suspensiō est pena imposita propter culpm: & ideo cessante culpa etiam per ignorantiam cessat pena, argumēt. cap. Apostoli, & de Clerico excom. minist. ibi: Vos redi-
dui ignorantia probabili excusat, scilicet a quadam penali suspensione. Et facit etiam cap. vi animarum, de Constat. in 6. & cap. Cum cessante, de Appellat. Et in specie confirmatur ex cap. De simoniae, de Simonia, vbi expresse dicitur: Qui ipsi ignorantibus simoniace ordinantur, passunt, quia simoniaci non sunt, in suis ordinibus remanere. Item potest sumi argumentum à simili ex dicto c. Per tuas, 2.

Dices: ordinatus per ignorantiam ab Episcopo simoniaco suspenso, suspensus manet: ergo & in Obiectio-
nem presenti fiet. Respondebit negando consequen-
tiam,

tiam, quia in eo casu non ordinatur quis ab Episcopo iam suspensus, vt ob eam causam non recipiat ab illo ordinis executionem; sed per talem ordinacionem efficitur ordinator suspensus, cum antea non esset: ergo potuit dare executionem ordinis, quam habebat, quamus simul ipse illam perdidit sic ordinando. Vnde cum alias ordinatus, non committat crimen, ob quod priuetur tali executione, non est vnde suspensionem incurrat: secus vero est in superioribus casibus: nam in illis omnibus aut ordinatus criminosis est, aut ordinator suspensus esse supponitur. Ad cap. ergo *Per tuas*, 3. eiusdem tit. dicendum est, illam non fuisse ignorantiam facti, sed iuris: nam vt ex casu textus constat, ipsius ordinandus actum simoniacum efficit, per quem sibi ad ordines suscipiendo viam parauerit; non tam in intellectu in eo facto se aliquid illicitum fecisse, vt ibidem dicitur: qua manifesta est ignorantia iuris. Vnde vtrius dicitur, illam ignorantiam vel re ipsa non fuisse probabilem, & inculpabilem, vel certe non fuisse huiusmodi presumptam; ac propterea illum non fuisse iudicatum immunem à culpa simoniae. Quod verum esse censemus, quoctus ignorantia ipsa etiam si facti, culpabilis fuerit: & hoc probat optime aliud cap. *Præsentium*, ibi, *culpam istam re censit, & coactus committit*. Et à simili sumitur ex dictis cap. *Apostolica*, & *Vt animarum*, quo loquuntur de ignorantia crassa, vel supina, sub qua comprehendunt omnem ignorantiam, qua ad peccandum mortaliter sufficit, vt contra nonnullos modernos in superioribus dixi.

De suspensione ob simoniacam collationem beneficij.

42.
D. Them.

Caietanus.
Soto.

Innocentius.
Abb.
Conarr.

Villadiego.

43.

De cōfere-
re simonia
et beneficium
an sit ipso
iure suspen-
sus.

Circa alteram partem de timoria in collatione beneficiorum commissa, diuus Thomas 2. 2. quæst. 100. artic. vlt. ad i. tam de dante, quam recipiente beneficium simoniace, dicit, si crimen sit occultum, manere suspensum quoad se tantum, si vero sit publicum, esse ipso iure suspensum & quoad se & quoad alios, & idem dicit de mediatore huius simoniae; non tamen declarat, qualis sit illa suspensio, nec quo iure introducta sit. Eam vero sententiam sequuntur ibi Caietanus, & Soto lib. 9. de Iustitia, q. 8. art. 1. ad 1. Nonnulli vero Summista declarant, eum, qui recipit beneficium, manere ipso iure suspensum à tali beneficio. At vero Iunocentius, & Panormitanus, quos refert & sequitur Costruimus in dicta Clementina, *Sifurio*, us. part. 1. §. 1. num. 7. sentiunt, hunc manere suspensum ab ordine, si crimen fuerit publicum: aiunt enim, eum fieri irregularem, si celebret sic suspensus: constat autem, irregularitatem, non incurri propter celebrationem cum suspensione à beneficio tantum, quandoquidem illa suspensio non priuat ordinis executione. Quod etiam tenet Villadiego de Irregularitate, cap. De simoniaca.

Veruntamen, quod sèpe admonui, distinguere oportet propriam suspensionem, vt est censura distincta ab excommunicatione, ab illa, qua in ipsa met excommunicatione includitur. Hoc posteriori modo certum est, huiusmodi simoniacum esse suspensum ab omni officio, beneficio, & ordine; quia excommunicatus est, saltem post Paulum II. & Martinum V. Et hac ratione etiam est verum, simoniacum fieri irregularem, si celebret non absolutus ab hac excommunicatione. At vero loquendo de speciali censura suspensionis, vt hic loquitur, in primis contra conferentem simoniace huiusmodi beneficium nullam reperio suspensionem ipso iure impositam. Et quidem si sit occultus simoniacus, omnes concedunt: nam licet dicant, illum esse suspensum quoad se: non tamen intelligunt de propria censura suspensionis, sed de impedimento, quod secundum assert quodlibet peccatum mortale. Vnde fit, vt ne-

A cessario debeat id intelligi de suspensione à ministerio ordinum, non à collatione beneficiorum: quia peccatum mortale non impedit quominus aliquis nouo peccato posset collatio beneficii fieri: sicut & alii actus iurisdictionis, maxime quando peccatum est occultum, ex quo nullum scandalum potest sequi, vt alibi latius dixi. Quando vero tale peccatum simoniæ publicum est, potest esse nonnullum dubium propter communem sententiam Doctorum: nihilominus tamen etiam tunc non inueniuntur censuram latam aliquo iure. Aut enim dicitur hic simoniacus publicus manere ipso iure suspensus, solum quia peccatum publicum est, & hoc non: sive enim ostendimus, non omnem Clericum publicum peccatorem esse ipsa iure suspensus: vel quia in tali specie, seu genere peccati publicus peccator est. Et de hoc rufus interrogatur, an intelligatur specialiter de tali peccato simoniæ commissio in collatione beneficij: & hoc etiam nulla specialis constitutio talem penam ferens circa hoc delictum inuenitur, aut à dictis auctoribus citatur. An vero intelligatur de quouis peccato simoniæ publico: & ad hoc solum afferuntur illa iuria, quae de concubinariis publicis supra adducta sunt, præsertim cap. *Præter*, §. *Verum*, 32. vbi dicitur, hos non esse admittendos, ad Ecclesiastica ministeria: quod potius significat per Ecclesiasticos Prælatos esse suspendendos, quam ipso iure esse suspensos. Itaque de his qui ad hanc penam idem sentiendum est, quod de publicis concubinariis. Vnde fit, multo certius esse hos non manere suspensos à collatione beneficiorum: nam si quis suspensio contrahitur propter hanc peccata grauiora publica, solum est ab visu ordinis, & sacris ministeriis, vt ex predictis iuribus constat.

Ex quibus, idem dicendum esse de suspicione beneficium per simoniacum, quantum ad suspensionem ab ordine: nam si crimen sit occultum, omnes concedunt non manere suspensum ab ordine, vt patet ex D. Thoma supra, Angelo, verbo *Simonia*, 6. Sylvestro, verbo *Suspensio*: quæst. 7. Quanquam dicunt, tunc manere suspensum quoad se: quod aliqui ita declarant, vt si ante actam penitentiam celebret, maneat irreguläris: post peractam vero penitentiam celebrare possit absque alia dispensatione, & absolutione: veruntamen illud prius nullo iure probant magis de hoc virtute, quam de alii supra tractatis. Similiter si hoc crimen sit publicum, dicunt ita manere Clericum suspensum ab ordine, ut etiam post peractam penitentiam fine dispensatione celebrare non possit. Verum de hoc etiam supra ostendimus non probari ex illis iuribus, quae communia sunt huic virtute cum aliis. Quæ vero de hoc virtute specialiter citantur, minus probant, qualia sunt cap. 1. & 2. quæst. 1. vbi solum dicitur, *hunc corripendum esse*, & à *ancilla* Ecclesiæ limib[us] submoendum, & digno anathematis vinculo percutiendum: & si perseuerans fuerit, perpetua damnatione multandum, quæ omnia nec suspensionem propriam continent, nec penitentiam, sed ferendam. Et similia sunt multa sub titulo *Simonia*, & 1. quæst. 1.

Quantum vero ad suspensionem à beneficio servimo esse potest vel de beneficio per simoniacum comparato, vel de alius, quæ prius legitime habebantur. Quantum ad primum dicendum est, illum non proprio manere suspensum à tali beneficio, sed omnino non acquirere tali beneficium: quia collatio, seu protinus eius omnino nulla fuit, ita Extraagantem Pauli II. & decretum Martini V. supra citata. Ex quo à fortiori fit, vt hic simoniacus suos non faciat fructus talis beneficij: sed eos in conscientia, & sub anima fuz periculo, vt ibidem dicitur, reficiere teneatur. Vbi est obiter aduentendum cum Caietano in Summa, verbo *Excommunicatione*, cap. 72. hoc non solum procedere in beneficis propriis dicitur,

dicitur, quæ conferunt ius ad prouentus ratione officiis; sed etiam in aliis prælatioribus spiritualibus, seu Ecclesiasticis, quæ nullum habent beneficium adiunctorum, ut sunt prælaciones in religiis omnibus: nā etiam qui ad hæc eligitur, vel illa suscipit per simoniam, manet non solum suspensus à tali officio, sed omnino carens illo: nam omnis huismodi electio, & confirmatio irrita esse declaratur in dictis decretis. Quod adeo verum est, ut etiam si per ignorantiam suscipiens beneficium, & bona fide ex parte eius, collatio finionica facta sit, retineri beneficiū non possit, iuxta sacros Canones, ut dicitur in capitulo Sicut tuis, de Simonia, & declaratur, ac limitatur, nisi receptor beneficii non solum non consenserit, sed etiam prius expresse contradixerit. De quo latius alibi: nam hoc ad censuram suspensionis non spectat.

pa ipse raro dispensem. Denique haec procedunt iuxta illud ius antiquum: & de propria suspensione, ut ab excommunicatione distinguitur. Nam iuxta ius nouum Concilii Tridentini sess. 25. capit. 19. de Reformat. huiusmodi Clericus pugnans in duello excommunicatus manet ipso iure, eaque ratione ab officio & beneficio suspensus.

Tandem addi hic potest casus alius ex Concilio Tridentino. sess. 2. cap. 6. de Reformat. matrim. vbi cum pena excommunicationis, & alii contra rapportores ferantur in hęc verba: Raptor, ac omnibus illi auxilium, confitum, & favorem præbentes fini ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces: postea subiungit: Et si Clericis fuerint, de proprio gradu decadunt. Quia verba & depositionem, & suspensionem significare possunt. Et dubium est, an particula illa, ipso iure, costruenda sit cum sola dictatione, seu pena immediata, scilicet excommunicationis, an cum omnibus aliis penis. Sed quidquid hoc sit quoad infamiam, & incapacitatem, de quibus ibi, quoad suspensionem existimo esse ipso iure: quia verba illa, decadunt à proprio gradu, sumpta videtur ex cap. Eos, 36. quas. 2. & ibi ferent am penam significat, ut constat ex cap. De puello, eadem causa, & questione.

SECTIO V.

*Quas suspensiones incurvant ipso iure Episcopi, &
Ecclesiarum Capitula.*

Voniam generalibus suspensionibus
Episcopinon comprehenduntur, id-
eo benuiter annotare oportet, suspen-
siones illas, quæ vel specialiter in illos
solos, vel in eos simul cum aliis, facta
eorum speciali mentione latæ sunt. Prima causa sus-
pensionis Episcopalis est illicita ordinum collatio-
nibus quo' genere plures comprehenduntur species: *Prima sus-*
Vna est de simoniaca collatione, de qua in sectione *pensiō.*
præcedente diximus: propter connexionem mate-
riæ: nam per se huc spectabat. Quamuis interdam
extendatur ad Prælatos inferiores, minores ordines
simoniace conferentes.

Ergo illo casto omisso, suspenditur Episcopus quoties ordinatus propter malam promotionem suspenditur. Sic suspenduntur ipso iure Episcopi qui ordinant ante tempora, seu antelegitimatam etatem, & qui ordinant non fuos sine licentia p*ro*p*ri*a, vel etiam qui ordinant indignum, seu irregularerem, aut illegitimum, aut eum qui publicam penitentiam agit, vel denique qui ordinant illiteratum ut addunt Sylvester & alii. Quæ omnia ex iure antiquo colligi solent. Primum ex capit. vltim. seu Nullus, de Temp. ordinariis 6. vbi per annum unum suspenditur Episcopus a collatione clericalis tonsuræ d^{icitur}, si infanti conferre præsumat clericalem tonsuram: & additur limitatio *Nisi forte religionem intraret.* Quæ exceptio videtur inuolueret repugnariam, quia infantes in præsenti materia intelligi debent, qui septimum saltem etatis annum non attigerant, quos in ea etate repugnat religionem intrare. Dicendum vero est olim solitum fuisse huiusmodi infantes etiam ante illam etatem fuisse huiusmodi offerri, seu dicari; & hoc in eo texu significari maxime si ab illa etate recipiebant religionis habitum, quamvis non statim, nec vsque ad conuenientem etatem professionem emitterent. Tunc enim in fauorem religionis voluit P*ot*ifex, vt in quacunq*e* etate habitum religionis susciperent, posset eis saltem prima tonsura conferri. Excepto ergo illo casu suspenditur Episcopus infanti conferens primam tonsuram, idemque ibidem statuitur de conjugatis cum dupli limitatione nisi religionem irtraue-

rint, vel statuant ad sacros ordines promoueri, eo modo, quo secundum canones fieri potest. Idem statuitur ibi de illiteratis absque vila exceptione. Itaque non permittit ius illud etiam primam consilium conferri homini propterea illiterato; quanquam cum proportione hoc intelligendum sit iuxta illius ordinis, seu initij ordinum exigentiam, seruata constitutione Concilii Tridentini sess. 23. cap. 4. de reformat. Denique eadem suspensio extenditur ibi ad Episcopum sic ordinantem hominem dicentes aliena absque sui superioris licentia. Quae omnia, & species, ac duratio suspensionis satis clara sunt ibi.

^{3.} Solum dubitari potest, an suspensio illa extendenda sit cum proportione ad collationem cuiusdam c. vlt. eunque ordinis factam persona habenti proportionem extenderat nalem defectum. Nam Syluester, & alii Summis, ad collationem ex hoc textu colligunt, manere suspensum Episcopum aliorum pum conferentem quemlibet ordinem habentem a ordinum liquido ex dictis quatuor impedimentis, scilicet defec- tū aetatis, literaturæ, vel quia est non subditus, vel coniugatus. Et idem sentit D. Antoninus 3. p. tit. 28. cap. 4. & indicat Soto in 4. d. 25. quæst. 1. artic. 2. circa finem: & videtur verisimile ex æquali veletia majori ratione: plus enim peccatur seruata proportione conferendo superiorem ordinem indigno vel incapacit eius, quam inferiorem. Unde cum in illo textu solum imponatur, in penam suspensionis collationis prima tonsura, iuxta prædictam sententiam erit hoc proportionaliter intelligendum, vt pro uno quoque ordine sic male collato intelligatur ferri suspensio ab annua collatione illius ordinis, vt in eo in quo quis peccauerit, puniatur, quæ est ratio illius textus. Sed obici potest, quia videtur hæc nimia extensio & amplificatio legis penitentia, in qua vt spè dixi argumentum à simili immo & à maiori seu à fortiori ratione validum non est. Et præsertim est nimis lenientia, augere penam taxatam in legi, propterea quod delictum sit maius, cum proportione ad delictum, cum hoc totum pendat ex voluntate legislatoris, de qua non constat ex sola illa proportione à nobis considerata. Eò vel maxime quod in collatione prima tonsura, laici transferuntur ad ordinem clericalem: unde est velut ianua ad clerum (vt sic dicamus) & ideo in hoc ingressu seu assumptione laicorum ad clericatum voluit Pontifex speciale cautionem adhibere. Quæ ratio non iuuenitur in quacunque alia ordinatione, per quam illi, qui iam clericus est, ad superiorem ordinem in illo statu ascendit: non ergo licet penam illius legis ad alios ordines extendere.

Nihilominus tamen addendum est, in aliis iuribus esse latam penam suspensionis vnius anni contra eos Episcopos, qui male promouent clericos ad gradus superiuscunque ordines. Nam in cap. Eos qui de Tempore ob collationem ordinis in sexto suspenduntur Episcopi, qui ordinantem minorum clericos aliena Parochia nisi de suorum superiorum licentia. Fertur autem cum hac limitatione, si eno. Ca. Eos qui gmento que, sto præsumperit ordinare. Itaque si id faciant bona fide, non incurrit, immo etiam ex ignorantia, vel negligencia culpabili decipi se intant, nisi ignorantia affectata sit, vt in textu dicitur: qualis erit, si probabilitate dubitans licentiam esse subreputiam, nullam vult facere diligentiam. Quod vero additur, vel alio signum quæstio, explicatio, vel amplificatio effi videtur prædictoris particula, scilicet. Duobus enim modis potest Episcopus ordinare clericum quem fecit esse alterius dioecesis; uno modo sine honesto titulo etiam apparente dicitur affectu, & vtens (vt sic dicamus) abolita potestate: & tunc clarum est, maximè incurtere hanc tonsuram. Alio modo potest id facere sub aliquo titulo, v.g. quia vrget aliqua necessitas, nec potest tam citio proprius Episcopus adiri: & præsumitur fine

^A Alio maiori fundamento, quod ratum habebit. In quo casu licet ignorantia facta non intercedat quatum ad hoc quod talis persona est aliena iurisdictionis: tamen interuenit quodammodo ignorantia iuris, quia eo non obstante, existimat in eo causulicum esse illum ordinare: vel etiam potest illa dic ignorantia facta, quantum ad hoc quod creditur esse ibi licentia præsumpta vel tacita. Hoc ergo genus ignorantiae vel tituli colorati non sufficit ad excusandum. Quod intelligendum est, quando maiora fides intercedit, vel ignorantia affectata, quæ illi æquualeat. Hoc enim significat fieri, seu significatum in re morali. Est autem illa suspensio solum per annum; tamen est à collatione omnium ordinum: B hoc enim significat, ut supra vidimus, illalocatio absolute, à collatione ordinum.

Incurriturque hæc pena propter collationem cuiuscunque ordinis ultra primam tonsuram: nam propter hanc non incurritur, vt constat, tum ex alio testu supra tractato in ea. Nullus, tum etiam quia hæc suspenditur, qui ordinaverit clericum: collatio autem primæ tonsuræ, neque est ordinatio clerici, sed laici: collatio autem cuiuscunque alterius ordinis merita etiam minoris supponit clericum, saltem per primam tonsuram: & est ordinatio simpliciter, & ideo sufficit ad hanc penam incurrandam. Nec mirum videtur debet, quod propter unum ordinem sic male collatum inferatur suspensio à collatione omnium ordinum, eo quod videatur talis pena excedere culpam, quia licet secundum quandam extensionem excedat: tamen secundum meritum & proportionem non excedit. Etsque hoc visitatum in iure, ut patet ex cap. Vel non est comp. de Temp. ordin. cum similibus. Atque ita exponit hanc penam Giovan. dicit. cap. 10. qui. Non desunt tamen, qui putent illam penam & inde sinunt locutionem determinandam esse ad materiam, in qua peccatur, id est ad ordinis sic male collatos, artic. cap. Si comprimuntur, delect. Quod sentit Dominicus ibi, quem ali sequuntur. Mihi tamen prior exposicio planior videatur, & conformior his, quæ in superioribus de huiusmodi suspensiōibus generatim diximus. Ad hanc etiam penam confirmandam citari solet cap. Si quis d. 53. vbi punitur Episcopus, quimonachum ordinatim nelicentia sui prælati: tamen ibi non imponitur pena suspensionis, sed cuiusdam excommunicationis his verbis: Ep. cap. 10. qui hoc fecerit, à ceterorum communicatione seculi, ne pl. b. communione contentus sit. Quæ pena nunc non est visitata.

At vero proper alios tres defectus, scilicet literatura, aetatis & coniugii, non inuenio suspensionem ipso iure latam in eum qui ordinis sic confert: loquendo de iure communio. Nam in cap. secund. de Temp. ordin. suspendendus dicitur Episcopus, qui extra tempora ab Ecclesia statuta, ordinis confert: non vero fertur suspensione ipso iure. Et similiter in cap. Vel non est comp. eod. tit. deceperit suspensio ferenda, non lata, in eum, qui ordinat aliquem ante legitimam etatem. Atque eadem lata fuerat in Cœilio. Arelat. 3. cap. 1. iuncto 3. vbi eadem pena extenditur ad eum, qui ordinat irregulariter bigam vivere maritum, aut publicum penitentem. In Cœilio Aurelianensi 3. cap. 6. solum sex mensum suspensione pro huiusmodi delicto imponi præcipiebatur. Et in cap. 7. quod referuntur d. 74. cap. 1. in Episcopum ordinantem in uitium, & reluctantem annua suspensione fertur his verbis, Annuali penitentie subditus, Missa facere non præsumat. Ex quibus suspensionem ipso iure latam colligunt Sylvest. verb. Ord. 3. quæst. 10. Maiol. lib. 4. de irregularit. cap. 10. Qui etiam citat cap. Honoratus. &c. Vbi, d. 74. Sed in priori reprehendit vitium, nihil tamen de pena agitur, in alio vero potius Siritus supponit contrarium, & comminatur suspensionem, si iterum fiat delictum. Denique prius II. qui male promotus sus-

pen-

Sect. V. Desuspensionibus Episcoporum.

515

pendit de ordinatoribus nihil dixit. Et præsercim
ordinantibus illiteratos, vel coniugatos nihil in-
uenio speciahter sancitum. At vero Concilii Trid.
fess. 14. cap. secund. Ipecialiter suspendit per annum
ab exercitio Pontificalium Episcopos titulares, qui
ad aliquem ordinem, vel primam tonsuram pro-
mouent quemipiam, absque eius proprii prælati ex-
presso consensu, aut literis dimissoriis prætextu cu-
jusvis familiaritatis, priuilegi, &c. & in fess. 2. cap.
8. de Reformat. extendit sermonem ad omnes Epis-
copos, eoque suspendit à collatione ordinum per
annum, si non subditum ordinent, nisi eius probi-
tas ac mores Ordinarii sui testimonio commendetur.
Generalius autem & rigorosius Sextus V. in hu-
iustinodi ordinantes suspensionem tulit, sed revoca-
ta est per Clementem VIII. ut supra notauiimus.

In Episcopos prævientes pastorali munere,

Secundo principaliter feruntur plures suspen-
siones in iure in Episcopos propter varios defec-
tus, vel in electionibus, vel in visu iurisdictionis:
vel in administratione rerum Ecclesiæ, vel in aliis
rebus ad pastoralē munus pertinentibus. Primus er-
go casus in hoc ordine sumi solet ab Angelo, & aliis
Summiſis ex cap. vlt. d. 8. vbi præcipitur Episcopo,
vt dum provincialē Concilium cogitur, infra sex
mensis post celebratum Concilium conuocet tota-
ram Diocesim, ut ei promulgentur, quæ in Conci-
lio statuta fuerint. Sed ibi non imponitur pena
suspensionis, sed cuiusdam excommunicationis
duorum mensium, tamen Glosa, quoniam illa tē-
poris determinatio excommunicationi repugnat,
per excommunicationem, suspensionem intelligit.
Et similis textus habetur in cap. Vnico. 10. quæst. 3.
Quæ iura sunt Concilii Tolerani 16. cap. 7. in collec-
tione Loaysæ, vbi hæc pena vocatur excommuni-
catione duorum mensium. Sed quæcumque illa fue-
rit, iam non est in visu etiam in Hispania, vbi Conci-
lium illud coactum est: imo forte nunquam fuit in
Ecclesia universaliter recepta.

Secunda suspensiō sumitur ex cap. Prouida. de E-
lectione in sexto. vbi per annum suspenduntur Epis-
copi, qui non seruante constitutionem quandam
Concilii Lugdunensis, quæ habetur in ca. Quamvis,
eodem tit. per quam prohibetur Episcopis, vel Archi-
episcopis ne in causis spectantibus ad electionem
Episcoporum: postquam ad. Sedem Apostolicam
appellatum est, se intromittant: etiam illi partes ab
appellatione voluntarie recedant, nisi prius facta
diligentia eis constituerit nullam fraudem vel prau-
tatem in tali negotio intercessisse. Et quāvis in dict.
cap. Prouida, non sicut mentio de Episcopis, sed de
iudicibus inferioribus, ad quos via ordinaria taliū
negotiorum cognitio spectat: tamen ex multis circu-
stantiis constat illos iudices esse non posse nisi
Episcopos, vel illis superioribus, scilicet Archiepiscopos,
Patriarchas, &c. Quos omnes hoc loco nomine
Episcoporum comprehendimus. Assumptum pat-
tet, primo quia electio Episcoporum res est grau-
fissima: vnde causa pertinentes ad illam intermaiores
annumerantur, vt dicunt in dict. cap. Quamvis, ergo
ordinaria de illis cognitio non potest nisi ad Epis-
copos pertinere, qui dicuntur inferioris iudices
comparatione Summi Pontificis: post illum vero
sunt superioris. Secundo, quia ibidem dicitur, hoc
iudices cognoscendo de his causis ad confirmandos
& consecrandos electos procedere: at hoc Epis-
coporum munus est. Denique suspensiō, quæ ibi im-
ponitur, solus est ab Episcoporum confirmatione,
ac consecratione: quæ suspensiō in solis Episcopis
locum habet. Vnde est etiam considerandum, hanc
suspensionem non incurri per violationem illius
constitutionis Concilii Lugdunensis, donecad cō-
firmationem talis electionis, & consecrationem sic

A electi procedatur. Vnde, licet Episcopus post appella-
tionem interpositam in tali causa cognoscat præ-
ter formam præscriptam in dicto capit. Quamvis
non incurret hanc suspensionem, donec confirmat
electionem, & consecrat electum, quidquid Ange-
lus, & Sylvester dicant: quia prædict. capit. Prouida,
solum suspendit confirmantes, & consecrantes eol-
dem: non ergo cognoscentes de causa, si ad prædi-
ctos actus non perueniant, sed solum acta in tali
causa erunt irrita, & inania, vt in eodem textu dici-
tur. Nonnullam tamen dubitationem haber, an
si Episcopus confirmet, non tamen consecret, vel
è conuerso, talem suspensionem incurrit: nam ibi
utrumque actus simul & coniunctim videtur postula-
ri. Respondeo probabilem quidem esse hanc par-
tem, nihilominus probabilius videri, quemlibet ex
B illis actibus sufficiat ad suspensionem libi propor-
tionatam incurrendam, id est ab vsu seu exercitio a-
ctus male exerciti, iuxta regulam in eodem textu
positam, vi in eo, in quo peccauerint puniantur.

Tertia suspensiō sumitur ex cap. Hoc consultissimo.
de reb. Eccles. non alien, in sexto. vbi suspenduntur
prælati Ecclesiæ, qui bona immobilia Eccle-
siae sibi commissarum laicis subiiciunt sine con-
sensu Capituli, & speciali licentia Sedis Apostoli-
cae, nisi modo, & in casibus à iure permisis. Nam in
primis contractus irritantur: deinde ipsi pra-
lati ab officio, & ab administratione ipso facto sus-
penduntur, & inferiores clerici à perceptione bene-
ficiorum, quæ in tali Ecclesia obtinent per triennium
suspenduntur, si scientes aliquid contra illam con-
stitutionem tentari, id Superiori non denuncia-
uerint. Quæ suspensiō annumerari poterat eis, quæ
tractata sunt sect. 3. huc tamen reseruata est, quia
est veluti annexa huc casui Episcopali, & non indi-
git alia expositione, nisi quod illi tunc incurre-
rent talis suspensionem, quando & sufficienter
cognoverint delictum, & illud probare potuerint,
& fine magno incommode, seu morali periculo a-
licuius grauius documenti, illud potuerint denun-
ciare iuxta superiori tractata in humili in disp. 20. Sus-
pensiō autem hæc, quæ prælati imponitur, non est
triennialis: sed absoluto fertur, ita vt duret donec
per superiore tollatur. Est autem talis suspensiō
simpliciter ab officio: à beneficio autem non sim-
pliciter, sed solum ab administratione rerum tem-
poralium talis Ecclesiæ sic grauata: ita enim mode-
randam censem illam prænam iuxta materiam sub-
iectam, & regulam illius textus, & aliorum similium.
Dico autem illam non esse suspensionem à benefi-
cio, quia ibi non exprimitur clare, nec implicite cō-
tinetur, iuxta principia superiorius posta.

Dubitari vero hic potest, an soli Episcopi, & su-
periores illis contrahant hanc censuram vel etiam
inferiores prælati participantes iurisdictionem Epi-
scopalem, & habentes Ecclesiæ Capitulares, scilicet
Collegiatas vel regulares sibi commissas. Videntur
enim etiam hic comprehendendi, quia in eos conve-
niunt omnia verba illius textus, qui forte non fi-
ne mysterio vñus est, potius nomine Prælatorum,

quam Episcoporum, vt hos etiam comprehendet. Item,
quia lex illa nō minus erat necessaria his præ-
lati quam Episcopis. In contrarium vero obiici po-
test, quia si suspensiō illa communis est alii præter
Episcopos: ergo non est propria Episcoporum: er-
go cum in ea non fiat specialis mentio Episcoporum,
non comprehendet illos, iuxta cap. Quia periculum,
de sent. excommunicat. in sexto. Respondetur prior
partem sine dubio esse veram, vi probant prior
resolutions. Ad obiectionem vero in contrarium
respondetur negando sequelam, nam potius Epi-
scopi primario ac per se illa legē comprehenduntur:
inferiores vero prælati quatenus munus Episcopale
participant in administratione suarum Ecclesiæ,
Vnde, licet illa lex alios, qui Episcopi nō sunt,

com-

Comprehendat, non est ex illis generalibus legibus, de quibus loquitur cap. Quia periculum, nam per le Primo, & quasi per antonomasiam est propria Episcoporum, licet communicetur alii quasi per participationem, & analogiam quandam.

II. Quarta suspensio sumitur ex cap. Presenti, de Off. 4. Suspensi. sic ordin. in 6. vbi suspenduntur Episcopi cum aliis contra prae-inferioribus Praelatis, qui sibi usurpat fine iusto titulos oecen tulo bona dignitatum, personatum, prioratum, pates bona vel quarumcumque Ecclesiarum vacantium, & ad vacan. ipsorum curam, seu prouisionem pertinuent. C. Vrsen. Quem calum quantum ad inferiores spectat supra ri, de Officio fect. 3. declarauimus: quantum vero pertinet ad Episcopos, si recte expendantur, non fertur ibi contra eos censura suspensionis, sed interdicti: suspenduntur enim ibi Episcopi ab ingressu Ecclesie docere restituane: suspensio autem ab ingressu Ecclesie ut supra dixi, non est propriam censura suspensionis, sed interdicti. Vnde in cap. Exigit, de Censib. in sexto, ex quo solet alia simili suspensio Episcoporum desumti, non virut Pontifex verbo suspendi, sed interdicti. Agitur enim ibi de non recipiendis in pecunia procreationibus, nec muniberis ab Ecclesiis in visitatoribus, eorumque familiaribus, quae si aliqui receperint, duplum eius quod receperint Ecclesia a qua receperint, infra mensem reddere praescriuntur: & subditur, Aliquin extam Patriarche, archi. pi. copi. Episcopi duplum ipsum ultra predictum tempore sustinere fierentes ingressum Ecclesia sibi tentiant interdictum. Similique pena fertur in Extrauag. vnic de Reb. Eccl. non alien. vbi Episcopus, vel Abbas Ecclesia bona alienans contra illam constitutionem ab ingressu Ecclesie interdictitur quia etiam non est censura suspensionis, sed interdicti. Statim vero subiungitur ibi alia suspensio, quae posset hic distinxit numerari: nam si in illo interdicto per sex menses obdurations animi perseuerauerit ab administratione sua Ecclesia in spiritualibus & temporalibus suspenditur absolute & simpliciter, & absque temporis limitatione.

III. Quinta suspensio sumitur ex Extrauag. 2. Pauli II. Bullario Rom. vbi Episcopus Commissarius, vel delegatus in causa alienationis rerum Ecclesiasticarum, si per gratiam, timorem, aut forde in derisionem Ecclesie viatur potestate sibi commissa, ab executione officij per annum suspenditur, ita vi suspensio abesse ingrat diuinum suspensione durante irregularitatem incurrit, quam solus Papa possit auferre. De qua constitutione diximus si pra agentes de excommunicationibus referuatis Papa, & ibi dicta, hic cum proportione applicanda sunt. Alia vero suspensio, quae sumi potest ex Extrau. Ambito de Reb. Eccl. non alien. & potest hic esse sexta. declarabitur melius infra in materia de Interdicto. Item numerari hic postea alia suspensio lata à Ioanne XXII. in Extrauag. Saluator, de Præbend. tamen quia solum attingit specialē causam Episcopatus Tolosani, illam omittimus, sicut etiam attigi supra tractando de excommunicationibus referuatis. Legitur alia suspensio quadam Pium V. Constitutione sua 58. quæ incipit *Quanta*. Quæ quidem primo fertur in Episcopos: extendunt autem ad quoscunque beneficiorum collatores, sive singulares personæ sint, sive Capitula. Ratio vero incurrendi illam suspensionem est, si admittant resignationes beneficiorum contra formam ibi prescriptam: suspensio vero est à collatione vel institutione beneficii, quæ tali persona conuenit. Quam rem supra etiam attigimus agentes de excommunicationibus Papæ referuatis disp. 22. fct. 5.

IV. *Sexta.* Septima. Ocularia. In Episcopos aliis modis delinquentes.

V. TERTIO feruntur variae suspensiones in Episcopos propter alia delicta. In quo ordine prius possumus sumi ex cap. ii. de Usuris in sexto. vbi Patriarcha

A chæ, Archiepiscopi, & Episcopi ipso facto suspenduntur si domos suas locent, vel sub alio titulo concedant ad fœnus & usuram exercendam hominibus ^{v. fœnus} alienigenis, vel aliis non oriundis de terris ipsorum, tam illicitam negotiationem publice exercentes, vel etiam si eos in terris suis habitate permittant. Circa quam prohibitionem & censuram nonnulla consideranda sunt. Primum est, peccatum illud in cuius odium illa constitutio facta est: esse peccatum usuram, non quomodocumque exercitum, sed quasi ^{v. usuram} fœnus, ex officio, & per modum publice negotiationis. Nam licet usuram vitium absolute & in viviorem detestandum sit; tamen Ecclesiastica iura, quæ possunt statuunt, contra hos usurarios, vel eos coercere intendunt, denegando illis aliqua subdia fidelium, vt suauis procedant, de publicis sceleris bustantum loquantur, vt pacet in predicto textu, & in Concilio Lateranensi sub Alexandro III parte prima, capite vigesimo quinto. Quamvis, ut locum habeat constitutio dicti capituli primi, non est necesse, vt prius hanc negotiationem publice exercerentur; sed satis est ut ex tunc exercere velint, vt pater ex illis verbis, *Exercentes autem exercere volentes*. Non quod interiorem usuram, seu voluntatem foenerandi hos ius puniat; hoc enim & est contra generale principium, quod Ecclesia non iudicat de occulis, & contra speciale dictum decisionem illius Decreti, que solum est contra usurarios publicos, vt constat ex verbis eius: sed sermo est de voluntate exterius & publice contestata, ita ut aliquis publice proficeretur se velle hanc negotiationem exercere, & ad hunc finem velle vivere in hac civitate: vel locare domum, &c. Vnde cum statim in illo textu dicitur, *huiusmodi publicos usurarios non esse permittendos*: vel inter, usurarios iam computantur publice profiterentes se velle eam negotiationem exercere: vel sensus est, vt non permittantur illi, qui iam sunt, vel esse volunt publice usurari.

Rursus considerandum est, in predicto textu non de omnibus his usurariis, sed de alienigenis, & non De quibus oriundis in talibus terris, sermonem esse. Itaque si *huiusmodi* quis locet domum in *indigena* terra, publico fene ratori, non incurrit censuras illius canonis, neque agat contra prohibitionem eius, quidquid sit de alio genere culpa contra ius naturale, de quo alibi. Ratio est, quia verba illius textus expresse limitant legem illam ad predictas personas. Cur autem id fecerit Gregorius Decimus, multæ rationes considerantur ibi in *Glossa verb.* *Alienigena*. Nobis sufficiat Pontifici visum esse, per hoc insufficienter prouideri publica necessitatibus: nam si extermi & alienigenæ abigantur, seu non admittantur, non erit difficultas domesticos, & indigenas alios modis facilioribus corrigere. Præsertim quia frequenter vide mus huiusmodi artem per alienigenas exercit: quod credibile est obseruatum esse illo tempore ab autore canonis: leges autem humana considerant id, quod frequenter accidit: & ideo contra illas personas specialiter lata est lex.

Tertio est considerandum duo ibi principiū prohiberi. Vnum est, ne his usurariis peregrini dominus locentur, vel quocunque modo concedantur aut semel concessæ, haberi permittantur. Secundum est, ne terram inhabitare permittantur, sed ab illa resiliantur. Primum horum pertinet non solum ad publicas personas, sed etiam ad priuatas secundum vero specialiter spectat ad personas publicas, ad quas pertinet regimen Reipublicæ: nam priuatae personæ non possunt quilibet quantumvis criminosum à terra, vel ciuitate erigere. Quarto aduer tendum est: legem illam generalem esse, & comprehendere, tam personas singulares, quam collegia, *confratelli*, seu universitates, tam censuram, quam eis imponitur, esse diversam: nam Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi suspenduntur: inferiores vero, seu reli qui

Sect. V. De suspensionibus Episcoporum.

517

qui omnes, tam laici, quam ecclesiastici excommunicantur. communates vero interdicuntur. Ultimo obseruare liceset, hichaberi exemplum suspensionis latæ simpliciter, & sine vila determinatione officij vel beneficij. Vnde ne incerta maneat suspensio, vel ne nimis ample, aut rigorosè explicetur, posse quis iuxta subiectâ materiam, illam limitare, ut scilicet intelligatur de suspensione à iurisdictione. Verius tamen credo intelligendam esse de suspensione ab officio & beneficio. Tum quia hoc fônat verba in omni proprietate sumptuum etiam, quia non solum male vtendo iurisdictione, sed etiam locando proprias domos possunt illam incurtere: tum demque quia non est illa poena nimis rigorosa in peccato ad eum publico, & communis bono contrario, maiorque est poena excommunicationis, quæ pro aliis personis feretur.

16 Secunda suspensio sumitur ex Clementina 1. §. Verum, de hereticis, vbi suspenduntur per triennium ab officio, & Episcopi, & superiores, qui odi, gratie, amoris, lucis, aut commodi temporalis obtentu, contra iustitiam, & conscientiam suam omiserint contra quemquam procedere, vbi fuerit procedendum super hanc modi prauitatem (scilicet heresis) aut obtenu eodem prauitatem ipsam, vel impedimentum officii sui, scilicet Inquisitionis, alicui imponendo. Quod quidem præceptum commune est alii Inquisitoribus, qui non sunt Episcopi: illis vero non imponitur censura suspensionis, sed excommunicationis, vt patet in textu. Hic vero statim occurrebat declarandum, quomodo hac censura feratur propter malitiam mere internam, qualis est odium, &c. sed hoc sufficienter tractatum est in superioribus; vt diximus, non ferri propter malitiam internam, sed propter iniustitiam extali prato animo procedentem, de qua re latius in materia de Legibus. Hic ergo solum occurrit aduertendum, duas esse partes, & quasi materias illius peccati, scilicet malitiae contra aliquem procedere causa heresis, vel in alia, quæ Inquisitores in executione officij Inquisitionis impediunt. Ad officium autem Inquisitoris, primo & per se pertinet cognoscere de his, qui delinquent in peccato heresis: tamen etiam extenditur ad alia crimina, quæ non sunt heresies, inferunt tamen quandam suspensionem propter aliquam iniustitiam, vel participationem. Quoad primam ergo partem videtur limitada hæc censura ad propriam prauitatem heresis, ita ut si Episcopus, vel Inquisitor delinquent procedendo iniuste ex odio in aliis delictis quæ non sunt heresies, non incurrit has censuras, quia textus loquitur de prauitate heresis; & illa crimina non sunt heresies: & penalis lex ad verborum proprietatem restringenda est. At vero posterior pars absolute intelligenda est de toto officio Inquisitoris circa quodlibet crimen veretur: quia verba textus non sunt limitata, sed simpliciter loquuntur de officio Inquisitoris. In vtrōque autem casu necesse est, vt ex odio, vel amore procedant, sicut in textu dicitur. Vnde sex negligientia, aut ex metu delinquent, non incurrit, vt recte ibi colligit E. Gloss, quan Antonin, terria parte, cap. 24. §. 7. Sylvestr. Nauarr. & alij sequuntur, & Caietan. capit. 3. Qui etiam ex textu aduertit, necessarium esse, vt contra iustitiam & conscientiam delinquent, ita vt sic peccatum ex certa scientia, nam si esset ex ignorantia, non sufficeret, & è contrario, si esset ex conscientia erronea, & in re non esset iniustitia, multo minus sufficeret.

17 Tertia suspensio sumi: videtur ex Clementina 2. de Poenis, vbi Prælati Ecclesiæ, qui procurant ut clericis capiantur à dominis temporalibus ut beneficia renuncient, vel vt citati ad Apostolicam Sedem ab homine, vel à iure, ire ad ipsam non possint per triennium suspenduntur à perceptione fructuum suorum Ecclesiæ. Dixi autem sumi: videtur: quia du-

bitare quis potest, an hæc suspensio ad Episcopos pertineat, cum eorum expressa mentio non sit: valde enim generalis est, Prælatorum appellatio: & ideo ex vi illius non videntur Episcopi comprehendendi iuxta cap. Quia periculorum de sentent. excommunicationis in sexto. Nihilominus verisimilius videretur, hac legem Episcopos comprehendendi: immo illos ibi praecipue, & quasi per antonomasiā significari nomine Prælatorum. Quod Glossa, & Abbas tanquam certum supponere videntur, nullam de hoc facientes questionem. Nam & ipsa vox Prælatorum, simpliciter dicta praecipue solet Episcopos significare: & materia illius constitutionis maximum potest ad Episcopos pertinere, & pro eis esse necessaria. Et præterea pro inferioribus clericis alia grauior poena ibidem ponitur, scilicet priuatum omnium beneficiorum: ergo suspensionis poena imponitur pro superordi- bus Prælati, atque adeo pro Episcopis. Dixi autem videri hic fieri hanc suspensionem, quia dubitari potest, an ipso iure feratur. Verba enim textus sunt, Sit suspensio, quæ aliqui putant non indicare censuram latam, sed ferendam, quia sunt de futuro. Mihi autem videntur habere vim ferendi ipso iure, quia non sunt ita de futuro, vt polluent actum hominis, qualia sunt fiat suspensio aut suspendatur: sed sunt de infuso, sed solum respiciunt futurum, ut indicat suspensionem pro illo tempore duraturam: magisque sunt imperatiu modi effusaciter imponentis censuram, quam de futuro.

Merito autem dubitari potest, an Prælati inferioris Episcopis, qui illud crimen committunt, incurriant hanc poenam suspensionis, vel aliam priuationis beneficiorum: hi enim comparatione Episcoporum sunt inferioris: ibi autem de inferioribus sine limitatione dicitur; vt sint priuati beneficis suis. **18** **Quam pœnam inserviant Prælati inferioris hoc crimen contumaciter inferentes: ergo intelligitur respectuæ ad prædictam: ergo comprehendit inferioris etiam prælatos. Nihilominus existimo hanc suspensionem non esse omnino propriam Episcoporum, sed extendi ad inferiores Prælatos tam regulares, quam seculares, & præsertim ad eos, qui participant Episcopalem iurisdictionem. Nam nomen Prælatorum simpliciter dictum hos omnes comprehendit: & nomine inferiorum, quod postea subiungitur, respectuæ quidem intelligendi sunt, non Prælati inferioris, ut aliqui exponere videntur: alias illa Pœna non extenderetur ad alios clericos, qui non sunt Prælati, sed intelliguntur inferioris in dignitate, id est omnes qui Prælati non sunt, vel, quod in jidem credit inferioris, id est, subditi ipsorum Prælatorum.**

Est autem circa causam huius suspensionis aduentum, cum in hoc crimen dux personæ concurrent supponantur, scilicet capiens clericum, seu certi tradens iniuste perpotestatem laicam, & id procurans, in illo textu poenam non ferri contra temporales dominos capientes huiusmodi, sed contra procurantes non omnes, sed eos, qui sunt ecclesiastice personæ. Nam etiam laici possunt huiusmodi capturam procurare: & tamen nulla speciali poena afficiuntur, vt ex textu constat, & ex ipsa poena: nam illi non sunt suspensionis capaces. Et ratio fortasse fuit, quia delictum illud habet speciale deformitatem in personis ecclesiasticis: & ideo speciali poena afficiuntur, nam pro aliis vita est sufficiens excommunicationis poena, quam incurrint ex vi canonis. Si quis suadente. Hinc vero colligitur, si Episcopus procuret clericum incarcerated ab alio Episcopo, vertente titulo iurisdictionis spiritualis ob eadem iniustias causas, scilicet, vt renunciet beneficium, vel impediatur, ne ad Sedem Apostolicam citatus accedit, non incurrit hanc censuram, quia non solunt fertur in eum, qui hoc procurat, per potestatem secularem dominorum temporalium, vt ex textu aperte con-

X X statu

Glossa
Antonin.
Sylvestr.
Nauarr.
Caiet.

In Episcopos
delinquentes
unius cleri
unum im-
minutum.

Fr. Suarez tom. 5.

Quam pœnam inserviant Prælati inferioris hoc crimen contumaciter inferentes: ergo intelligitur respectuæ ad prædictam: ergo comprehendit inferioris etiam prælatos.

Quam pœnam inserviant Prælati inferioris hoc crimen contumaciter inferentes: ergo intelligitur respectuæ ad prædictam: ergo comprehendit inferioris etiam prælatos.

stat. Dico autem, utente iurisdictione spirituali: quia si Episcopus esset simul dominus temporalis, & sub ea ratione induceretur ab altero Episcopo, vt dominio temporali vtendo, clericum incarceraret ob aliquem ex predictis finibus, tunc sine dubio incureret hanc censuram, vt sentit ibi Glossa verb. Dominium, & Panormitanus in principio. Et ratio est, quia textus absolute loquitur de dominis temporalibus: quod autem hoc dominium sit coniunctum cum dignitate Episcopali in eadem persona, non impedit quo minus ille sit vere dominus temporalis.

²⁰ Quid de Episcopo qui simul est dominus temporalis, qui non procurat, vt alius temporalis dominus clericum capiat, sed ipse met illum capit, vt dominus temporalis, nunquid incurreret hanc censuram? Videretur enim non incurere, tunc quia censura lata est contra procurantes, non contra capientes: tunc etiam quia lata est contra personas ecclesiasticas: ille autem tunc non se gerit vt ecclesiastica persona, sed vt dominus temporalis. Nihilominus tamen non videtur separabilis transgressio huius legis ab illo delicto: nam dominus temporalis, qui clericum capit aut detinet praedicto modo, necessario procurat vt capiat, praecipiendo, aut mittendo ministros suos: omnia enim haec sub verbo procurandi comprehenduntur. Neque est necesse, ut ipsa procuratio semper fiat apud ipsum dominum, seu Superiorum. Quod autem id faciat vt uenient potest & dominio temporali, nihil refert, si ipsa persona ecclesiastica sit, quia non est necesse, vt id procureret Episcopus, sed solum virile, qui procurat, sit Episcopus, vt extextu constat, & per se est factus notum. Quin potius licet fingeremus huiusmodi dominum temporealem, qui simul est ²¹ Praelatus, per se ipsum, & non per alium, sic capere vel incarcere clericum, nihilominus incureret hanc censuram, quia per se, & apud se, vt ita dicam, satis procurat huiusmodi violentiam, seu capturam.

Tandem inquire potest, quando compleatur hoc delictum, ita vt incurritur censura: an scilicet sufficiat captura ipsa vt oporet sequi effectum per illam intentum. Nam quod procuratio sola non sufficiat, nisi saltet ad incarcerationem praeueniatur manifestum est, tum ex regula generali, quod censura requirit delictum completum, tum ex extenu ipso, quia non impotest hanc penam nisi supposita iniuria facta clericis contra cap. Si quis suadente. Quia in illo casu non est alia nisi incarcerationis, & iniusta detentio. Hinc vero fieri videatur, statim post talis incarcerationem incurri suspensionem, sicut incurrit excommunicatio, nam textus dicit, Prater sententiam canonis, quam incurrit, sint suspensi, &c. Item, quia in illo extenu furtur haec pena contra procurantes taliter capturam, ergo non est necessarium alium expectare effectum. Nihilominus dicendum censeo, non incurri hanc censuram, nisi perueniatur ad effectum per censuram intentum, id est, nisi clericus sic captus beneficio resignet propter talem vim, aut nisi eam ob causam non compareat ante Apostolicam Seden tempore libi prescripto. Ita tenet Bernard. Diaz, de Lugo in Praet. criminali cap. 104. Et prater generalem regulam quod delictum debet esse consummatum, colligitur ex extenu vbi in principio sic dicitur, Ecclesiasticos capere, capto que donec sua resigent beneficia, aut ne citati ad Apostolicam Seden venire voleant a fu sacre legi detinere non veneratur. Et infra habetur: procurantes haec fieri manere suspensos: ergo non latit est captura, nisi sit cum detentione usque ad resignationem beneficij, vel usque ad impotentiam comparendi debito tempore.

²² Quarta suspensio sumitur ex Extrau. 2. de Elect. Alio suspensi. Ioannis XXII. vbi Episcopus, qui non seruat Ex-

A trauagantem illam quoad perceptionem fructuum ²² primi vel secundi anni sui Episcopatus eo modo ²³ Episcopus ibi statuitur, a Pontificalibus, & ingressu Ecclesiae suspenditur, eadem Extrauagans habetur ²⁴ sub titulo, Ne Sede vacante, inter communes, & circa eam solum occurrit notandum sub uno verbo in latiori significatione sumpto duplum censuram ferri: nam illa suspensio ab ingressu Ecclesiae, vt saepe dixi, interdictum potius est, quam suspensio, argum, Extrauagantis. Ambitus, de Rebus Eccles. non alienan. Illud præterea est in illo texu aduentendum verba illa, Donec prædicta cum integratè restituuerint, &c. coniungenda esse non solum cum proxime precedentibus verbis, sed etiam cum superioribus, quibus dicta suspensio fertur, nam omnia illa verba sensu sunt, usque ad perfectum sensum illius clausulae, quæ unica tantum est. Atque ita illa suspensio non fertur vt perpetua, sed vt non auferenda, nisi sub illa conditione, donec restituuerint.

Quinta sumi potest ex Extrauag. 1. de Elect. inter communes, vbi Episcopi, Abbates, vel Prelati religionum, qui ab Apostolica Sede confirmationem recipiunt, aut ab ea promouentur: si absque literis authenticis eiusdem Sedis administrationem suarum Ecclesiarum recipiant, ab administratione fructuum earundem Ecclesiarum suspenduntur. Quavis enim ibi non vratur Pontifex verbo suspensio, tamen re ipsa suspensionem imponit per effusus eius, dum irritat omnia gesta in huiusmodi regimine per tales Prelatos: eosque prouentibus priuat. Atque ibidem subditur alia suspensio contra capitula, vele conuentus talium Ecclesiarum, quibusmodi Episcopos, vel Superiores sine talibus recipiunt: suspenduntur autem à beneficiis, donec ab eadem Sede Apostolica gratiam recipient. Vbi obscurum manet, an singulare personæ capitula à suis beneficiis suspendantur, vel à communibus beneficiis, vt sic dicam, totum capitulum. Sed de hac re supra agimus generalem doctrinam tradendo.

Sexta sumi potest ex concilio Tridentino ²⁵ cap. 14. de Reformat. Vbi Episcopus si (quod absque concubinarius sit, & a synodo Provinciali admittit, se non emendauerit, ipso facto suspenditur. Vbi non requiritur triana admonitio, sed una tantum: tamen nihil ea præmittatur, quod raro fiet, quia raro talia Concilia celebrantur, non incurritur. Quando vero censendum sit Episcopus non emendari post admonitionem, vt statim hanc suspensionem incurrit, in similibus superiori tactum est: nam cum teneat reglatim & fine dilatione emendationem exhibere, nisi statim etiam, & absque morali dilatione tollat occasionem delicti & scandalis, si ad isto facto illam suspensionem incurrit. Quia suspensio absolute fertur, & fine limitatione temporis, officij, aut beneficij, & ideo ex se omnia completiuntur.

Atque ex his fere explicata sunt suspensiones, quae aduersus capitula Ecclesiarum iure lati sunt, nam in precedente quinta vnam attigimus, & aliam supra in prima suspensione. Alia

item sumi potest ex ca. Quia saepe de Electione in & quam super pra declarauit sect. 3. casu 2.

SECTIO VI.

Quae suspensiones sunt ipso iure late; specialiter contra religiosos.

Rima sumit ex capit. vltimo de Apostatis, ferturque in religiosos apostatas, quin apostasia perierant, ordinem sacrum suscipiunt, nam ab illo suspenduntur. Circa quam est notandum, hanc pœnæ non fundati in aliqua priori censura quam incurvant apostatae, sed præcise in ipsa apostasia virtus, cui est annexa ex vi illius iuris hac inabilitas seu quasi irregularitas ad ordines, quædiu illud durat; hoc enim significant illa verba textus, aliquem sacram ordinem in apostasiæ recipiens. Undelicet apostata ut sic non sit excommunicatus antiquo iure, hanc suspensionem incurrit suscipiens ordinem, & modo si excommunicatus sit, vel propter dimissionem habitus iuxta cap. 2. Ne clerici, vel monachi, in e. vel proper iugis apostasiæ, iuxta induita religionem duplensem suspensionem incurrit si ita ordinetur, vnam quia excommunicatus, aliam quia apostata ordinatur: nam haec pœnæ non sunt incompossibilis, ut una aliam excludat: nec una in aliam commutata est, sed unaquæcum propter suam rationem absolute imposita. Vnde, licet ab excommunicatione absoluatur priusquam ad religionem redire, & interim ordinaretur, aliam suspensionem vitaret, non vero præsentem.

Hoc supposito dubitari primo potest, an haec suspensio incurrit suscipiendo tantum minores ordines in apostasiæ. Communis enim opinio affirmat, ut refert & sequitur Panormitanus dicit. cap. vltimo, significat Antoninus, 3. part. tit. 27. ca. 4. Sylvestris verb. Ordo, 5. quæst. 6. quatenus de ordine absolute loquuntur, & veterque citat extra eodem Apostata, nullum tamen inuenio decretum ita incipiens sub titulo de Apostatis, vel de Sencient. excommunicanti, videntur ergo citare dict. cap. vltimo. de Apostatis & errore esse typographorum. Eandem opinionem tenet Maiol. lib. 2. de Irregularit. cap. 1. nro. 15, qui alia iura refert. Addit vero Panormit. suspensionem contractam per receptionem ordinis facit esse Pontifici referuatam, aliam vero esse Episcopalem. Et fundari in hoc videtur, quod in dict. cap. vltimo sola prior referatur. Sed hinc certe melius inferret solam priorem incurri. Dico ergo hanc suspensionem non incurri propter solam receptionem minorum ordinum. Probatut, quia vel ex vi dict. cap. vltimo, vel alterius neutrum dici potest: ergo non incurritur: quia, ut saepe dixi, suspensio non incurritur ipso facto, nisi sit in iure late. Minor ergo quoad priorem partem probatur, quia ibi expresse dicuntur, aliquem sacram ordinem. Et lex penaliam non est extendenda, maxime vbi non est similitudo rationis, longe enim grauius est suscipere ordinem sacram in illo prauo statu quam minorem. Confirmatur argumentum infrautu contra Panormitanum, quia sola suspensio ordinis facti censetur referuata Pontifici ex vi illius textus, quia de illa sola ibi est mentio facta: ergo eadem ratione illa sola late est ex vi illius textus: quia etiam quoad impositionem tantum illius mentio facta est. Altera pars probatur, quia duo tantum alia iura citantur ad hanc rem. Primum est cap. Placuit, distinctione 5. o. sed ibi non de hoc agitur, sed de his qui publicam penitentiam egerrunt, qui dicuntur, non admitti ad clericum, & de his dictrit in casu necessitatis admitti posse ad minores ordines. Secundum est cap. vltimum eadem distinctione, vbi de his apostatis dicitur, Iubemus ad clericatus officium non admitti. Quæ verba pœnæ ferendam, honestam continent. Preterquam quod illud decretum est Concilii provincialis Arelat. 2. cap. 25. quod nec

A vniuersaliter obligat, nec fortasse propriam irregularitatem inducere poterat. Ac denique ibi solum iubentur hi non ordinari: non dicitur autem, vt, si ordinati fuerint, suspensi maneat.

Dubium secundum est, quid impediatur suspensio hæc. Primum certum est, impedire vsum ordinis siue suscepti, ita enim dicitur in textu. Vnde secundo est certum, non impediatur vsum alterius ordinis prius rite suscepti: quia in textu additur illa determinatio. Tertio constat impediare ascensum ad superiores, licet aliqui Canonistæ contradicant: sed haec est communior sententia Panormitanæ, & aliorum, & satis constat ex generali doctrina superiorius data.

Tertio dubitari solet, An religiosus transiens indebité ad aliam religionem hanc suspensionem incurrit. Dico indebité, nam si transeat ex facultate, vel dispensatione sufficiente, nulla est quæstio, cum ille nullo modo dici possit apostata. Imo licet transire indebat quoad modum, ut verbi gratia, quia transiit ad arctiorem sine licentia petita, si tamen iam professus est alibi, & professio valuit, certum est non incurrire hoc impedimentum, quia nullo modo est apostata. Et ita declaratur in capitulo Ex parte, de Temporibus ordinat. Dubium ergo est, quando transitus est iniquus & occultus; ita ut semper quis teneatur ad suam religionem redire. Quidam ergo assertur etiam tunc non incurrire hanc suspensionem, licet in eo statu ordinetur: significat Glossa in dicto capit. vltimo, quia indistincte respondet. Et Panormitanus etiam exponit de transiiture in casu non concessio. Idem Maiol. dicto numero 15. Et videatur sententia communis, quia communiter hic non censetur apostata, quia non deficit à religione, ut sic. Et licet aliqui Canonistæ vocent illum apostolam, dicunt saltem, non esse illam propriissimam apostasiæ: lex autem pœnalis restringenda est ad significationem maxime propriae, & rigorosam. Sed haec quæstio pendet ex alia, an sit vere apostata transfuga ab una religione ad aliam. In qua iuxta institutionem, & induulta Apostolica non potest valide profiteri, & consequenter nec permanere, quam in opere de religione, quod præmanibus ex profeso tractamus, cum aliis multis de apostasiæ à religione, ex quibus intelligentia huius suspensionis pèdet. Nunc breuiter affero illum esse vere apostolam, & incurrire in pœnam huius legis. Quod testificatur Glossa dicto capit. Ex parte, verb. Libere, de Temporibus ordinat. & ibi Abbas, & alij. Ratio mea est, quia reliquias statum suum religiosum, & alium validem non assumens, absolute dimittit religiosum statum, & ideo est verus apostata, & ita appellatur simpliciter à Pontificibus, & ut talis punitur, ut latius dicto loco.

Quartum dubium est, an si religiosus, qui prius apostata fuit, post reconciliationem, absolutionem, Dubium, & redditum ad suam religionem, ordinetur sine dispensatione, maneat suspensus. Et ratio dubitandi sumit ex illis verbis textus, Quantumlibet suo fuerit reconciliatus Abbat, & receptor penitentiam, &c. Vbi expresse videtur hoc definiri. Et potest ita explicari, quia per illud crimen contrahitur quoddam genus irregularitatis, seu inhabilitatis ad ordines suscipiendos: ergo licet peccatum sit ablatum, vel alia censura, donec in illa irregularitate vel inhabilitate dispensatio sit, non potest quispiam ordines assumere; & si assumat, manebit suspensus. Nihilominus dicendum est in eo casu non incurri suspensionem hanc; sed eo ipso quod aliquis est ab apostasiæ liber, & ab aliis censuris, posse ordinari abfque noua dispensatione, & recipere non solum ordinem, sed etiam ordinis executionem. Ita notauit additio ad Abbatem in dict. cap. ex Innocentio & aliis Doctribus ibi. Et colligi potest ex illo verbo text. In apostasiæ sacram ordinem recipiens: nam qui apostasiæ commisit siam ab illa recessit, non potest dici, in illa

Conclusio.

Sentent. ap-

firmans.

Glossa.

Panorm.

Ratio dubit.

XXII ordinis

Fr. Suarez tom. 5.

Ratio dubit. ordines recipere. Ratio autem dubitandi in contrarium, procedit ex mala intelligentia textus. Non enim est sensus, quod qui sunt apostata, quantumvis fuerit reconciliatus Abbatii, vel penitentiam egredit, maneat suspensus recipiendo ordines: sed sensus est, quod qui receperit ordines in apostasia manens, & antequam de illa penitentiam egredit, ordines suscepit maneat suspensus, & ab ea suspensione non liberetur, etiam si postea reconcilietur vel penitentiam agat apostasia, nisi etiam dispensationem à suspensione obtinuerit. Et hoc modo, & non alio imposita est illa prohibitio.

Secunda, circa professionem religionum.

Ca. Nou. 6. Secunda Suspensionis habetur in capit. Non solum, & capi. Constitutionem, de Regularibus in sexto, ubi in priori religiosi ordinum Prædicatorum, & Minorum suspenduntur à receptione quorunlibet ad professionem suæ religionis, si aliquem ante completum probationis annum ad professionem recipiant. In alio vero cap. extenditur poena ad omnes ordines mendicantes. Circa quam suspensionem

Quod subiectum suspen-
sionis habuit. solum video dubitari posse, an feratur in capitulum vel etiam in singulas personas. Et ratio dubij esse potest, quia potest recipi di ad professionem ordinarii in religionibus resedit apud capitulū: nam, licet professio fiat in manibus solius Prælati, tamen potest recipi est in toto capitulo: Hæc autem suspensiō proxime fertur in eum, qui hanc habet potestatem: ergo immediate fertur in ipsum capitulum. Duximus autem supra, propter suspensionem capituli non suspendi singulas personas nisi in quantum sunt membra ipsius capituli. Atque ita fiet, vt licet capitulum vnum domus sit hæcratione suspensus, particulare personæ, si ad alias domos inhabitanandas transferantur, illic possent suffragium habere, in capitulo ad huiusmodi actum: quia non sunt suspensi nisi vt partes alterius capituli, quod iam esse desierunt. Nihilominus probabiliter credo, & Prælatum præcipue, & singulas personas, que in talis receptione suffragium habuerent, manere suspensiones: quia verba Pontificis non ad capitulum tantum, sed ad singulas personas diriguntur, vt patet ex illis verbis, *vosque à receptione, &c.* Et signum etiam est, quia eisdem, quibus hanc suspensionem imponit, prius in virtute obedientie, & sub poena excommunicationis mandauerant id facerent: at vero poena excommunicationis non haber locum erga capitulum: ergo signum est totum sermonem immediate dirigi ad singulas poenas: ad capitulum autem quantum usillis constat.

Anno Minimo. Hic etiam dubitari posset, an hæc constitutio & suspensiō locum habeat in ordine minorum, & in Societate IESV, que inter ordines Mendicantium non erant, quando illa constitutio lata est: illa autem constitutio solum videtur comprehendere ordines Mendicantium, qui tunc erant instituti. Respondeo hoc non obstat, quoniam illa constitutio ad prædictas religiones se extendat: nam lex, que perpetua est, non tantum obligare eos, qui nati erant eo tempore quo ipsa fertur, sed etiam eos qui nascentur toto tempore quo ipsa durat. Est autem hæc lex perpetua: & ideo ex hæc parte obligare potest quamcumque religionem mendicantem postea institutam, aut approbatam. Aliunde vero ex defectu materiae non habet locum hæc constitutio in Societate, moraliter loquendo: quia in ea nullus ad professionem suscipitur: imo neque ad simplicita vota eiusdem religionis etiam post unum tantum annum probationis, ne dum ante illum completum. Nihilominus tamen, si generalis, apud quem est hæc potestas, aliquem ad professionem admittere ten-

A taret ante expletum unum probationis annum, hanc (vt opinor) suspensionem incurreret: quia ius proprium illius religionis, licet plus temporis exigat, & in hoc aliquid addat iuri communī, tamē quantum ad necessitatem vnius anni, non tollit, sed supponit ius commune: & ideo qui illud violat, etiam incurrit pœnam iure latam. Quod secus esset, si post completum annum, ante completum biennium ad professionem aliquis admittetur, nam licet demus prælatum male agere; non tamen incurrit hanc suspensionem: quia non violat ius commune, sed proprium: hæc autem pœna solum efflatur in eos, qui ius commune violant. Neque propter similitudinem, vel proportionem extendenda est,

B quia, vt saepe dixi, in penalibus legibus hoc locum non habet. Et eadem ratione existimo non posse hanc suspensionem extendi ad superiorē, qui in eadem religione Nonitum admitteret ad tumplicia vota eiusdem religionis ante expletum biennium. An vero idem dicendum sit, vt eadem vota admittantur ante vnum annum probationis, majoris est considerationis, quam remittiimus in dictum opus de Religione, vbi hoc ex professo dissemus.

Tertia, & Quarta, Circa usum temporalium bonorum.

C Tertia Suspensionis contra religiosos, fertur in Clementina prima, de rebus Eccles. non alien. **Vbi** religiosi presidens alicui monasterio, Priora. **Hab. Ead.** tui Ecclesie seu administrationi cuius, concedens **non ali-** alicui ad vitam, vel ad certum tempus iura, redditus, aut possessiones ciuidem religionis sine suffici- enti necessitate, aut utilitate, & confessu superiores, ab officio ipso facto suspendit, absque villa determinatio temporis, vel officii. Vbi circa causam huius suspensionis solum est aduertendum non extendi ad locationem seu venditionem fructuum, que ad breue tempus fit, vt in eodem textu explicatur: sed intelligi de alienatione ad vitam, vel ad tempus diuturnum, quale esset ultra triennium secundum iura, & communem interpretationem.

D Circa pœnam vero ipsam dubitari posset, an illa particularia, *Ab officio*, limitanda fit ad officium de quo ibi est sermo. Sed certe nulla est ratio vel conjectura sufficiens ad eam interpretationem adhibendam: & ideo verba vt sonant censeo simpliciter esse intelligenda. Sed de hoc etiam plura in citato opere de Religione.

Quarta Suspensionis sumitur ex Clementina prima, de Decimis, vbi religiosi qui sibi appropriant, vel **Causa. De** inique usurpant decimas ad se non pertinentes, vel **Decima.** in hoc defraudentes Ecclesiæ aliquo ex modis, qui ibi narrantur, si intra duos menses non laisferent, ab officiis, & beneficijs administratione suspenduntur donec restituantur. Quod si officia aut beneficia non habeant, ipso facto excommunicantur, ita ut absolvi non possint, donec satisfacient. Vbi circa verbis, *præsumptio, etiam ignorantia admodum probabilis non sit.* Similiter ponderandū sunt verba, *propriare, usurpare, retinere, prohibere, &c.* nam propter horum verborum proprietatem non satis erit quocumque modo non solvere, nisi vel *prohibitio, vel appropriatio, interueniat*, ita vt vel dicant, non esse debita, & sub ea ratione etiam retingant, vel etiam si sint debita, *et nihilominus solui prohibeant.* Rursum ex pendendum est illud verbum. Religiosi quicunque, comprehendit enim non solum viros, sed etiam feminas, vt saepe in superioribus dictum est in simili bus

Sect. VI. De suspensionibus religiosorum.

521

bus. Et quoad hanc partem videntur includi etiam A
religiosi. Militares, quia concessio haec quoad hanc
partem favorabilis est Ecclesiis, & ideo extendenda
quantum proprietas verbi patitur: suppono autem
illos esse vere religiosos. Est autem illud verbum
formaliter intelligendum de religiosis in suo statu
viventibus: nam, si transacti sint ad Ecclesiam secu-
larem, ut eius bona & fructus dispensent, ibi non
comprehenduntur sub hac censura, ut recte docent
Sylvester Excommun. 9, casu 5. & Nauarr. cap. 27.
num. 138. contra Summam Rosellam verb. Excom-
mun. casu 39. Tandem aduertendum est: hanc pen-
nam non impliciter ferri, sed sub hac conditione.
Nisi intra mensum per requisitionem eorum, quorum in-
terior factum non fatiguerint: quæ requisitio in præ-
finita vna sufficit, quia non est monito canonica. B

hanc requisitionem per mensam sint in mora satis-
faciendi, quo tempore elapsa suspensionem incur-
runt vsque ad satisfactionem debitam. Quæ suspen-
sio, cum simpliciter feratur; ab omni officio, &
administratione suspedita iuxta superius dicta. Ex qui-
bus constat hanc suspensionem non ferri contra o-
mnes singulares religiosos, qui illos excessus com-
mittunt, & in principio illius Clementina numeran-
tur, vt Syluester & Angel. verb. *Suspensio, falso* *Sylvest.*
Angelus. docent: nam hi omnes ea causa ibi excommunican-
tur: suspensione autem solum fertur in Praelatos, qui
modo explicato delinquent.

Septima in Confessores.

S Eptima Suspensio sumitur ex Clement. Cyprianis, de peccatis, vel omnibus religiosis qui confessiones audiuntur, vel populo concionantur, praeceptis, ut, si a Rectoribus Ecclesiarum, veleorum Vicariis requirantur, populum admoneant inter concionandum certis diebus ibi designatis, ut decimas soluant, & penitentium conscientias super hoc onerent: quod si concionatores religiosi sic requisiti scienter immiserint hoc populo suadere, contra eos non furrunt suspensio, ut quidam putant, sed solam praecepit eorum Prelatis, ut eos puniant. Et statuta pena contra eos faciant. Sed qui in audiendis confessionibus scienter postposuerint confitentibus conscientiam facere de modis huiusmodi decimam ab officio predicationis ipso facto suspenduntur, donec confitentes eisdem conscientiam circa eandem rem secerint, si commode potuerint. In quo textu genus quidem seu modus suspensionis satis clarus est. Est autem adinamadversio dignum, Notae quod cum delictum hoc sit ex negligentiā in confessione, suspensio non sit a munere audiendi confessiones, sed concionādi, ut intelligamus non semper necessarium esse, aliquem in eadem materia puniri, in qua deliquerit, sed pendere hoc ex voluntate legislatoris. Et fortasse occasio hic fuit, ut posint hi in eodem confessionis officio supplicare, quod negligenter omisserant: hoc enim opus eis imponitur.

quod impulerit nisi enim omnis eius impossibilius
confessiones suspenderentur. Rursus circa causam
huius suspensiois multa circunstantia obseruan-
da sunt. Prima, quod huicmodi religiosi sint re-
quisiti a Rectitoribus Ecclesiarum. Secunda ut Scien-
tia, hoc facere omittant: nam si ex aliqua inaduer-
tentia id relinquunt, non sufficit. Tertia, quod cir-
ca confitentes hanc diligenciam omittant. Quod po-
test probabiliter exponi formaliter de confitenti-
bus ut confitentes sunt, id est, quatenus in confessio-
ne ipsa aliquam noctitiam huius obligationis, vel oc-
casionem huius admitionis praebent, nam si po-
nitens nullam mentitionem huius rei faciat, non vi-
detur obligari confessor, ut de illa re penitentem
admoneat. Sed quia Pontifex simpliciter, et absolu-
te loqui videatur, addendum censeo preter illum ca-
sum, obligari confessorem ad hoc quoties ab Eccle-
sia Rectore requiritur: nisi alias ei certo confaret;
hunc penitentem particularē nulla obligatione
tenet.

13

Additur vero vtterius in p̄dicto textu pena ex-
communicacionis ipso factō incurrienda in p̄di-
ctum religiosum sic suspensum, qui non obstante
dicta suspensione concionari audet, p̄dicta negli-
gentia non prius purgata: quo satis significatur tam-
diu durare suspensionem illam, & non amplius. Ac
denique additur limitatio quādā ex parte perso-
narum, scilicet, ut pena vel constitutio non exten-
datur ad religiosos monasteriorum, vel rectores Ec-
clēsiarum decimas percipientium: eos enim
tanguant in re propria delinqüentes,
scilicet: Boni ex punire.

Sexta in Prelatos non restituentes bona.

^{II} **S**exta Suspensio fertur in Clementina prima, §.
Clemen. 1. de Quibus de Privelegiis, in qua fertur sententia suspensionis absolute & simpliciter in Praelatos religionum, qui de his, qui occasione quorundam excessum suorum religiosorum ibi prohibitorum ad eos quoquomodo pertuererint, Ecclesiis, aut personis Ecclesiasticis lafis, seu damnificatis; intra mensem postquam requisiti fuerint, non satisficerent. I. Causa huius suspensionis tacite ac incurrerant hanc suspensionem multa concurrere debent ex parte causa proper quam incurritur. Primum, quod isti Praelati aliquid acciperint; quod intelligo sive pro monasterio religionis sive etiā pro personis priuatissimis acceperint: nam textus simpliciter & generatim loquitur. Secundum, ut id quod accipitur, illis detur occasione excessum ibi prohibitorum sui religionis, quales sunt, ne cum inter sint condendis testamentis, à restitutionibus faciendis, aut legatis matribus Ecclesiis relinquendis, restatores retrahant. Item si legata aut debita, vel male ablata incerta sibi, aut aliis singularibus sui ordinis fratribus, vel conuentibus in aliorum praedictum fieri, aut erogari procurent, &c. & alia que ibi numerantur. Tertium est, vt huiusmodi prelati, ad quos haec bona sic usurpatā peruererunt, super ea reuirantur ab his personis, in quodrum praedictum usurpatā sunt. Quartum, vt possit

Aliæ suspensiones religiosorum.

¹⁴ **V**ltimo loco addi hic possunt suspensiones nonnullæ quæ sunt communes religiosis cum aliis clericis, ut est illa, quæ circa honestatem habitus fertur in Clement. 2. de Vita & honest. cler. & quæ circa matrimonij benedictionem, & contractum sine facultate administratum fertur in Concil. Trid. sess. 24. capit. 1. de Reform. matrim. quæ in superioribus declaratae sunt. Item hoc spectat suspensi Capituli religiosorum, quod pro receptione aliquius aliquid ex pactione recipit iuxta Extraug. 1. de Simonia inter communes. Vbi illa suspensio Papæ referatur. Sed textum illum supra exposuimus agentes de excommunicatione, quæ ibi principalius fertur pro his actionibus quæ ad singulas personas pertinent, & de illo genere culpa, quia longiorem difficultatem postulat, in dicto opere de religione latius dicemus. Et ideo de suspensione hæc dixisse sufficiat.

DISPUTATIO XXXII.

De interdicto in communi quoad essentiam, & species eius.

D E hoc censura eadem methodo & ordine, quo de aliis disputationibus. Prius enim de natura & specifica ratione interdicti, pottea de singulis interdictis ipso iure latius dicemus. In priori vero parte prius essentiale ratione interdicti, & varios modos seu species eius, deinde effectus, postea causas, ac tandem eius absolutionem, seu relaxationem declarabimus. Et quia cessatio à diuinis interdicto annexa est, ideo breuem etiam de illa tractatum in fine adiungemus. Disputant autem de hac materia ex Scholasticis pauci, magnaque cum breuitate in 4. distin& 18. & 21. latius Summistæ præser- tim Angelus, Sylvestris, & Antoninus tertia parte, titulo vigesimo sexto, & turisperiti, præsertim Nauarrus, & Couarruias, quos sepe in sequentibus referemus, & in tomo 14. tractatum Iuristarum habentur nonnulli de hac materia. In hac ergo disputatione solum definitionem, & divisionem interdicti trademus.

SECTIO I.

Quid interdictum sit, & quomodo ab aliis censuris differat.

Ratio dubitandi.

DIFFICULTAS huius dubitationis consistit in explicanda propria differentia interdicti ab aliis duabus censuris. Supponimus enim ex dictis in principio huius operis: interdictum esse censuram quandam & consequenter per genus illud differre ab omnibus aliis prienis, impedimentis, seu inhabilitatibus Ecclesiasticis, que censuræ non sunt. Tamen ab excommunicatione, & suspensione non videtur posse differre, quia cum illis conuenit in ratione priuationis Ecclesiasti-

A corum bonorum, vel quæ illis annexa sunt: huius autem videatur posse excogitari Ecclesiasticum bonum, quo non priuent excommunicatio, vel suspensio: ergo non appetet quomodo possit esse censura ab his distincta; sed ad summum differt ab illis vel tanquam pars à toto, vel sicut excommunicatione minor à maiore, vel alio modo simili. In contrarium vero est, quia supra ostendimus ex iure tres esse species censuræ, quarum una est interdictum.

Et nominis ambiguitas tollatur, suppono verbum interdicendi aliquando generaliter sumi pro quacumque prohibitione à superiori facta: quomodo sunt apud Iuristas tituli de Interdicto, & Codices, & Instituti. Vbi in secundo dicitur non solum dari interdicta prohibitoria, sed etiam restitutoria, & exhibitoria; quia, licet interdicere quadam ratione significet idem quod prohibere; tamen rationale alia etiam significare potest dicere insister aliquos: & ideo obtinet v̄sus (dicitur ibi) vt decrevum interdictum, interdictum dicatur. In qua significazione virtutur hac voce Pontifex in cap. Paforatu, de Causa possell. & prop. vbi Glossa ait, Interdictum olim erat quodam formata & solennis conceptione verborum quibus prætor aliquid fieri volebat, vel prohibebat. Sed omnia haec significacione iuris civilis propria; quamvis à Cicero etiam, & Latinis interdictum usurpata frequentior est illa, qua Interdictum, prohibitionem significat: & sic etiam iure civili, Interdictum significat priuationem, qua aliquis vel patria, vel aliorum bonorum v̄su priuat: quomodo etiam est titulus de Interdicto, & relegatu. Et aliquando in iure canonico, ut in superioribus sepe notandum, vox interdicendi in hac significacione sumitur, & effectibus cursum libet censurę accommodat. Sicut est conuersio verbum suspendendi aliquando huic censura interdicti adaptatur. Tam vero v̄su Ecclesiæ nomen interdicti accommodat. Et ad significandam quandam speciem Ecclesiasticam priuationem quorundam bonorum Ecclesiasticorum, quæ per modum censurę imponitur.

Interdictum ergo in hac acceptione sumptum foler definiri. Est censura Ecclesiastica, qua homo aper*ratio* ceptione quorundam sacramentorum, & ab aliis officiis, *ratio* & ab Ecclesiastica sepultra separatur. Ita Soto in 4. distin& 22. quæst. 3. articulo primo ex cap. Non effr*ratio*, de Sponsalibus, & cap. Quod in te: de Peccatis & remissionibus. Ex quibus colliguntur quidem effectus interdicti, qui in predicta definitione influuntur, non tamen ipsa definitio. Quæ si recte attendatur, tota conuenit excommunicatione, quamvis non sit illi adæquata: & ideo ex vi illius definitionis non vitatur, quod in principio obiciebamus, interdictum esse quandam minus grauem excommunicationem, veluri medianam inter maiorem & minorem supra declaratas. Accedit, quod illa definitio non videtur dari de interdicto in communi, quod à personali & locali abstrahit. Et ideo alii præcindunt hominem à tali definitione, & indebet vel passiu*ratio* aiunt, interdictum esse censuram Ecclesiasticam, qua prohibetur diuina officia, &c. vt Na*ratio* uarrus cap. 27. aum. 16. 4. qui in reliquis particulis ferre conuenit cum predicta definitione. Couarruias *ratio*, vero in dicto capitulo, Alma, secunda parte, s. 1. numero 2. magis aquiuoce v̄sus est suspensionis, dicens, Interdictum esse suspensionem à diuinorum officiarum sacramentorum, actua & passua celebratione respectu alterius loci, aut personarum facta. Ecclesiasticam ciam prohibentem pepulit: Vl̄s est enim nomine suspensionis pro nomine priuationis vel priuationis, non sine aquiuocatione, cum de differentia inter suspensionem & interdictu agamus. In reliquis vero particulari, non solum genus, sed etiam species interdicti cōpletur. Alij differentiam interdicti cōfirunt in hoc, quod prohibito eius directe honeratur.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
PADERBORN